

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 43 (1862) 1985 SPALIS-OCTOBER 22 • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Diskriminaciniu keliu

Siaurės Amerikoje šiuo metu aktualus karo nusikaltelių klausimas. Nusikaltelių jieško JAV-se OSI įstaiga, o Kanadoje — Deschenes komisija. Klausimo aktualumą palaiko spauda ir televizija, nors parlamentiniuose sluoksniuose jis neiškyla į pirmąsias eiles. Visuomenėje didėja susirūpinimas ne dėl to, kad jieškoma karo nusikaltelių, bet dėl to, kad jieškoma nusikalstamu būdu. Jieškoma teisingumo vardu, bet tas pats teisingumas pažeidžiamas pačių jieškotojų. Pagal vokiečių teisę, žmogus negali būti laikomas kaltu, kol tokiu nėra teismo pripažintas. Dabargi spaudoje pasirodo kaltinimai, kurie faktiškai pasmerkia žmogų be teismo sprendimo. OSI keliamose bylose nepasiturinčiam kaltinamajam atimama galimybė turėti savo advokatą, nes valdžia, kuri milijonais finansuoja jieškotojų įstaigą, neduoda lėšų kaltinamojo gynybai, kurią tokiais atvejais nemokamai gauna eilinis kriminalinis nusikaltėlis. Pastarajam leidžiamas prisiekusiųjų teismas, bet neleidžiamas kaltinamiesiems karo nusikaltimais. Dėl to JAV-se kilo sąjūdžiai, reikalaujantys teisingumo bei konstitucijos laikymosi ir karo nusikaltelių bylose. Tai nepatinka pastarųjų jieškotojams. Kartais pasigirsta net antisemitizmo priekaištai, nors iš tikrųjų tai tėra pilnutinio teisingumo reikalavimas.

ANTROJI dingstis, dėl kurios kyla susirūpinimas visuomenėje, yra diskriminacinis vienašališkumas. Ir JAV-se, ir Kanadoje jieškoma tikrai nacių karo nusikaltelių, neliečiant sovietinių. Tai irgi aiškus teisingumo pažeidimas. Jeigu jau norima apsisvalyti nuo karo nusikaltelių, reikia teisti visus — ir nacių, ir sovietų, ir kitų. Kuogi blogesnis nacių nusikaltėlis už sovietinį? Teisingai yra pareiškęs buvęs Kanados dabar Ontario parlamento atstovas Y. Shymko: "Kaip nedarome skirtingo tarp nukentėjusių aukų, taip negalime daryti skirtingo tarp žudikų bei karo nusikaltėlių kas jie bebūtų — seniai žlugusio Hitlerio režimo ar tebevaldančių Stalino įpėdiniai". Minėtasis Shymko primena, kad sovietiniame terore žuvo 27 milijonai ukrainiečių, rusų, latvių, lietuvių, estų, žydų, totorių ir daugelis kitų. Esą negalima užmiršti, kad sovietai ir naciai bendradarbiavo beveik ištisus dvejus metus. Kai Hitleris siautėjo V. Europoje, Stalino pajėgos užėmė Lenkiją, Baltijos valstybes ir Suomiją. Taigi sovietiniai karo nusikaltimai nė kiek nemažesni, o jų nusikaltėlių skaičius milžiniškas. Dalis jų galbūt gyvena ir Vakarų pasaulyje. Jiems bylos nekeliamos, nes iki šiol niekas to nereikalavo. Nacių karo nusikaltėlių bylų intensyviai reikalaujo žydų organizacijos, kurios ir dabar stipriai remia savo pastangas lėšomis, propaganda ir valstybiniais pareigūnais.

TREČIOJI dingstis, kelianti nerimą visuomenėje, yra karo nusikaltelių pajieškų nukreipimas į Rytų Europos išeiviją. Ryšium su jais spaudoje ir televizijoje dažnai linksnuojamos tautybės — ukrainiečiai, lietuviai, latviai, estai... Tuo būdu ilgas šešėlis krinta ant ištisų bendruomenių, kurios padaromos karo nusikaltėliais. Tai irgi nepagrįsta diskriminacija. Juk nacių ir kitokių karo nusikaltėlių yra ir Prancūzijoje, ir Belgijoje, ir Norvegijoje, ir Italijoje, kur netrukdo nacių koloaborantų. Kodėl tad išskiriami tikrai Rytų Europos išeiviai? O tai dėl to, kad skundėjai, pateikę nusikaltėlių sąrašus, buvo tuo sinteresuoti. Jiems parūpo tuo būdu nutildyti aktyvią antisovietinę išeiviją. Deja, oficialūs nusikaltėlių jieškotojai to nemato arba šį motyvą laiko nereikšmingu. Jie yra nusiteikę netgi priimti sovietinius liudijimus bei liudininkus. Bet ar jie priimtų panašioje situacijoje PLO liudijimus žydų bylose? Tokį klausimą kėlė ukrainiečių advokatas Otavojai apklausos metu. Tuo būdu jis norėjo išskirti sovietinių liudijimų nepatikimumą. Ir iš tikrųjų, jeigu Deschenes komisija vyks Sov. Sąjungon ir naudosis jos pateiktais liudijimais, pastatys teisingumą į didelį pavojų, kuriame gali nekaltai nukentėti ne tik paskiri žmonės, bet ir teisinė sistema — ji gali būti sukompromituota.

KANADOS ĮVYKIAI

Sunaikinti dokumentai

Teisėjo Jules Deschenes komisija, jieškanti II D. karo nusikaltėlių Kanadoje, susidūrė su netikėta kliūtimi, kurią atskleidė liberalų laikais vidaus reikalų ministerio pareigas ėjęs R. Kaplanas. Jis sakosi jau 1983 m. pabaigoje norėjęs pradėti išsamias karo nusikaltėlių pajieškas ir tai pranešęs RCMP policijos viršininkui R. Simmondsui. Anuometinis teisingumo ministeris M. MacGuiganas tada pritarė sumanymui, kad reikia atimti Kanados pilietybę iš tų ateivių, kurie, įvažiuodami Kanadon, nuslėpė savo tarnybą naciams. RCMP pareigūnai kreipėsi į imigracijos departamentą norėdami patikrinti pokarinių ateivių Kanadon kartotekas, į kurias buvo įtraukti ateivio atsakymai į RCMP saugumiečių klausimus. RCMP policijos viršininkas R. Simmonds pranešė R. Kaplanui, kad kažkas imi-

gracijos archyvuose sunaikino šimtus tūkstančių ateivių anketų su jų padarytais pareiškimais. Be jų neįmanoma nustatyti kurie ateiviai melavo ir kurie sakė tiesybę. Kartotekos anketos buvo sunaikintos tarp 1982 m. vasario ir 1983 m. rugpjūčio, kai Kanadoje sustiprėjo spaudimas vyriausybei išaiškinti ir nubausti karo nusikaltėlius. Tuo laiku kaip tik buvo suimtas Kauno žydų žudymo apkalintas vokietis H. Rauca.

Ateivių kartotekos anketų sunaikinimas buvo valdžios numatytas. Pagal jį tos anketos turėjo būti sunaikinamos praėjus dvejim metams. Jos betgi išliko nepalietos beveik 40 metų ir tik tada staiga dingo iš kartotekos. Sunaikinimas galėjo būti atliktas kurio nors imigracijos pareigūno įsakymu tarnautojams arba as- (Nukelta į 8-tą psl.)

Lietuvos vėliavos iškėlimas Toronto miesto rotušės aikštėje, pradėjus Kanados lietuvių dienas 1985.X.12. Prie mikrofono — KLB Toronto apylinkės pirm. A. VAIČIŪNAS, prie vėliavos stiebo — INDRE ČUPLINSKAITĖ ir LIUCIJA SKRIPKUTĖ. Demonstracijoje dalyvavo apie 200 tautiečių. Nuotr. St. Dabkaus

Nuskambėjo, nuaidėjo Lietuvių dienos

Tradicinės Kanados lietuvių dienos, jau trisdešimtosios, buvo surengtos didžiojoje Kanados lietuvių kolonijoje Toronte 1985 m. spalio 11-13 d.d. su plačia sportine, pramogine ir kultūrine programa

K. MILERIS

Kiekvieną rudenį Kanados lietuviai per Padėkos savaitę galį suvažiuoja kur nors į savo tradicines Lietuvių dienas. Šiemet į šią didžiąją Kanados lietuvių šventę mus sukvietė Torontas. Lietuvių dienų ruošimas yra ištisų metų darbas, nes šis renginys yra organizuojamas visos Kanados mastu. Kasmet per KLB krašto tarybos suvažiavimą tų Dienų rengimas yra paskiriamas iš eilės kuriai nors KLB apylinkėi. Paprastai jas rengia apylinkių v-bos su pasikviesta talka arba tam yra sudaromi komitetai. Šiemet ilgai nebuvo aišku, kas šias Lietuvių dienas rengia, nes nei spaudoj, nei skelbimuose jokie rengėjai nepasirašė. Tik vėliau "TŽ" pasirodė bene 30 žmonių XXX Lietuvių dienų rengėjų nuotrauka su KLB Toronto apylinkės pirm. A. Vaičiūnu viduryje.

Papuošalų ir dailės paroda

Penktadienį, 6.30 v.v., su papuošalų ir kitokių kūrinių parodos Lietuvių namuose atidarymu prasidėjo KLD programa. Ją atidarė LN meno būrelio vadovė A. Jucienė, trumpai apibūdindama parodą dalyvaujančius kūrėjus ir jų kūrybą. Į atidarymą atėjo nemažai būrelis menu besidominti ar šiaip tik norinčių išsami visus KLD renginius matyti žmonij.

Parodoje buvo išdėstyti įvairūs lietuvių sukurti ir pagaminti meno dirbiniai bei papuošalai moterims ir vyrams. Iš papuošalų vyrovų gintaras. Papuošalų autoriai — N. Batraks, B. Batraks, V. Balsienė ir G. Krašauskienė, paveikslų — P. L. Biagauskai, plakatų — Rasa Vaidilaitė, dviųjį abstraktų — Vukakas Akstinas. V. Balsienė buvo išstaciūsi ir įdomios tautiniai motyvais keramikos. Daug ką iš jų norėjosi įsigyti ir parsivežti į namus, bet jų kainos prilaikė. Atrodo, menas yra brangus dalykas. Ir čia, kas tik skoningiau ir įvairiau, jau ir didesni pinigai. Pridėtos kainos tiksliai nusakė ir rodinio meninę vertę.

Literatūros ir dramaturgijos vakaras

Po šitos meno parodos atidarymo valandą vėliau West Park kolegijos auditorijoje prasidėjo literatūros ir dramaturgijos vakaras. Į jį įėjimas jau kainavo \$5. Renginys pavadin-

tas ir literatūros vardu, nes jame dalyvavo ir torontiški rašytojas J. Kralikauskas. Šiaip beveik visą vakaro programą užpildė Toronto ir Hamiltono lietuvių teatrų aktoriai su savo režisiorėm: "Aitvaro" — A. Dargyte-Byszkiewicz ir "Aukuro" — E. Dauguvietyte-Kudabienė. Vakaras sutraukė apie 150 literatūra ir teatru besidominti žiūrovų.

Įžanginiame žodyje KLB krašto v-bos pirm. adv. A. Pacėvičius priminė lietuvių kalbos svarbą tautiniam mūsų išlikimui ir kvietė visus atidžiai pasiklausyti mūsų lietuviškojo žodžio skleidėj. Mikrofoną turėjo tik programos pranešinėtoja. Mūsų aktoriai aiškiai ir salės gale girdimai deklamuavo, skaitė ištraukas iš dramos veikalų, sakė monologus, dialogus, įjungdami žodžių improvizacijos ir net pantomimo. Malonu buvo girdėti, kad mūsų jaunieji dar gali gražiai kalbėti lietuviškai, nors iš kai kurių ir buvo jaučiamas "užsienietiškas" akcentas.

Antrąją programos dalį pradėjo rašyt. J. Kralikauskas, paskaitydamas ištrauką iš savo knygos "Ikaite Vilniaus akmenys". Seniai Palangoje viešai vasarą man teko būti ten atostogaujančių lietuvių rašytojų paskubomis surengtame literatūros vakare. Į sceną iškviestas rašyt. L. Dovydenas taip pasakė: "Nieko naujo čia būdamas neparašiau. Bijausi, kad skaitydamas savo seną kūrybą jūsų neįžeisčiau, nes tada atrodytų, kad jūs knygų neskaitytote..." Dėl šito rašyt. J. Kralikauskas tą vakarą mūsų tikrai neįžeidė. Buvo įdomu išgirsti, kaip rašytojas pats interpretuoja savo kūrybą.

Mes savo lietuvių teatruose turime gerų scenos veteranų, bet turime daug ir jauno talento, kaip Vaida Kuprevičiūtė-Jay, Rasa Vaidilaitė, Ona Stanevičiūtė, Matas Stanevičius. Šį vakarą suorganizuojant, D. Garbalius su savo tal- kininkėm turėjo daug darbo.

Penktadienio KLD programa baigta Prisiėlimo par. salėje jaunimo šokiais. Salė buvo beveik pilna prie JD muzikos šokančio ir besilinksminančio jaunimo.

Sportinės varžybos

Šeštadienio rytą į Hamiltono medžiotojų-žūklautojų klubo šaudyklą suvažiavę taiklaus šaudymo meisteriai varžėsi dėl pirmųjų vietų. Varžybos

vyko tik "lėkščių" šaudyme: 16 jardų, atsitraukus ir dvigubo. Vietos taiklieji šaudytojai pirmąsias vietas turėjo atiduoti torontiškiui Alg. Kontirimui, nors dėl trečiojo laimėjimo jam dar teko persišaudyti su stipriu konkurentu iš Hamiltono — jaunuoju Romu Svilu. Šaudymo varžybas tvarkė B. Savickas ir Vyt. Svilas.

Lauke blogas oras netrukėdė rungtis krepšinininkams, kurie šeštadienio rytą Toronto Prisiėlimo par. salėje pradėjo savo rungtynes. Rungtės Toronto "Aušros", "Vyčio" ir Hamiltono "Kovo" A ir B komandų. Londono "Tauras" neatvyko. Jų žaidynių laikas nusitęsė ir į sekmadienį. Šiemet laimėtojų taures pasiėmė Hamiltono "Kovo" B klasė ir Toronto "Aušros" A klasė. Perlonai "Vyčio" A komanda laimėjo pirmą vietą, o B klasėje taip pat Hamiltono "Kovas", kurio ir jaunių A komanda išėjo laimėtoja. Krepšinio varžybas tvarkė E. Stravinskas ir L. Meškauskas.

Ledo ritulio varžybos rūpinosi Alg. Choromanskis ir R. Kuliyas. Varžėsi tik dvi komandos — Hamiltono ir Torontas. Montrealio vyrai šiais metais į rungtynes negalėjo atvykti. Rungtynės įvyko šeštadienio rytą Chestwood arenoje. Hamiltoniečiai su savo stipria ledo ritulio komanda ir šį sykį tapo nugalėtojais, įveikė Torontą 9:6 rezultatu. Šios KLD žaidynės buvo lyg ir įvadas į Hamiltono rengiamas S. Amerikos liet. fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos žaidynes.

Meno paroda

Šeštadienį, dar prieš 12 v., prie Toronto miesto rotušės pradėjo rinktis žmonės čia paskelbtom iškilėm. Erdviose rotušės I-mo aukšto patalpose buvo išdėstyta 19-kos lietuvių menininkų kūryba. Atidarymą paroda, trumpai apie ją pakalbėjo Kest. Raudys, kuris taip pat buvo ir vyriausias šios parodos organizatorius. Po jo KLD rengti k-to pirm. A. Vaičiūnas pakvietė Toronto miesto burmistrą Art Eggletoną oficialiai parodos atidarymui. Burmistras ta proga tarė ir trumpą žodį, primindamas, kad šiame krašte mes didžiuojamės savo turimomis laisvėmis, taip pat ir laisve nevaržomai kurti. To neturi menininkai komunistinio režimo valstybėse.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

POLITINĖ KRIŽĖ ITALIJAI ATNEŠĖ JOS EKSKURSINIO LAIVO "Achille Lauro" pagrobimas, pagrobėjų atsidūrimas Atlanto Sąjungos bazėje Sicilijoje. Tuos keturis palestiniečius ir su jais derybas Egipte vedusį Palestinos išlaisvinimo fronto vadą M. Abba norėjo gauti JAV prez. R. Reaganas. Pagrindą šiam argumentui sudarė pagrobta laive įvykdytas amerikiečio L. Klinghoffio nužudymas, JAV laivyno naikintuvų įvykdytas Egipto keleivinio lėktuvo nukreipimas Sicilijon. Pati Italija nieko nebuvo padariusi nei laivo keleiviams išlaisvinti, nei jo grobėjams sulaikyti. Prez. R. Reaganui, daug nukentėjusiam nuo teroristų, buvo svarbu parodyti bent vieną laimėjimą — laivą pagrobusių palestiniečių sulaikymą ir jų teismą Amerikoje. Viską sujaukė Egipto lėktuve netikėtai ras-

tas M. Abbas, kurį PLO pirm. J. Arafatas buvo atsiuntęs Egiptan deryboms su laivo pagrobėjais. Jis juos radijo bangomis ragino laivo kontrolę perduoti Egiptui, nieko nedaryti keleiviams. Tad iš tikrųjų italų laivas ir jo keleiviai buvo išlaisvinti M. Abbo pastangų dėka. Jis betgi vadovauja Palestinos išlaisvinimo frontui, o tai grupei priklausė laivo pagrobėjai. M. Abbas taipgi yra J. Arafato sudaryto PLO organizacijos vykdomojo komiteto narys. J. Arafatas pasmerkė laivo pagrobimą ir įsipareigojo nubausti pagrobėjus. Egipto prez. H. Mubarakas keleivinį lėktuvą buvo pasiuntęs Tunisian, kai jį sulaikė keturi amerikiečių naikintuvai. M. Abbas Vašingtone buvo apkalintas laivo pagrobimo bei kitų teroristinių veiksmų organizavimu. Tokią mintį ypač pradėjo garsinti Izraelio žvalgyba, sekusi M. Abbo pasikalbėjimą su laivo pagrobėjais.

Įtampa Italijoje

Dėl sulaikytų palestiniečių prasidėjo aštri įtampa tarp amerikiečių ir italų karių jau Italijoje. Amerikiečiai juos norėjo išvežti į JAV, italai — pasilikti savo teismui. Italijos premjeras B. Craksis M. Abba išleido Jugoslavijon, teisingdamasis, kad jis turėjo diplomatinį Irako pasą ir negalėjo būti sulaikytas. M. Abbo išleistas suerzino Vašingtoną ir sukėlė trintį koalicinėje socialistų B. Craksio vyriausybėje. Iš koalicionės pasitraukė krašto apsaugos ministeris G. Spadolinis, respublikininkų atstovas, su dviem savo partijos ministrais. Jis pasipiktino, kad B. Craksis jo nepašalino, mavo apie M. Abbo išleidimą. Vėliau paaiškėjo, kad respublikininkai siekia artimų ryšių su Izraeliu, o Italijos vyriausybė yra suteikusi oficialų pripažinimą PLO palestiniečių organizacijai. Su respublikininkų pasitraukimu sugriuvo koalicinė premjero B. Craksio vyriausybė, kurion, be respublikininkų, buvo įsijungę krikščionys demokratai, socialistai, socialdemokratai ir liberalai. Ši jau 44-ji Italijos vyriausybė pokario metais valdžioje išsilaikė 805 dienas. Ją 28 dienomis pralenkė tik krikščionys

Įžeistas Egiptas

Egipto prez. H. Mubarakas keleivinio lėktuvo nukreipimą Sicilijon laiko to lėktuvo pagrobimu, atliktu su prez. R. Reagano pilnu pritarimu. Tai esąs visos egiptiečių tautos įžeidimas. H. Mubarakas nori, kad R. Reaganas atsipašytų ne jį, bet visus egiptiečius. Egipto lėktuvo lakūną A. Moneebą prez. H. Mubarakas apdovanojo civiliams už jų drąsą skirtu medaliu. Lakūnas pasakojo, kad jį apsupo keturi amerikiečių naikintuvai, pareikalavę skristi Sicilijon. Jie užblokavo egiptiečio radijo ryšius, jį palikdami visiškai savo kontrolėje. Egipto derybas su Izraeliu dėl ginčytinos Tabos vietovės Sinajaus pusiasalyje jau buvo nutraukęs Izraelio aviacijos smūgis centrinei PLO būstinei Tunise. Dabar naują įtampą sukėlė tiesioginis susikirtimas su Vašingtonu. Visiško ryšių lūžimo nelaukiama, nes prez. H. Mubarakui yra svarbi ekonominė ir karinė Amerikos parama, kuriai po Izraelio tenka II vieta.

Sujauktos derybos

Prez. R. Reaganą Baltuosiuose rūmuose aplankė Izraelio premjeras Š. Peresas, zadėjęs priimti Jordanijos ištis-tą "taikos ranką". Iš tikrųjų ir prez. R. Reaganas, ir Jordanijos karalius Huseinas į derybas norėjo įjungti palestiniečių atstovus, o vėliau — net ir J. Arafato vadovaujamą PLO organizaciją. Dabar Š. Peresas Vašingtone kalbėjo tik apie derybas su Jordanija, neminėdamas palestiniečių. Be jų derybos neįmanomos, jeigu norima išspręsti Izraelio okupuotos vakarinės Jordano pakrantės ateitį, kurios palestiniečiams prez. R. Reaganas nori suteikti savivaldą federacijoje su Jordanija. Dabartinė įtampa Izraeliui užtikrina tolimesnę srities okupaciją, kuri ateityje gali baigtis prisijungimu prie Izraelio.

Šiame numeryje:

Diskriminaciniu keliu

Kai teisingumo jieškant pažeidžiamas pats teisingumas

Nuskambėjo, nuaidėjo Lietuvių dienos

Tradicinės Kanados lietuvių dienos su plačia programa

Prie prezidento kapo

Pogrindžio "Aušra" apie buvusį Lietuvos prez. A. Stulginskį

Dešimtmečiai Lietuvos tarnyboje

Dr. St. Bačkis — diplomatinis tarnybos šefas ir Lietuvos atstovas

Moksleivių grupė iš Vakarų Punksko apylinkėse

Iš V. Vokietijos moksleiviai buvo nuykę į Suvalkų trikampį

Lenko vienuolio išpuščiai Vilniuje

Domininkono viešnagė ir jos aprašymas Torontu lenkų laikraštyje

Kunigas ir ekonomistas

Monografija apie Juozą Vailokaitį — jo darbus ir kančias

Sveikintina pabaiga

Kunigo A. Rubsio veikalas "Raktas į Senąjį Testamentą"

Lietuva 1916 metais vokiečio akimis

Išpuščiai karininko, buvusio Lietuvoje I Didžiojo karo metu

"Aidinčios upės"

Naujasis poetės Aldonos Veščūnaitės eilėraščių rinkinys

TEVIŠKES ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėnuo — \$25 (Amerikoj — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuomone. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Prie prezidento kapo

Pagrindžio "Aušra" 47 numeryje apie buvusį Lietuvos prezidentą Aleksandrą Stulginskį, generolą M. Pečiulionį, gen. M. Velykį ir kitus

Kaune, A. Panemunės kapinių 5-ame kvartale, prieš 15 metų amžinam poilsui atgule antrasis Lietuvos resp. prezidentas (1920-1926), steigiamojo seimo pirmininkas, 1918.II.16 Nepriklausomybės akto signataras ALEKSANDRAS STULGINSKIS.

Jis daug pasidarbavo Lietuvoje, ištikimai tarnavo mūsų valstybei jos kūrimosi užuomazgoje ir ypač naujosios santvarkos — demokratijos puoselėjime. Jis didvyriškai elgėsi ir jos valstybingumo saulėlydy, daug kentėjo, vargo, bet nepalūžo ilgame mūsų tautos kančių kely.

1969.II.29 nustojo plakusi tauraus patrioto, paskutiniojo dvidešimtojo Valstybės tarybos nario širdis. Taip baigėsi šis svarbiausias Lietuvos valstybingumo istorijos 118 metų tarpsnis, kuomet aušrininkų ir varpininkų dėka atgimė ir plaučiai nuskambėjo Lietuvos vardas. Po 123 metų rusų vergovės, kruvinose kovose su trimis priešais buvo iškovota nepriklausomybė. Per 22-juis laisvės metus užaugo viena susipratusių piliečių karta, įtvirtinus laisvės ir nepakantumo bet kokiui okupantui siekius. Deja, tai buvo ir tragiškiausias mūsų tautos istorijos tarpsnis. Hitleris ir Stalinas įžiebė II pasaulinį karą ir įteisino genocido politiką prieš neutralias šalis, dėl to Lietuva neteko milijono savo piliečių. Didesnė šių aukų dalis, be abejo, priklauso brutaliai Stalino ekspansijai.

Represijų neišvengė ir A. Stulginskis — 1941.VI.16 su žmona buvo deportuoti į Sibirą. Tik atsitiktinumo dėka jis išvengė tragiško daugelio tremtinių likimo ir po 15 metų sugrįžo į Tėvynę.

1985.II.26 (paminkle 1985.II.27) viso pasaulio lietuviai prisiminė 100-ąjį Lietuvos resp. prezidento gimtadienį. Kauniečiai aplankė A. Stulginskio kapą, papuošė gelėmis, degino žvakutes. Tai speiguotą vasario dieną sniego pramintas takelis vedė prie vienintelio iš trijų mūsų prezidentų kapo, kuris iki galo dalijosi visais lietuvių tautos kančios ir vargo keliais, ir vienintelis atgulė gimtojo žemelį...

Iš susirinkusių vyrų ir moterų krūtininių Panemunės šile nuvilnijo giesmių žodžiai — "Viešpaties angelas" ir "Marija, Marija"...

Dar ne taip seniai, sausio 26-tą, kauniečiai pagerbė prieš ketvirtį amžiaus čia pat palaidotą gen. M. Pečiulionį, LLA vadą, 10 metų atkalėjusį gulagą ir prieš 30 m. pakeliui į Tė-

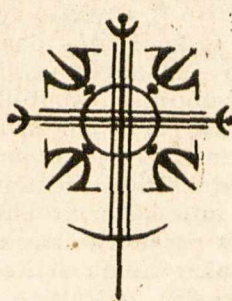
vyne mirusį Sibiro tremtinį gen. M. Velykį.

Neužmiršta tautiečiai Vasario 16-osios progą aplankyti A. Panemunės kapinėse 1941. VI.23 tautos sukilimo aukas ir 1947 m. kritusius "Birutės" rinktinės kovotojus. Taip pat Petrašiūnų kapinėse prieš 16 metų palaidotą 1918.II.16 Nepr. akto signatarą diplomata P. Klimą, ilgą laiką kankintą načių kacetė ir bolševikų gulage.

Nepriklausomybės paskelbimo dieną kauniečiai nepamiršo padėti puokštę gėlių prie Lietuvos valstybės atkūrėjo dr. J. Basanavičiaus paminklo Panemunės šile, Birutės gatvėje. Vilniečiai nepabūgo tą dieną aplankyti Rasose mūsų tautos patriarcho kapo, kuris tomis dienomis jau išstis 40 m. yra saugomas dviejų pamėlusiu nuo šalčio "civilijų", nekalbančių lietuviškai...

Okupantų pataikūnai — istorijos klastotojai turi žinoti, kad jų pastangos ištrinti iš mūsų sąmonės Lietuvos naujausių laikų istorijos ir jos martirologijos faktus nepavyks. Todėl mūsų pareiga yra priminti jaunimui istorinį jubiilejų ir atitinkamai jį pagerbti. Vėlinių vakarą nepamirškime uždegti žvakutę prie žinomo didvyrio kapo. Rimties ir susikaupimo valandėlė visuo- met prisiminkime tuos nesuskaičiuojamus tūkstančius mūsų tautos kankinių, amžiams atgulusių nežinomuose brolių kuose kapuose Lietuvos girių glūdumose, ištūstėjusių sodybų galulaukėse ar dulkėtose šalikėse, Sibiro tundroje, Vorkutos šachtose, Karagandos kasyklose, Kolynos pragarų platybėse...

R. Valys

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
jis mums duoda"

**Gery Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Mobawyk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Saldytuvai
- * Televizijos aparatai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Skalbiamosios mašinos
- * Siuvamos mašinos
- * Vaikų baldai
- * Rašomos mašinėlės
- * Įvairūs kilimai

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakara

Nuskambėjo, nuaidėjo Lietuvių dienos

(Atkelta iš 1-mo psl.).

Iš viso buvo 47 rodiniai, reprezentuojantys visas meno šakas nuo realistiškos kūrystės ligi kraštutinio abstrakto. Tematika įvairi, kaip ir parodoje dalyvavę menininkai. Daugiausia kaip pusė jų (10) meno mokslus yra baigę dar Lietuvoje. Savo kūryba jie atstovauja vyresnei kartai, tad ir jų kūryboje mažiau to mums nesuprantamo abstrakto, daugiau pastangų į savo kūrinius įjungti ir tautinio motyvo.

Žiūrovui buvo reta proga pamatyti ir pasigėrėti Kanados lietuvių menininkų akvarelėmis, aliejinėmis tapyba, medžio skulptūromis, metalo ir molio figūromis, įdomia impresionistine grafika. Šia paroda, kuri truko visą savaitę, galėjo domėtis kanadiečiai. Visi rodiniai turėjo savo pavadinimus, bet reikėjo pajieškoti menininkų pavardžių. Tai kiek sunkino spartų parodos apžiūrėjimą.

Vėliava ir demonstracija

Po parodos apžiūrėjimo visi ejo prie miesto rotušės įkelti Lietuvos trispalvę. Čia kalbą angliškai pasakė prof. R. Vastokas. Jis kalbėjo apie žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje ir apie tai, ką dėl to daro laisvasis pasaulis. Po himno visi dalyviai, kurių dalis turėjo didelius lietuvių sąžinės kalinių atvaizdus su pavardėmis, su priekine našu didžiuliu plakatu "Prisoners of Conscience in USSR", pavaikšėjo po rotušės aikštę, išėdai ir į gatvę. Demonstracija, kurioje buvo apie 200 dalyvių, buvo fotografuojama ir televizijos stočių filmuojama. Demonstraciją užbaigiant, žmogaus teisėmis ginti k-to atstovė adv. J. Lasienė pakviesti, visi sugiedojo "Marija, Marija" giesmę. Vakare ši demonstracija buvo rodoma televizijoje per 57 kanalą.

Šokiai ir "Aidas"

Šeštadienio vakarą Lietuvių namų Mindaugo ir Vytauto salės priėjo pilnos žmonių. Buvo daug sėdintųjų ir daug įsėdintųjų sau vietas atsistoti. Salę jau prieš kiek laiko nebebuvo galima užsisakyti. Tad, žinoma, daugelis ir atsiskė susipažinimo vakaro. Bet žmonės linksminosi, šoko abiejuose salėse, grojo du orkestrai. Tik tie jauni muzikantai, labai pamėgę būgnus ir stiprintuvus, ir čia bandė užspenginti visų ausis ar nuversti visus nuo koto.

Mindaugo menėje Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vad. muz. J. Govėdas, davė ir trumpą koncertėlį. Jos padainavo septynis daineles ir dar vieną turėjo duoti priedo. Tas gražus 18-kos dainininkių vėnetas, publikos buvo entuziastingai priimtas.

Pamaldos

Šiomet KLD sekmadienio pamaldoms pasitenkinta savo parapijų šventovėmis. Tad Toronte vienos pamaldos vyko Lietuvos kankinių par. šventovėje, kitos — Prisikėlimo, o evangelikams — Išganytojo šventovėje. Lietuvos kankinių šventovėje Mišias atnavašon klebonas kun. J. Staškus ir kun. dr. J. Gutauskas. Čia klebonas pasakė ir pamokslą. Prisikėlimo parapijoje Mišias koncelebravo klebonas kun. Aug. Simanavičius, kun. E. Jurgutis ir kun. L. Januška. Pamokslą pasakė kun. B. Pacevičius. Pamaldose dalyvavo pora organizacijų su savo vėliavomis. Parapijos chorui talkino vyrų choras "Aras". Vadovavo V. Verikaitis, vargonavo L. Marcinkutė. Solo pagiedojo sol. Alg. Simanavičius. Gal taip ir visada čia, bet tą sekmadienį šventovė buvo pilna žmonių. Evangelikų-liuteronų Išganytojo šventovėje pamaldas laikė kun. P. Dilys, giedodavo P. Šturmo vad. choras.

Didysis koncertas

Sekmadienio koncerto programa didžiojoje Anapilio salėje prasidėjo Kanados himnu, XXX KLD rengti komiteto pirm. A. Vaičiūno įžanginiu žodžiu ir kun. J. Staškaus invokacija. Programos pranešėja I. Lukoševičiūtė iškvietė scenon "Atžalyno" šokėjus. Grojant trim muzikantams, jie vikriai pašoko trejetą šokių. Po to pranešėja perskaitė gautus sveikinimus iš Kanados ministerio pirm. Brian Mulronio, PLB pirm. Vyt. Kamanto,

suminėjo dalyvaujančius svečius — KLB karšto v-bos pirm. A. Pacevičių, JAV LB karšto v-bos vicepirm. J. Urboną, G. Kamantienę ir pirmųjų KLD rengėjų komiteto pirm. inž. J. Kšivickį. Gen. Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas pasvilkino dalyvius. Svečių kanadiečių nesimatė, nors kai kurie kalbėtojai vartojo ir anglų kalbą.

Montrealio vyrų oktetas, vad. muz. A. Stankevičiaus, padainavo keturias nuotaikingai ir švelniai skambančias dainas. Tada į sceną atėjo pianistė L. Paulauskaitė-Kanovičienė ir virtuozikiškai atliko M. K. Čiurlionio tris kūrinius. Pianistės pasirodymas koncerte buvo naujas dalykas.

Pirmąją koncerto dalį užbaigė ta pati "Atžalyno" taut. šokių grupė, kuriai vad. L. Pacevičienė ir V. Vitkūnaitė. "Atžalyno" šokėjų yra pasiekę gana aukšto meninio lygio. Malonu sekti šokėjų judesius ir jų tiksliai pinamas figūras.

Antroje programos dalyje pasirodė chorai. Jų čia buvo keli, ir visi skirtingi. Pirmiausia į sceną įžygiavo Montrealio Aušros Vartų par. choras, tada kitas Aušros Vartų par. choras iš Hamiltono, Montrealio "Pavasario" ir "Gintaro" dainininkai. Jungtinis choras su solistėmis A. Pakalniškyte ir S. Žiemelyte padainavo kompoz. J. Bertulio "Su dainą į tėvynę". Choriui dirigavo jauna muzikė ir chorvedė D. Deksnė-Powell. Po jos šiam jungtiniam chorui atėjo diriguoti kitas jaunas muzikas A. Stankevičius, kuris dirigavo J. Gruodžio "Šiltas, gražus rudenėlis" ir J. Gaidelio "Dainininkų maršas" dainoms. Keturias dainas padainavo drauge trys mergaičių chorai: Montrealio "Pavasaris", Otavos "Ramunėlės" ir Hamiltono "Aidas". Joms dirigavo muz. J. Govėdas. Mergaitėm parinkti dainų repertuaras pasižymėjo žaismingumu ir jaunyste.

Koncerto pabaigai į sceną suėjo Toronto Prisikėlimo ir Lietuvos kankinių parapijų chorai, Montrealio "Gintaro" bei "Pavasario" dainininkės ir Hamiltono Aušros Vartų par. choristai. Scena visus dainininkus vos begalėjo sutalpinti. Didįjį KLD koncertą baigė šis muz. D. Viskontienės diriguojamas 5 chorų jungtinis dainos vienetas ir trys solistai — R. Strimaitis, A. Pakalniškytė ir S. Žiemelytė. Jie atliko kantatą "Atsisveikinimas su tėvyne", muz. St. Šimkaus (žodžiai A. Baranausko). Nebe pirmą kartą mes šią kantatą Toronte girdime, bet ji niekad ligi šiol nebuvo taip galingai nuskambėjusi. Gerai valdomo choro harmonijų pynė, susidainavę solistai ir gaudūs poeto su tėvyne atsisveikinimo žodžiai tikrai giliai pagavo visų širdis. Publikai prašant, dar teko jos dalį kartoti. Į koncertą buvo priėjus pilna Anapilio salė ir jos balkonai žmonių — apie 1200.

Koncertas ir XXX KLD baigtos KLB pirm. A. Pacevičiaus padėkos žodžiu ir Lietuvos himnu. Scena buvo papuošta dail. S. Šileikienės gražiomis tautinių raštų juostomis. Šviesas igudusiai manipuliavo K. Juzumas.

KLD organizatoriai ir programų atlikėjai, kuriems dar buvo likę energijos, vyko į Lietuvių namus vynu ir sūrio vaišėms bei pašnekesiui apie praėjusius įvykius. Pasivašinėme, nusipirkę bilietus, dalyvavo ir šiaip publikos.

Dalyviai

Jaunoji karta jau pradeda viršyti KLD dalyvių skaičių. Prieš 30 metų mūsų niekas jaunais nevadino. Mes dabar jaunosios kartos vardą davėme tiems, kurie yra jau čia gimę ir čia mokslus išėję. Į Lietuvius dienas iš jų dar atvažiuoja ir tie, kurie šiaip jau dažnai tarp lietuvių nesimaišo. Trisdešimties metų tradicinės Lietuvių dienos pradeda darytis lyg ir lietuvių jaunimo švente. Jie nebūna čia vien tik stebėtojai, bet, kaip ir šių Lietuvių dienu, organizatoriai bei aktyvūs dalyviai.

Penktadienį literatūros ir dramos vakaro programą atliko beveik vien tik jaunieji mūsų scenos mėgėjai. Sekmadienio koncerto didįjį programos dalį irgi atliko jaunimas.

Scena bangavo jaunomis šokėjų poromis ir jaunais besisipšnančiais veidais. Gėrėjoms trims balsingais mergaičių choralais. Choras taip pat jau dirigavo jaunieji mūsų chorvedžiai ir dirigantai iš Montrealio, Toronto ir Hamiltono. Tai padarė visą koncertą įtaigėsnį ir dvelkiantį jaunumu. O KLD sportinę programą dalį organizavo ir atliko beveik vien tik jaunimas. Žmogaus teisių demonstracijoj jie irgi buvo entuziaustingiausi ir nieko nebijantys demonstrantai.

Leidinyas

XXX KLD leidinyas išėjo šimto puslapių ir gausiai iliustruotas su mūsų kultūrinio bei visuomeninio pastarųjų metų gyvenimo nuotraukomis. KLD leidiniuose matyti įvairumas, kur vienų KLD rengėjų savo leidinyje aprašo vien tik savo apylinkę, o kiti — visos Kanados. Su šiuo leidiniu torontiečiai vėl atstatė seną tradiciją, aprašydami savo leidinyje visos Kanados lietuvių veiklą, surinkę žinias iš visų dar tebeveikiančių apylinkių.

Leidinyje be mūsų vadovaujančių lietuviškųjų veiksmų sveikinimų ir jų nuotraukų, randame daug ir informacinės medžiagos, straipsnių, kaip P. Lukoševičiaus "Kanados lietuvių ir KLB organizavimas", straipsnių apie Kanados lietuvių katalikų, evangelikų-liuteronų religinį gyvenimą, Kanados lietuvių spaudą, švietimą, sportą, kredito kooperatyvus ir kitų organizacijų bei meninių vienetų veiklą. Iš šio KLD leidinyje neberandame sveikinimų Kanados valdžios atstovų. Keliose nuotraukose kažkodėl neišvardinti ten esantys žmonės? Tokios bevaidės nuotraukos praranda daug savo informacinės naudos. Suprantama, ir šis leidinys negalėjo išeiti be apmokamų komercinių skelbimų. Visi apmokamieji skelbimai sudaro ketvirtadalį leidinio. Knyga švariai išleista, su menišku viršeliu ir aiškiais nuotraukomis.

Pastabos

Iš XXX KLD grįžome į savo vietas dvasiškai atsigavę ir tautiškai sustiprę. Ši tradicinė Kanados lietuvių šventė visada yra ir lyg mūsų tautinio atsigavimo metinės rekollekcijos.

Ir šiemet įprastas KLD pobūdis buvo išlaikytas, bet taip pat buvo bandyta šį tą ir pakeisti, atseit, pagerinti. Pirmiausia jau prieš Lietuvių dienas pasirodė daugelio nusivylimas, kad iš jų išjungtama religinė dalis. Su religiniais renginiais mes juk visada susilaukiame didžiausio savo tautos išgarsinimo. Kitas nenusisekęs pakeitimas buvo bandymas sutalpinti KLD šeštadienio vakaro svečius Lietuvių namų salėse. Šiomis progomis visada išsinuomojam didžiąsias miesto sales. Daug svečių neįėjo į vakarą, ir daug pinigų neįėjo į KLD kasą. Geras dalykas yra įieškoti naujųjų, įvairumo, bet negalime pradėti menkinti šią didžiąją mūsų šventę. Nedovanotina, kad tai daro didžiausia Kanados lietuvių kolonija su savo turimais kultūriniais ir ekonominiais ištekliais

Sekmadienio koncertui nieko netrūko. Jis buvo įdomus, įvairus ir sklandžiai praėjo. Bet daugelis vieni kitus klausinėjo, kodėl tokioje svarbioje ir Toronte vykstančioje lietuvių šventėje nepasirodė didysis Toronto vyrų choras "Aras" su savo galingai skambančiom patriotinėm dainom. Tas klausimas taip pat liko neatsakytas.

Per KLD teko nugirsti kalbant, kad geriausias laikas Lietuvių dienoms būtų pavasaris. Tada visi mūsų meniniai vienetai ir ansambliai, per žiemą dirbę ir repetavę, savo veiklos nepertraukę, pavasarį galėtų geriausiai pasirodyti. Su vasara mes paprastai baigiame savo veiklą ir išeiname atostogų. Tad čia būtų ir lyg visus metų veiklos kulminacinis taškas. Tuoj po vasaros spalio mėnuo yra per trumpas laikas pasiruošti. Sako, ruduo buvo parinktas todėl, kad lietuvių tabakininkai dėl savo darbų krašto tarybos suvažiuavime šito laiko prašė. Bet dabar ūkininkaujančių lietuvių jau beveik ir nebeturime.

Prisimindami mielą kaimyną ir draugą

a. a. VYTAUTĄ LENAUSKĄ,

reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai LYDIJAI, sūnui dr. VYTAUTUI, dukrai LORETAI bei jų šeimoms, broliams — EDVARDUI ir ALGIUI bei kartu liūdime —

Kun. Algimantas, Rūta ir Rita Žilinskai
Loreta ir Andrius Dalindos
Uršulė Bleizgienė

A + A

VYTAUTUI LENAUSKUI

mirus,

jo žmonai LYDIJAI, dukrai LORETAI, sūnui VYTAUTUI, broliams — ALGIUI, EDŽIUI bei jų šeimoms reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime —

D. A. M. Marcis
A. A. Sukauskai

J. V. Miliauskai
J. A. Stukai

I. A. Žemaičiai

A + A

VYTAUTUI LENAUSKUI

mirus,

žmoną LYDIJĄ, dukrą LORETĄ, sūnų dr. VYTAUTĄ, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

A. ir E. Abromaičiai

P. ir K. Abromaičiai

E. ir S. Čepai

A + A

VYTAUTUI LENAUSKUI

mirus,

jo žmoną LYDIJĄ, dukrą LORETĄ, sūnų daktarą VYTAUTĄ ir brolius su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Mockevičių šeima

Karauskų šeima

Juozas ir Marija Radzevičiai

Antanas ir Česė Pažerūnai

A. Gaideliene

Mūsų mielai draugei

A + A

ILONAI KATCHYTEI-BAKIENEI

iškeliavus amžinybėn,

didį širdies skausmą ir gilų liūdėsį dalinamės su velionės vyru JUOZU ir sesute MARA ŠEMETIENE bei jos šeima —

Lialė ir Valius Sodeikos
Vanda Stankienė

A + A

VLADUI STOČKUI

mirus,

žmoną PETRONELĘ ir šeimos narius, seserį PETRUTĘ ABROMAITIENĘ, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

A. ir E. Abromaičiai

E. ir S. Čepai

V. ir J. Jasinevičiai

Canadian Art Memorials Ltd.

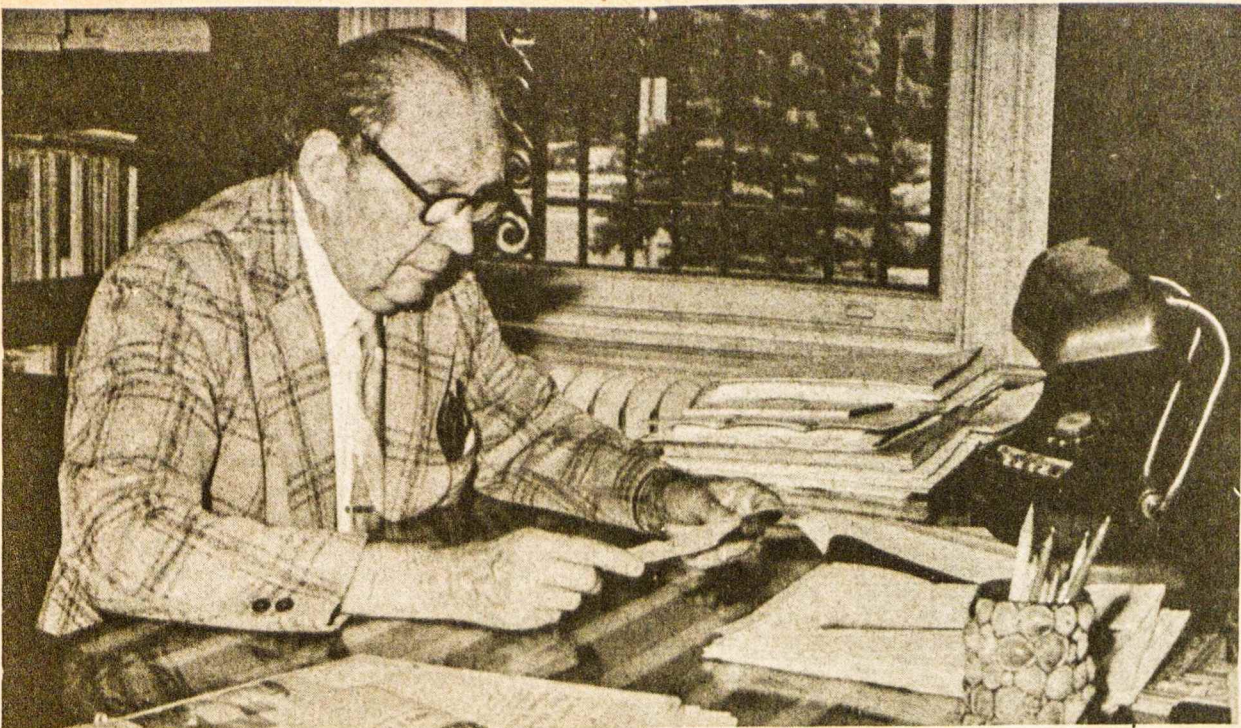
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageldivimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas — St. Prapas.
Tel. 233-4486

Lietuvos diplomatijos šefas ir atstovas JAV-bėms dr. STASYS BAČKIS savo darbo kabinete. BALFo suvažiavime jam buvo surengtos pagerbtuvės 55-rių diplomatinės tarnybos ir 25-rių metų darbo Vašingtone A. Dudaravičius

Dešimtmečiai Lietuvos tarnyboje

Dr. Stasio Bačkio diplomatinės tarnybos sukaktys

JUOZAS B. LAUČKA

Jau 55 metai, kai dr. Stasys Bačkis, Lietuvos atstovas Vašingtone, dabartinis Lietuvos diplomatijos šefas, pradėjo darbą diplomatinėje Lietuvos tarnyboje. Ką tik baigęs Paryžiaus Sorbonoje teisę ir tarptautinių mokslų fakultetą, 1930 m. lapkričio 1 d. St. Bačkis buvo paskirtas į Lietuvos užsienio reikalų ministeriją politinės departamentų sekretorium. Tose pareigose išbuvo ketverius metus. 1934 m. paskirtas užsienio reikalų ministerio sekretorium.

Tarptautiniame gyvenime

Dirbdamas užsienio reikalų ministerijoje, ypač u.r. ministerio sekretorium, dr. St. Bačkis dažnai buvo siunčiamas į tarptautines konferencijas generaliniu Lietuvos delegacijų sekretorium. Teko jam dalyvauti ir Tautų Sąjungos visuomenės posėdžiuose Ženevoje kaip Lietuvos atstovo pavaduotojui. 1938 m. rugpjūčio 1 d. St. Bačkis paskirtas Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje pirmuoju sekretorium, o po metų pakeltas patarėju.

Prancūzija jam buvo gerai pažįstama. Jos sostinėje jis gyveno penkerius metus, studijuodamas teises ir tarptautinės teisės mokslus. Paryžiaus universiteto teisių fakultete 1933 m. jis gavo daktaro laipsnį, parašęs ir apgynęs disertaciją apie Lietuvos ir Šv. Sosto santykius.

Buvo žinomas kaip prancūzų kalbos žinovas, todėl jo asmeniniai ir profesiniai pranašumai buvo labai naudingi pasiuntinybės paskirčiai. Tada Lietuvos nepaprastą pasiuntinį ir įgaliotą ministru Paryžiuje buvo Petras Klimas. 1943 m. rugsėjo pradžioje naciams suėmus ir įkalinus P. Klimą, Lietuvos atstovavimas atiteko dr. St. Bačkui. Lietuvai ir jos žmonių interesams jis atstovavo asmeniniu ministerio titulu iki 1960 m. birželio 20 d., kai išvyko į Vašingtoną Lietuvos pasiuntinybės patarėju. Toms pareigoms dr. St. Bačkis buvo prašomas atstovo JAV-se Juozo Kajecko ir diplomatijos šefo Stasio Lozoraičio.

Atstovui J. Kajeckui susirgus, 1976 m. liepos 25 d. dr. St. Bačkis perėmė Lietuvos pa-

siuntinybės vadovavimą "charge d'affaires ad interim" titulu, o 1977 m. sausio 1 d. tapo Lietuvos atstovu "charge d'affaires" titulu. Vėliau jis buvo paskirtas Lietuvos diplomatinės tarnybos šefo pavaduotoju. 1983 m. gruodžio 24 d., mirus St. Lozoraičiui, dr. St. Bačkis tapo Lietuvos diplomatijos šefu, pasilikdamas ir atstovu Vašingtone. Apie tai buvo atitinkamai painformuotas Valstybės departamentas.

Taigi šiemet minime dvi dr. St. Bačkio sukaktis — 55-tąsias metines Lietuvos diplomatinėje tarnyboje ir dvidešimt penktąsias Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone veiklos metines.

Apie diplomatinę suaktyvintą veiklą, jos savybes ir sunkumus reikėtų plačios apimties apžvalginio straipsnio. Svarbiausias dr. St. Bačkio laimėjimas — jo geri santykiai su atsakingais Valstybės departamento pareigūnais, orūs Lietuvos ir jos laisvės būrys atstovavimas bei gynimas, sėkmingos pastangos užtikrinti pasiuntinybės išsilaikymą ir diplomatinio Lietuvos atstovavimo tęstinumą. Čia daug lėmė didelis jo taktas, santūri laikysena, uolus oficialių ryšių palaikymas, kiek gyvenamos tikrovės aplinkybėse yra įmanoma. Geri jo santykiai su JAV lietuvių visuomene taip pat yra reikšmingas pliusas diplomato pareigose ir gyvenime.

Visuomeniniuose sąjūdžiuose

Nuo pat jaunystės dr. St. Bačkis gyvai dalyvauja jam artimuose sąjūdžiuose. Jis — ateitininkas nuo dienų Panevėžio gimnazijoje, kurią baigė 1925 m. pirmuoju, surinkęs iš visų dalykų vien penketukus. Panevėžyje jis buvo moksleivių ateitininkų kuopos pirmininku, sugebėdamas patraukti jaunesnius savo nuosirdumu ir patraukliu žodžiu. Pradėjęs studijas universitete, St. Bačkis tęsė ateitininkišką veiklą studentijoje. Paryžiuje vienerius metus buvo studentų draugijos pirmininku. 1931-32 m., jau būdamas užsienio reikalų ministerijos pareigūnu, vadovavo Lietuvai studentų ateitininkų sąjungai, jungusiai studentus ateitininkus Lietuvoje ir užsienio universitetuose. Artimai talkino ateiti-

ninkų remiamiems pavasarininkams, septynerius metus buvo jų Valančiaus liaudies universiteto rektorium. Keletrius metus buvo Katalikų veikimo centro Kauno rajono vadovybėje. Priklausė "Naujosios romovės" sąjūdžiui. Nuo 1936 m. pradžios veikliai dalyvavo Lietuvių katalikų mokslo akademijoje, kuri daugiausia jo iniciatyva atsteigta užsienyje pokario metais. Vėliau buvo išrinktas akademijos garbės nariu. Jos suvažiavimuose yra skaitęs paskaitas.

Kaune dr. St. Bačkis reikišėsi ir kitose draugijose. Buvo Lietuvių-prancūzų susitarinimo draugijos valdyboje, Klaidos ir Lietuvos kultūrinio bendradarbiavimo sąjungoje, tarptautinės teisės draugijoje ir kitose. Gyvendamas Paryžiuje, dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose sambūriuose — Europos sąjūdyje, Europos federalistų sąjungoje, Milašiaus draugų sąjungos garbės komitete ir kitur.

Šalpoje ir spaudoje

1945 m. sausio 1 d. dr. St. Bačkis buvo bendrojo Amerikos Lietuvių šalpos fondo (BALFo) įgaliotiniu. Tose pareigose išbuvo, kol BALFui reikėjo jo talkos. Ilgesnį laiką BALFo įgaliotinis Paryžiuje buvo tiesioginis ryšys su lietuviais pagėliais ir tremtiniais įvairiuose Europos kraštuose. Kan. J. Končiui, BALFo pirminkui, lankantis Europoje, dr. St. Bačkis jam daug pagelbėjo.

Paryžiuje dr. St. Bačkis keletą metų redagavo ir leido biuletenius apie Lietuvą prancūzų kalba. Ten jis parašė ir knygą prancūzų kalba apie Baltijos valstybių tragediją.

Anksčiau daug rašė lietuvių spaudoje — "Ateityje", "Tiesos kelyje", "Ryte", "XX amžiuje", "Židinyje" ir kituose nepriklausomos Lietuvos leidiniuose. Yra išleisti jo paskaitų atspaudai: "Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę" ir "Socialinis krikščionybės pajėgumas".

Dr. St. Bačkio darbai ir veikla yra susilaukę ir nemažo įvertinimo. 1950 m. rudenį jis buvo popiežiaus Pijaus XII pakeltas į Grigaliaus Didžiojo ordino riterius. Nepriklausomybės dienomis buvo apdovanotas DLK Gedimino ordinu, Švedijos Šiaurės žvaigždė, Italijos karaliaus Emanuelio ir Latvijos Trijų žvaigždžių ordinais.

Aukštaitiška šeima

Dr. St. Bačkis yra kilęs iš Pantakonių k. Joniškėlio vls., Biržų aps. Jo žmona Ona Galvydytė, taip pat aukštaitė, kilusi iš Užpalių miestelio, Utenos aps. Juodu susipažino dar Panevėžyje — vienas lankydams gimnaziją, o antra — mokytojų seminariją.

Bačkiai, jau prieš trejus metus sulaukę savo gražaus, sėkmingo vedybinio gyvenimo auksinės sukakties, išaugino du sūnus. Vyresnysis, Ričardas, aukštuosius teises ir ekonomikos mokslus baigė Paryžiuje ir Anglijoje. Gyvena su šeima Paryžiuje, dirbdamas tarptautinės "Univeler" bendrovės vadovybėje. Jaunesnysis, Audrys, baigęs mokslus Prancūzijoje ir Romoje, įšventintas kunigu 1961 m. Dirba diplomatinėje Vatikano tarnyboje. Jau kelinti metai yra Bažnyčios viešųjų santykių tarnybos pasekretoris.

Moksleivių grupė iš Vakarų Punsco apylinkėse

Vasario 16 gimnazijos mokiniai iš V. Vokietijos buvo nuvykę pas Punsco lietuvių

1985 m. liepos 12-24 d.d. šešiolikos asmenų grupė, kurią sudarė Vasario 16 gimnazijos mokiniai iš Australijos, Argentinos, Kanados, JAV-bių ir Vokietijos bei pora vyresniųjų, vadovaujama mokyto. Br. Lipšienės, lankė Punsco lietuvių. Kelionė truko pusantros paros ir tiek pat atgal. Hannoverį įsėdome į sovietinį traukinį, einantį į Leningradą. Juo važio ir keletas lietuvių į Vilnių.

Įkyri kontrolė

Vos tik pervaziavus vad. Demokratinės Vokietijos respublikos sieną, padvelkė socialistinis kvapas. Socializmo turime pakankamai ir Vakaruose, bet jis čia visiškai kitoks negu Rytuose. Mokiniai įdėmiai stebėjo spygliuotomis vielomis aptvertas ir sargybų bokštais apstatytas sienas. Nuo V. Vokietijos sienos iki Varšuvos apie 10 kartų reikėjo rodyti ne tik bilietus, bet ir pasus, turimus pinigus. Kažkodėl net ir vidurnaktį, vos tik e m u s snausti, įmiegamąjį vagoną įsibrovę kontrolieriai milicijos ir geležinkelininkų bei muitininkų uniformomis net keletą kartų uždeginėjo visas šviesas ir reikalavo rodyti dokumentus. Į kišenes ir lagaminus nosies neikišo, matyt, tokie skurdūs jie atrodo. Reikėjo išsikeisti moksleiviams po 16 DM, o suaugusiems po 36 DM už Lenkiją gyvensimą dieną. Už 1 DM mokėjo tik po 51 zlotą, t. y. 4 kartus mažiau, negu mokama laisvoje rinkoje. Punske gyventi ir maitintis priėmė vietos lietuviai, kurių nuosirdumas nepaprastas.

Punsco šventovė

Dienomis jaunimas darė išvykas į kaimus, o vakarais ruošė laužus prie ežero, šoko ir dainavo. Didelį įspūdį paliko sekmadienio pamaldos gražioje gotikos stiliaus Punsco bažnyčioje. Statyta daugiau kaip prieš šimtą metų, o atrodo tokia nauja. Didįjį altorių puošia šv. Kazimieras ir šv. Juozapas, o šonuose, lyg kokioje katedroje, dar 4 altoriai. Vienam jų — Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas, papuštą gintaro karoliais. Trys nešami altorėliai, apkabinėti lietuviškoms juostoms. Sienos išgrąžintos lietuviškais raštais. Šventoriuje iš abiejų pusų mediniai liet. liaudies stiliaus kryžiai. Prieš bažnyčią didelė aikštė, aptvėrta akmenine tvora. Ją puošia Rūpintojėlis, iškaltas storame medyje. Iš aukšto bažnyčios bokšto atsiveria puikiai vaizdai su kalvotomis apylinkėmis, ežerais ir gražiomis ūkininkų sodybomis. Čia labai retai užtiksi kolchozų ar sovchozų — daugiausia privatūs ūkininkai.

Pamaldos

Grįžkime prie pamaldų. Abu sekmadienius Punsco bažnyčia, talpinanti apie 300 žmonių, buvo perpildyta. Jaudinančiai skambėjo visos bažnyčios giedamos lietuviškos giesmės. Tai buvo ankstyvosios Mišios. Yra dar ir antros lietuviškos Mišios vidurdienį, į kurias, sako, susirenka mažiau žmonių. Lenkams šv. Mišios laikomos 10 v. Jos, sako, lankomos gan skystai. Pirmąjį sekmadienį šv. Mišias aukėjo ir pamokslą apie teisingumą pasakė, gerokai apibardamas parapijiečius už svetimo turto negerbimą, klebonas kun. Dzermeika, o antrąjį sekmadienį — Woelavo lietuvių kunigas kan. Jurkevičius, net 750 km atkeliavęs į Punsą. Jo pamokslas buvo labai patriotiškas. Pirmiausia pasveikino svečius iš Vokietijos ir jaunavedžius.

Ragino visus laikyti savo tautybės, gėdindamas tuos, kurie išvykę į miestą nustausta. Tai nuostolis ne tik mažai mūsų tautai, bet ir jiems patiems, nes nuvertina savo asmenį. Baigė pamokslą himno žodžiais — "Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės, tegul dirba tavo naudai ir žmonių gėrybei".

Vestuvės

Tą sekmadienį svečias suėdė jauną porą — Anelę Pečiulytę iš Kampučių kaimo, esančio už 5 km nuo Punsco, ir Punsco kepyklos vedėją Valdą Krakauską. Be pirmo su svokia dalyvavo 16 pamergių ir brolių, tarp jų ir viena pora svečių iš Vokietijos. Visi paroliai buvo persijuosę plačiomis tautinėmis juostomis,

o pamerę apsirėngusios tautinėmis drabužiais. Iš Punsco į Kampučius vestuviniškai važio 7-mis karietomis, traukiamomis gražių žirgų.

Į vestuves susirinko per pusantro šimto žmonių. Buvo pakviesti ir visi svečiai iš Vokietijos, nesgi jaunoji prieš metus lankėsi ir keletą savačių gyveno Hiittenfelde, tad visiems pažįstama. Visą naktį skambėjo liet. dainos. Buvo skaniai valgoma, geriama ir smagiai šokama. Vestuvės vyko pagal mūsų liaudies papročius: su vestuvinių sutikimu, atsipirkimais, piršlio oracijomis, korimu ir t.t.

Pavakariais jaunieji su palda ir dalimi svečių išvyko į naujai pastatytus jaunojo namus Punske. Vaziavo vėl karietomis, apjuostomis ažuolo lapų vainikais. Pakeliui buvo pastytos užtvartos. Pravažiamą turėjo išsiperkti. Jaunojo namuose vestuviniškai vėl buvo sutikti su ceremonijomis. Ir čia vaisės vyko visą naktį ir rytojaus dieną.

Laidotuvės

Ir Punske žmonės ne tik tuokiasi, gimsta, bet ir miršta. Neišdildoma įspūdį paliko liepos 18 rytą lietuvių ūkininko laidotuvės, vyresniuosius svečius nukėlusius į nepriklausomos Lietuvos kaimą. Prieš karstą buvo nešamas kryžius ir juodos vėliavos. 15 porų vaikų ir paauglių nešė vainikus. Užpakaly karsto vilkstinė žmonių giedojo liūdnas laidotuvių giesmes. Po gedulingų pamaldų bažnyčioje karstas buvo nuneštas į už puskilometro esančias kapines. Lietuviški įrašai daugumoje paminklų liudija, kad čia ilsis šio krašto šeimininkai. Įrašai originalūs, jausmingi: "Skambės varpai, liūdės namai, o tu negrįši amžinai". Arba: "Lai maldas tau šnara baldų kapų beržai"; "Tegul rasa gaivina amžinybės vietą" ir t.t.

Muziejus ir mokyklos

Neužmirštini kultūriniai suitikimai. Punsco lietuvių muziejaus kūrėjas ir vedėjas etnologas Juozas Vaina aprodė savo sutelktą turtą, tvarkingai išdėstytą gerosse patalpose. Norima įkurti ir vadinamą oro muziejų, kur būtų perkelti būdingieji apylinkės ūkininkų trobesiai, būtina įrengimai ir darbo įrankiai.

Tą patį priešpiečių susipažinta su Punsco gimnazijos, pavadintos Antano Sniečkaus vardu (sako, kad taip reikėjo), bei pradžios mokyklos patalpomis, kuriose vasaros atostogų metu stovyklavo lenkų vaikų grupė, ir su gausia bei gražiai sutvarkyta gimnazijos skaitykla bei biblioteka. Čia į akis krito daug sovietinės literatūros ir mažą Vakarų pasauly išleistų lietuviškų knygų. Lentynose nesimatė bostoniškos Lietuvių enciklopedijos, nors vilniškos enciklopedijos puikavosi net dvigubi tomai. Gim-

nazią turi du autobusiukus keleiviams ir sunkvežimį prekėms.

Kultūros namai

Liepos 17 d. Lenkijos lietuvių visuomeninės draugijos kultūros namuose svečius iš Vokietijos maloniai sutiko tos draugijos pirmininkas Romas Vitkauskas. Jis papasakojo apie Punsco ir jo apylinkių praeitį, paaiškino lietuvių veiklos palyginti neblogas sąlygas. Namus su administracijos kambariais ir nemaža sale negausiems renginiams, posėdžiams bei meninės repeticioms duoda vietos valdžia (Vitkauskas yra ir Punsco viršaitis), apmoka tų namų išlaikymą, vedėją ir porą instruktorių. Namai turi ir keleivinį autobusiuką, kuriuo J. Vaina liepos 20 pavežino į Šurpilių piliakalnį. Prie piliakalnio privažiuoti negalima, tad keletą kilometrų į kalną teko pėstute žygiuoti. Pereita Šešupės ištaka-šaltinis. Vaizdai nepaprasti — aplinkui padavimai apipinti ežerais. Piliakalnio kasinėjimus vykda archeologas prof. Jerzy (pasakė ir lietuviškai savo vardą — Jurgis) Okulič-Kazarin iš Varšuvos pasakojo, kad užtin-ka radinių net iš II š. pr. Kristų. Turis ryšių su archeologais lietuviams ir mokąs šiek tiek lietuviškai. Grįžtant teko pasi- maudyti Eglės ežere, kuris, pasakojama, pavasarį paraustąs. Tai nuo Eglės brolių nužudyto Žilvino kraujo...

Koncertas gimnazijoje

Tos pačios dienos vakare buvome pakviesti į Punsco lietuvių gimnazijos ansamblio "Ulbuonėlės" koncertą tos gimnazijos salėje. Pusę programos atliko ir mūsų menininkai. Dainius Kesminas skambino pianinu, Erina Seidlerytė deklamavo eilėraščius, Aldona Reklaitytė grojo smuiku, o Kęstutis Ivinskis, prisitardamas gitara, rečitavo balades. Labai gražiai pasirodė 9-ių mergaičių ulbuonėlių chorėlis. Jis dainavo senoviškas (Sodauto, Rūtelė ir kt.) arba naujas estradines bei patriotines lietuvių dainas. Darniai joms pritarė arba ir atskirai grojo skudu-

čiai, akordeonas, gitara ir būgnas. Salė buvo pilnutėlė klausytojų. Po koncerto jaunimas linksminosi ir šoko Kultūros namuose.

Parduotuvės

Miestuose ir miesteliuose daug privačių krautuvėlių. Jose žmonės noriau perka, negu valstybinėse, nes gauna geresnės kokybės prekes, nors tenka kiek brangiau mokėti. Gyventojų aprūpinimas pakankamas, nors dar yra kortelės mėsai bei jos gaminiams (valgyklose kortelių nereikia) ir cukrui bei saldiniams. Jaučiamas kai kurių prekių trūkumas, todėl nenaudijama eilės pre krautuvė. Uždarbiai, palyginti su kainomis, menki, gyvenimas nelengvas. Labai taupomas benzinas. Lengvųjų automobilių savininkai gauna tik po 45 litrus per mėnesį.

Punske visose įstaigose ir krautuvėse kalbama lietuviškai, nesgi čia lietuvių nuosimtis didesnis negu Vilniuje. Tai gražiosios Džukijos tąsa. Lietuvos siena tik 2 km. Buvome nuvažiavę ir prie Galadusio ežero, kuriuo eina dabartinė Lietuvos-Lenkijos siena. Lenkijos pusėje jokių sienos žymių nei sargybinių nebuvo. Aplankėme ir garsiąją Seinų baziliką.

Keliauninkai pagamino daug gražių nuotraukų. Jos buvo parodytos mūsų gimnazijos mokinėms vakare rugsėjo 21. Po skaidrių rodymo įspūdžiai sustiprino žiūrovai pavaišinti iš Punsco atgabentų ragučių (Baumkuchen). Jų net keletas puikavosi ant vestuvinio stalo Kampučiuose. (Vokietijos LB valdybos informacijos 1985 m. 7-8 nr.)

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvii Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Newman Club

TOUR
1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje

2 savaitės - \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4 Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnį informacijų teirautis:

Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:

GIDEON TRAVEL AGENCY

60 St. Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5

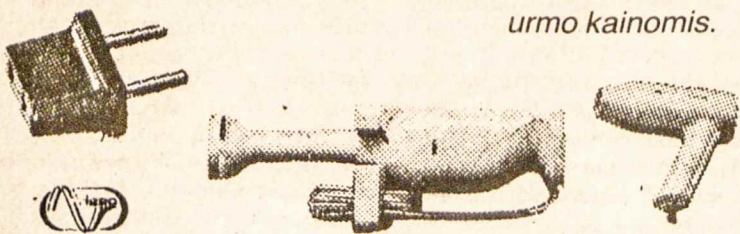
Tel. (416) 923-7337

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convector) arba pritai-kytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į **"House of 220"**. Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.

Primame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

HOUSE OF 220

1444 Gerrard St. E., Toronto

(416) 461-2602

EKONOMINĖ LIETUVIŲ KONFERENCIJA

Floridoje, MARCO ISLAND kurorte, š. m. lapkričio 9-10 dienomis

Paskaitų temos:

- Investavimų filosofija ir praktika.
- Kompiuterių pritaikymas privačiame versle.
- Dereguliacijos pasekmės Amerikos ekonomijai.
- Lietuvių profesionalų ir verslininkų užduotys.

Taip pat bus pašnekėsiai apie steigiamą lietuvių centrą Lemonte, investavimo galimybes Marco Island ir t.t.

Konferencijai yra užsakyti butai Beach Club of Marco kurortiniame viešbutyje, kuriame dalyviai galės pasisvečiuoti porą dienų arba ilgiau paatostogauti. Laikui pajavairinti numatytos įvairios ekskursijos ir kitos pramogos.

Smulkesnį informacijų prašoma kreiptis į "Lito" bendrovės įstaigą Niujorke: "Litas Investing Co." 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: (718) 441-2811, arba (718) 441-6799.

Dėl viešbučio rezervacijų ir lėktuvo bilietų kreiptis į "Vyitis International Travel Service", 2129 Knapp Street, Brooklyn, N. Y. 11229, arba telefonuoti (718) 769-3300.

Kelionės ir pragyvenimo išlaidos galės būti nurašomos nuo valstybinių mokesčių.

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

Ekonominę konferenciją rengia "Lito" bendrovė ir Federacinę lietuvių kredito unija "Kasa"

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SANITARAI PAKELĖSE

Vakarų pasaulyje medicininę pagalbą plentų eismo nelaimėse sužeistiesiems keleiviams suteikia greitosios pagalbos automobilių atvažiuoję medicinos darbuotojai. Sunkiau sužeistus jie nuveža į artimiausias ligonines. Lietuvoje steigiami sanitariniai pakelės punktai. Radviliškio rajone jau yra 20 tokių pakelės postų, kuriuose sanitarai dirba apie 80 Raudonojo kryžiaus draugijos aktyvistų. Pernai jie suteikė pirmąją medicinos pagalbą 24-riose automobilių nelaimėse nukentėjusiems žmonėms. Prie plento Radviliškis—Šiauliai sanitarinis pakelės postas yra Radviliškio rajono "Auksinės varpos" kolchozo teritorijoje. Pirmąją pagalbą teikia savo sodyboje gyvenanti Julija Rimkienė, jau gerokai įžengusi į aštuntą amžiaus dešimtmetį. Dvidešimt metų ji sunkiai dirbo kolchozo kiaulių ūkyje. Teikti pirmąją pagalbą išmoko iš Kurų punkto vedėjos Marijos Pranevičienės. Pakalniškių kaimo sanitariniam poste prie kelio Panevėžys—Radviliškis nemažai metų darbuojasi Šeduvos ligoninės medicinos sesuo Genė Pociulienė. Gero žodžio nusipelnė Vilaikių, Vabalių, Birželių kaimų sanitariniai pakelės punktai, vadovaujami žemdirbių—Jono Kavaliausko, Juozo Grigaliūno ir Petro Tvarijono.

ALBERTO PROPAGANDA

JAV ir Kanados lietuviai dar turbūt prisimena kas juos viešėjusį žurnalistą Albertą Laurinčiuką, ištikimai tarnaujantį Maskvos propagandai. Ta jo veikla aprimo, kai buvo paskirtas vyriausiuoju "Tiesos" dienraščio redaktoriumi, pakeitusiu pasenusį ir dabar jau mirusį Genriką Zimaną. A. Laurinčiukas bandė nesėkmingą proveržį į dramaturgiją, daugiausia suktai šaipydamasis iš ievijios lietuvių gyvenimo. Jo grįžimą politinė propaganda liudija "Pravdos" leidyklos Maskvoje 500.000 egz. tiražu išleista knyga "Isterijos kaubojai ir proto pergalė". Knygoje rašoma apie įvykusį JAV, Japonijoje, Hong Konge, Afganistane, Vietname, Kambodijoje, Pietų ir Centrinės Amerikos valstybėse. Trumpame knygos aprašyme pabrėžiama, kad A. Laurinčiukas "demaskuoja grobuonišką, veidmainišką imperializmo politiką", garbina "pažangiųjų planetos jėgų kovą už savo teises ir taiką". Leidinio įvade rašoma: "Svarstydamas sužeistiesiems mūsų laiko problemas, autorius jas vertina iš istorinio optimizmo pozicijų, tikėdamas taikos ir socializmo pergalę". Knygą į rusų kalbą išvertė Banguolis Balaševičius. A. Laurinčiukui joje rūpi sovietinės "taikos" ir sovietinio komunizmo pergalė.

GELBĖJO GIRTUOKIŲ

Vitas Lingys rugsėjo 7 d. "Tiesoje" skaitytojus supažindina su skaudžiu įvykiu Pasvalyje. Ten š. m. sausio 30 d. vakarą iš savo namelio krautuvėn išsirusoše Da-

na Baliūnienė. Nusipirkusi du butelius pieno, moteris grįžo namo. Šamonei nutrūko tada, kai pasiekė sankryžą. Atsipeikėjo ligoninėje. Galvą dengė sukrušėjęs kraujas, kairės kojos visai nejudėjo. Vėliau paaiškėjo, kad D. Baliūnienė sankryžoje patrenkė "Žigulijai", vairuojami Pasvalio sūrių gamyklos meistro Alberto Juozalėno. Suktą medikų elgesį ligoninėje atskleidė jaunesnioji medicinos sesuo Antanina Grinevičienė. Palaton atėjo autoinspektorius Vidmantas Jurevičius su sulaikytu vairuotoju A. Juozalėnu, kuris buvo visiškai girtas. Medicinos sesuo G. Čelkauskienė girtumui nustatyti paėmė jo kraują. Reikalai pasikeitė, kai ligoninė buvo iškvietusi neuropatologę Regina Mitrienę, pažįstanti D. Baliūnienės sužeidimų kaltinimą A. Juozalėną. Ji išsiūlė dėžę išmetę medicinos sesers G. Čelkauskienės iš girtos A. Juozalėno paimtą buteliuką su jo krauju. Tą kraują gydytoja R. Mitrienė pakeitė savo krauju ir surašė aktą, kad vairuotojas buvo blaivus. Šią apgaule atskleidė sąžinės kamuojama jaunesnioji medicinos sesuo A. Grinevičienė, išsiūlė dėžę ištraukti ir šaldytuve paslėpusi A. Juozalėno su girtu vairuotoju A. Juozalėno krauju. Neteisybė išliko viešumon: A. Juozalėnas antrą kartą neteko vairuotojo teisių vieneriems metams, gydytoja R. Mitrienė susilaukė griežto papeikimo. Autoinspektorius V. Jurevičius teisinosi, kad jam A. Juozalėnas atrodė blaivus. Tokios pat nuomonės buvo ir ligoninės priėmimo kambaryje budęjys gydytoja Elena Petrauskienė. Jo išsiūlė dėžę išgelbėto kraujo analizę liudijo sunkių girtumo laipsnių. Tada paaiškėjo, kad A. Juozalėnas prieš sunkų D. Baliūnienės sužeidimą vairuotojo teises buvo atgavęs tik prieš porą mėnesių. Iš ankstesnio girtavimo jis nebuvo pasimokęs ir savo kaltę bandė suversti per sankryžą ejuosiai D. Baliūnienė.

GRŪŽIO SALONAS

Pirmąsias lankytojas Klaipėdoje priėmė aukščiausios klasės kirpykla. Šiame grožio salone aptarnauja geriausias kirpėjos. Dešimtis įvairiausių paslaugų teikia dekoratyvinės kosmetikos, masažo specialistai. Kirpykla aprūpinta moderniais įrenginiais ir instrumentais, darbo kabinos—telefonais. Jaukiame bare galima gauti kavos, kioskose įsigyti parfumerijos prekių.

APLEISTAS PAPUŠYNIS

Tauragės gyventojus traukia Papušynis, kuriame galima puogauti, pailsėti, gretimose kapinėse aplankyti artimųjų kapus. Regina Jonaitė "Valstiečių laikraščio" 97 nr. nusiskundžia, kad ši vieta dabar yra tapusi tikru sąvartynu. Tvoros apaugusios dilgėlėmis ir usnėmis, kitur jos visai išvartytos. Išknaišiotos, išraustos smėlio duobės, šiukšlynė—seni laistytuvai, traktorių plūgai, surūdijusių mašinų dalys.

V. Kst.

Kanados lietuvių dienų metu Toronte buvo surengta demonstracija miesto rotušės aikštėje, kurioje buvo protestuojama prieš sovietinę vergiją ir kalinimą tautiečių, kovojančių už savo tautos ir žmogaus teises St. Dabkus

Kanados Lietuvių fondas ir milijonas

"Sukaukime artimiausiu laiku vieną milijoną!" Šis šūkis, pastaruoju metu atėjęs iš Fondo vadovybės pareigūnų, privalo vis garsiau ir plačiau naidėti iki pasiekie kiekvieną sąmoningą tautietį.

Smulkesni aiškinimai ir įrodinėjimai atrodo jau nebereikalingi. Jieškotina tik artimiausio ir tiksliausio kelio į tautiečių širdis.

Fondo pareigūnai, turį ryšį su lėšų kaupimu Fondui, jau yra gerai įsitikinę, kad nei graudenimai, nei priekaištai, nei tiesioginiai raginimai tiklo nepasiekia. Jie tokį asmenį tik labiau užkietina savo turimame nusistatyme. Lieka dar šiek tiek būdai ir galimybės.

Kiekvienas, pagalvojęs apie to svarbaus šūkio įgyvendinimą, susidurs kad ir su tokiais samprotavimais:

1. Jei esu sąmoningas lietuvis, tai ir be pašalinių įtikinėjimų žinau, kad tai svarbu. 2. Dauguma vyresnio amžiaus tautiečių esame palyginti neblogai įsitikę. 3. Išgyventas laikas didėlei mūsų daugumai buvo gana sunkus; visi išmokome sunkiai dirbti ir taupyti; pasidarėme net savotiškai šykštūs. Mes neįjuntame, kad gal jau atėjo laikas pagalvoti apie tai, kaip geriausiai sunaudoti santaupas. 4. Bendrieji mūsų tautos reikalai ir rūpesčiai yra juk dalis ir mūsų pačių gyvenimo, jei mes laikome save lietuviais. 5. Ar verta yra palikti viską savo atžaloms, jei tos atžalos jau suaugusios, gerai įsitikinusios ir patys sūgeba gerai tvarkyti savąjį gyvenimą. 6. Juk visi žinome iš patyrimo: kas daugiau turi, tas daugiau ir nori. Šią ydą nugalėti ne visi galim, norim ar stengiamės. 7. Dažnas mūsų mėgstame rasti pateisinimų savo šykštumui sušvelninti. Girdi, Fondas

London, Ontario

NAUJAS TAUTOS FONDO ĮGALIOJIMAS. Nuo 1985 m. spalio 1 d. Londono apylinkės Tautos fondo įgaliojimų patvirtintas Andrius Petrašiūnas, (54 Hydro St., London, Ont. N5Z 2H4, tel. 451-6493).

Londono apylinkės lietuvių visais Tautos fondo reikalais prašome kreiptis į A. Petrašiūną nurodytu adresu. Linkime A. Petrašiūnui sėkmingo darbo. Buvimam ilgamečiam Tautos fondo įgaliojiminiui Leonardui Eimantui reiškiamas nuoširdžiausias padėką.

Tautos fondo atstovybė Kanadoje A. Firavičius, pirmininkas

MENAŠAS CHIENAS, "nusipelnęs žurnalistas" iš okupuotos Lietuvos, lankėsi Londone pas savo gimnainčius ir ta proga susitiko su kai kuriais Londono lietuviais. Grįžęs į Vilnių, jis aprašė savo išpūdžius sovietinėje "Tiesos" 1985.VIII.4 laidoje. Juose viską vaizduoja iš neigiamos pusės, ypač neigiamai rašo apie sutiktus Londono lietuvių, pateikusius naivius klausimus apie Lietuvą. Londone esą gyvena apie 100 lietuvių šeimų, bet nedaug iš jų kalba gimtąja kalba, ypač mažai—jaunimas". Šis sovietinio žurnalisto rašinys, kažkieno padaugintas, daugelio tautiečių buvo pastebėtas ir su pasipiktinimu komentuojamas. Deja, iki šiol niekas neregavo išėjusių spaudoje. Atrodo, kad palietieji Londono lietuvių minėtą aprašymą laiko netendencingu, jiems primintinu. O jeigu ten parašyta netiesa, palietieji turėtų atitaistyti savoje spaudoje. Kr.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus]
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Hamilton, Ontario

KLB HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA yra sūrinkusi aukų iš Hamiltono lietuvių Vasario 16 gimnazijos sudegusiam pastatui atnaujinti \$367. Šie pinigai buvo perduoti 1985 m. liepos 8 d. KLB krašto valdybos išdėdinti J. Kristolaičiui persiųsti gimnazijai. Apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja Hamiltono lietuviams už šią gražią auką.

Apylinkės valdyba

"THE HAMILTON SPECTATOR" 1985.IX.20 išspausdino informaciją apie ukrainiečius, mirusius sovietų lageriuose. Vienas jų—poetas Vasil Stus, 47 m. amžiaus. Visi jie buvo žmogaus teisių sąjūdžio veikėjai. Nors jie buvo ličiai, bet lagerio vadovybė neišleido laisvėn. A. L.

Wasaga Beach, Ont.

TESTAMENTŲ SUDARYMAS. Š. m. gruodžio 1, sekmadienį, apie 12 v. (po pamaldų) adv. Algis Pacevičius sutiko paaikškinti apie testamentų sudarymą ir specifines problemas ryšium su palikimais giminiams Lietuvoje. Kviečiami visi apylinkės lietuviai dalyvauti. Anksčiau skelbtas lapkričio 3 d. susirinkimas neįvyks. **Apylinkės valdyba**

ONA IR ALFONSA VINDAŠIAI, atšventę vedybinę 25-rių metų sukaktį Kalifornijoje

Pajieškojimai

Lino Balaišio, gyvenančio Kanadoje, ieško A. Stasiūnas (85 Queen's Ave., Bromley Cross, Bolton, England). Jis pats arba apie jį žinantieji prašomi atsilipti.

Artimi giminės iš Lietuvos ieško Juozas Dravininko, kilusio iš Molyne's kaimo, Jurbarko valsčiaus. Manoma, kad jis yra Toronto apylinkėje, žinantieji apie jį prašom atsilipti šiuo adresu: J. Romikaitis, 30 Arthur Ave. N., Hamilton, Ont. L8L 6C5.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose—

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais—nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais—nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais—nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais—nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 22 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 5%
santaupas 6%
kasdienines palūkanas 5 1/2%
už santaupas 9%
term. indėlius 1 m. 10%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 7 1/2%
90 dienų indėlius 8%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 9%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 10%
asmenines paskolas 12%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$20.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Auksinė dr. Domo Krivicko ir Gražios Gustaitės-Krivickienės vedybinė sukaktis paminėta rugsėjo 8 d. viename klube Marylando valstijoje. Pagerbtuves surengė sukaktuvinių dukros—Irena Raulinaitienė iš Kalifornijos ir Rūta Penkiūnienė iš Virginijos. Dr. D. ir G. Krivickai susituokė 1935 m. kovo 3 d. Vilkauskėje. Sukaktuvinėse vaišėse dalyvavo apie 100 pakviestų giminių ir svečių. Dr. D. Krivickas yra VLIKo valdybos pirm. dr. K. Bobelio pavaduotojas, tarptautinės teisės specialistas, Lietuvos universiteto teisių fakultetą baigęs 1929 m. Studijas gilino Paryžiaus, Koelno, Berlyno universitetuose, Hagos tarptautinės teisės akademijoje. Sukaktuvinėms 1933-44 m. dėstė tarptautinę teisę Kauno, vėliau ir Vilniaus universitetuose, buvo Lietuvos užsienio reikalų ministerijos teisiniu patarėju, dalyvavo Lietuva liečiančiose tarptautinėse bylose. G. Krivickienė yra prancūzų kalbos mokytoja, žurnalistė, tautosakos garsintoja. Pirmasis bičiulių vardu sukaktuvininkus pasveikino dr. B. Zalubas, primindamas jų nuopelnus Lietuvai ir lietuvių bei. Tada sveikino Lietuvos diplomatinės šefas ir atstovas Vašingtone dr. St. Bačkis, VLIKo vadovas—inž. L. Grinius, ALTo—dr. J. Genys, G. Gustaitės-Krivickienės knygas iliustruojantis dail. V. K. Jonynas. Gražia lietuvių kalba savo senelius pasveikino vaikaitis Algis Raulinaitis. Visiems padėjo dr. D. Krivickas, šį susibūrimą pavadindamas šeimos švente, sušaukusia ir daug jos bičiulių. Oficialią dalį užbaigė "Ilgiausių metų" garsai.

JAV LB XI-tosios tarybos pirmoji sesija įvyko rugsėjo 21-22 d.d. Detroitė. Į XI-tosios tarybos prezidiumą išrinkti: pirminku—Algis Rugienius, nariais—Zina Driesliūtė, Alfonsas Dziakas, Dalia Kavaliūnaitė ir Vaiva Vebraič-Gust. Sesijai vadovavo senasis prezidiumas su pirm. dr. Kaziu Ambrozaičiu. LB veiklą nutarta nukreipti į lietuviškai nekalbančius tautiečius. Netikėtumų įvyko naujos valdybos rinkimuose, kai kandidatas Algimantas Gečys pasiūlė pirminko pareigoms dalytis su Vytautu Volertu. Pusę kadencijos pirminkautų jis pats, kitą pusę—V. Volertas. Kai vadovautų vienas, kitas būtų artimu pavaduotoju. Jungtinė Gečio-Volerto kandidatūra patiko sesijos dalyviams. Ta dviguba kandidatūra iš 53 galimų balsų gavo 28. Už varžovus balsavo: dr. Romą Remeikį—16, Joną Urbaną—7. Du tarybos nariai susilaikė. Liūliolis valdybos pirm. dr. Antanas Butkus atsisakė kandidatuoti.

Brazilija
Kun. Petras Urbaitis, SDB, buvo iškvietas Venezuelon pavaduoti sunkiai sergančią kun. Antano Perkumo, SDB.
A. a. Marija Šidlauskaitė-Bumblienė, Brazilijos lietuvių sąjungos pirm. Aleksandro Bumblio žmona, mirė rugpjūčio 13 d. Sao Paulo mieste. Į kapines ją palėdžio gausus lietuvių ir vietinių gyventojų būrys. Velionė gimė Šiauliuose 1922 m., Brazilijos su tėvais ir seserimis atvyko 1926 m. Lietuvišką šeimą su A. Bumbliu sukūrė 1942 m. Išaugino tris dukras, kurios jau turi savo šeimas, susilaukė aštuonių vaikų. Rūpinosi savo šeima, bet neužmiršo ir visuomeninių reikalų.

Ryšių su rengiamom iškilėmis Brazilijon atvyksiančiam ysm. P. Baltakiui, OFM, Sao Paulo mieste organizuojamas choras, vadovaujamas Viktoro Tatarūno. Repeticijos jau pradėtos vadovo V. Tatarūno namuose rugpjūčio 1 ir rugpjūčio 8 d.d. vyrams ir moterims.

Argentina

Lietuvių kalbą Argentinos lietuvių centre šią vasarą pirmadienį ir trečiadienį vakarais dėstė PLB valdybos atsiųstas studentas Eriks Vasiliauskas. Pamokos buvo skirtos jaunimui. Jos užbaigtos rugpjūčio pabaigoje, kai E. Vasiliauskui atėjo laikas grįžti namo. Pasikalbėjimas su svečiu iš Čikagos buvo duotas Rosario radijo stoties "LRA" lietuviams skirtoje laidoje, kuriai vadovavo Rosario lietuvių jaunimas.

Australija
ALB vadovų konferencija rugpjūčio 31—rugsėjo 1 d.d. įvyko Melburne, Lietuvių namuose. Konferencija neturėjo jokių paskaitų, tik oficialius veiklos pranešimus, diskusijas proble-

moms išspręsti. Dalyvius pasveikino ALB Melburno apylinkės valdybos pirm. R. Šemetas, įvadinį žodį tarė ALB krašto valdybos pirm. V. Neverauskas, kuris staiga buvo pakviestas prie telefono. Skambino konferenciją sveikinantis PLB valdybos pirm. V. Kamantas, siūlęs į Australijos lietuvių dienas pakviesti dr. Tomą Remeikį arba Liną Kojelį. Jis taipgi prašė remti lituanistikos katedrą Ilinojaus universitete, vieningai ruošti Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimą. Buvo išklausti ALB krašto valdybos veiklos pranešimai. Apie neseniai įsteigtą Lietuvių informacijos biurą, veikiantį krašto valdybos kontroleje, kalbėjo V. Baltutis. Be jo tam biui taipgi priklausio J. Jonavičius ir A. Zamoiskis. Pranešimą apie švietimo ir kultūros reikalus skaitė J. Vabolinė. Lietuvių spaudos sąjungos pirm. B. Vingilis džiaugėsi Rita Juzėnaite, naująja "Musų pastogės" redaktore. Atskirus pranešimus padarė ALB apylinkių vadovai. Šeštadienio vakarą konferencijos dalyviai įsijungė į "Svajonių" grupės išleistas plokšteles sutiktuves. Sekmadienį buvo aptarti jaunimo reikalai, pasirošimas VI-jam Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongresui.

Britanija

Baltiečių tarybos vadovybė dabar sudaro trys atstovai iš kiekvienos tautybės ir po du jaunimo organizacijų atstovus. Tarybon taipgi yra įsijungusi ir neseniai įsteigta Baltiečių draugija. Lietuviams atstovauja J. Alkis, M. Bajorinas ir A. Vilčinskis, lietuvių jaunimo sąjungai—I. Petrauskaitė ir A. Kuliuksas. Tarybos pirmininkai keičiasi kas metai rotacine tvarka. Naują pirmininkę 1985-86 m. buvo išrinkta estė N. V. Morley-Fletcher. Metinę apyskaitą išsiuntinėjo iš pareigų pasitraukęs pirm. M. Bajorinas. Taryba metų laikotarpiu turėjo 11 posėdžių, kurie iš eilės įvyko Estų, Latvių ir Lietuvių namuose. Tarybos veiklą finansškai rėmė visos trys tautybės, paskirdamos po 100 svarų. Lietuvių dalį sumokėjo DBLS. Vietą Baltiečių tarybos dokumentacijai laikyti parūpino Latvių namai. Baltiečių dokumentus ten prižiūri latvių bibliotekos vedėja M. Grunts.

Vokietija

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas su žmona Maryte (Dambriūnaite) šią vasarą lankėsi pas uošvę Eleną Dambriūnienę Vašingtone, spaudai pateikė žinių apie dabartinę gimnazijos problemas. A. Šmitas yra baigęs Vasario 16 gimnaziją 1967 m., vėliau studijavęs pedagogiką, kelerius metus dėstė vokiečių mokyklose. Vasario 16 gimnazijon jis buvo pakviestas vice direktoriumi 1981 m., direktoriumi—1982 m. Mokinių skaičių jam pavyko padidinti nuo 60 iki 82. Praėjusiais mokslo metais iš Vokietijos buvo 51 mokinys, iš JAV—21. Kiti—iš kitų septynių šalių. Direktoriui A. Šmitui pavyko išskioti normalų atlyginimą gimnazijos mokytojams, kuris lig šiol buvo mažesnis už vokiečių mokytojų. Didžiausią rūpestį gimnazijai dabar sudaro statybos: baldiųjų mėnesį jau pradėtas apdegusios pilies atstatymas, o rugpjūčio 19 d. buvo numatyta pradėti naujo bendrabučio berniukams statybą. Draudos bendrovės pilies atnaujinimui paskyrė du milijonus markių. Spėjama, kad jų reikės pusketurto milijono. Nemaža auka jau gauta iš vokiečių valdžios. Dar trūksta vieno milijono markių. A. Šmitas žada vėl prašyti vokiečių paramos. Jeigu ji nebus gauta, teks kreiptis į lietuvius. Naujasis berniukų bendrabutis kainuos tris milijonus markių. Didžiąją pinigų dalį paskyrė Vokietijos valdžia. Iš lietuvių tikimasi surinkti pusę milijono markių.

Lenkija

Šv. Baltramiejaus atleidai rugpjūčio 25 d. atšvęsti Zagariuose. Pamaldos buvo laikomos prie naujai statomos šventovės, kuri pakeis pernai sudegusią medinę Zagarių šventovę. Mišias atnašavo prel. I. Dzermeika, atvykęs iš Punsko. Dalyvavo didelė minia apylinkės lietuvių. Po pamaldų lankoje prie ežero įvyko Suvalkijos ansamblių koncertas, kurin įsijungė moterų, vyrų ir mišrūs chorai, Zagarių dainos ir muzikos ansambliai. Pasirodymus pradėjo vyresnieji, užbaigė jaunimas. Koncertas buvo girdimas ir Lietuvoje, iki kurios nuo ežero pakrantės tėra vienas kilometras.

AUDRA Travel
Kviečia keliauti kartu!!!
1985 metų
KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta	Grįžta
Spalio 4	Spalio 20
Gruodžio 20	Sausio 5

Gauta papildomų vietų ekskursijai liepos 16 dienai. Norintys vykti kviečiame skubiai registruotis.

Kelionės į kitas pasaulio šalis
AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11
BRAZILIJA, ARGENTINĄ - datos bus skelbiamos

Mūsų įstaigoje
• Sutvarkomi dokumentai išskvėtimams.
• Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.
Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Teleks 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris—2159872

Lietuvos ūkininko pergyvenimai

Igno Strauko knyga "Nuo Laukuvos iki Čikagos"

Visoje mūsų tautos istorijoje šis šimtmetis turbūt buvo pats aistringiausias. Dėl nepalankiai susidėsusių aplinkybių plati Lietuvos imperija jau viduramžiais ėmė silpti ir XVIII š. gale kaip valstybė išnyko iš Europos žemėlapių. Nedaug betrukėjo, kad Lietuvos ir lietuvių vardas būtų likęs tik geografinė sąvoka.

Siautėjant priešpauzė ir lenkinimui bei rusinimui, lietuvių ir tautinė kultūra buvo išsaugota mūsų kaime. Likimas lėmė, kad labiausiai užguita mūsų tautos dalis — ūkininkai, per šimtmečius iškentusi okupacijas, karus, marus ir kitokias nelaimės, savo pastogėse išlaikė tautos gyvybę. Iš kaimo kilo ir pirmieji mūsų tautos žadintojai, vėl prikėlė Lietuvą laisvam ir nepriklausomam gyvenimui.

Ir kai vėl mūsų tauta pateko naujon priešpauzė, daug kas krašte pasikeitė. Okupacijai besitęsiant, bus dar daugiau ekonominių ir socialinių pasikeitimų, kurie neišvengiamai deformuos tautos veidą. Jau dabar neatpažįstamai yra pasikeitęs Lietuvos kaimas. Įvedus kolchozų sistemą, tapo visiškai sunaikintas ūkininkų luomas. Su jais visiems laikams žuvo dalis mūsų kaimo kultūros. Dideli pasikeitimai yra įvykę ir kaimo žmonių charakteryje, jų galvosenoje ir moralėje. Iš savarankiško, savimi pasitikinčio ir plačios iniciatyvos ūkininko režimas nudrėbė kažkokį sovietinį robotą — baudžiauninką. Žemę mlylę, są savo prakaitu ir krauju laisvę, šandieną Lietuvos kaime likęs žemdirbys į tą pačią žemelę ima žiūrėti kaip į visų savo nelaimių, materialinio ir dvasinio skurdo kaltininką. Jei okupacija truks dar kelis dešimtmečius, apie mums pažįstamą Lietuvos ūkininką naujosios kartos nebeturės jokio supratimo.

Mūsų literatūros kūrėjai, poetai ir prozininkai yra nemažai rašalo išlieję, vaizduodami mūsų "žaliojo kaimo" gyvenimą romantiskai arba pernelyg skurdžiai. Tačiau trūko literatūros, kuri nušviestų kasdienę mūsų ūkininko buitį, jo kovą už būvį, rūpesčius, vargus ir džiaugsmus. Ypač nepriklausomos Lietuvos laikotarpio pažangaus ūkininko iškilimas, jo išsijungimas iš viso krašto ekonomiją, likusiai tautos daliai liks miglotas.

Bet štai knygų rinkoj pasirodė solidi knyga "Nuo Laukuvos iki Čikagos". Tai atsiminimai Žemaitijos ūkininko Izidoriaus Strauko. Nežinia kodėl į tą iki šiol beveik niekas neatkreipė dėmesio. Neteko pastebėti kad spaudoje apie ją kas būtų rašęs. Kaip iš knygos pavadinimo galima suvokti, autorius iš Žemaitijos, Laukuvos valsčiaus, po pastarojo karo, kaip ir daugelis mūsų, bus nusikraustęs į Čikagą. Dėmesio verta ir ta aplinkybė, kad knygos autorius yra sulaukęs gražaus amžiaus — gimęs 1887. II. 16. Taigi netrukus minės 100 metų sukaktį. Tad ir jo atsiminimuose paliečiami ko ne šimtmečio įvykiai.

Pradžioje pateikiama apšėiai biografinių žinių apie šeimos kilmę, jos sudėtį, šeimos narių išsiskirstymą savojo gyvenimo kurti. Iš savo tėvų ir iš įvairių šaltinių autorius yra surinkęs gausiai žinių apie Laukuvos miestelį, jo apylinkes, piliakalnių ir kitas istorines vietas bei asmenis. Įdomi istorija apie Laukuvos šventovės statybą XIX š. viduryje. Statytojas, kasdamas pamatams griovius, rado labai vandeningą podirvį. Bijodamas, kad šventovės mūrinės sienos savo svoriu gali pamušti su laužyti ir šventovę sugriauti, po pamatais jis padėjo smaloje išmirkytus ažuolinius rąstus ir ant jų išmūrijė akmeninius pamatus. Šventovė tebestovi ir dabar.

Autorius yra girdėjęs daug pasakojimų iš savo tėvo, kuris gerai atsiminė baudžiaivos, 1863 m. sukilimo ir Valančinius laikus. Netruksta ir kitokių istorijų apie vietinius žmones, jų veiklą bei tarpusavio santykius. Visa tai atpasakota sklandžiai ir nuosekliai, beveik beletristiniu stiliumi.

I. Straukas du kartus tarnavo caro armijoje — atlikdamas karinę prievolę ir I D. kare. Daug kas bus primiršę savo kareivavimo dienas viena ar kita proga. Todėl bus įdomu palyginti anų laikų kareivio gyvenimą su dabartiniu. Suglaustai papasakojama ir apie I D. karo pradžią bei jo eigą.

Karo audros buvo nubloškusiios autorių net į Rumuniją. Bet į karo pabaigą, jau prasidėjus Rusijoje revoliucijai, jis vargais negalais iš karinės tarnybos atsipalaidavo ir patraukė namų link į savo mielą Žemaitiją, į gimtuosius Girvainius. Radęs savo tėvą jau mirusį, Izidorius Straukas nedelsdamas ėmėsi ūkininkavimo. Nuo čia ir prasidėjo autoriaus, kaip pažangaus Lietuvos ūkininko, kelias, nusitęsęs per visą nepriklausomybės laikotarpį.

Kaip ir kiekvienoje ūkininkų šeimoje, taip ir I. Strauko, norint ūkį diraskyti tarp vaikų, ūkio paveldėtojų teko savo broliams ir seserims atmokėti dalis. Ūkis buvo tradiciškai tvarkomas, pagal amžiais nusistovėjusį ūkininkavimo būdą. Buvo auginami javai, daržovės ir gyvuliai. Visa tai sudarė pagrindines ūkio pajamas ir maitino ūkininko šeimą. Norint padaryti ūkį našesnį ir pelningesnį, savininkui teko iš pagrindų ūkininkavimą perorganizuoti.

Knygos autorius aprašo su kokių užsispyrimu ir pasišventimu jam teko iš jėgų ūkio pereiti į gyvulių ūkį. Reikėjo gauti geros veislės, piningas karves, išgyti bekonams tinkamus kiaulius, geros sėklos javams. Visa tai kainavo nemažas sumas taip sunkiai gaunamų litų. Reikėjo kai kada pasinaudoti ir kreditais. Bet pasiskolinti pinigų nebuvo iš kur. Autorius ir čia imasi pionieriaus darbo — prisideda prie kredito draugijos steigimo, atidaro Laukuvoje ir vartotojų kooperatyvą, įsijungia į pieno perdirbimo bendrovės valdybą, pastato pieninę. Pienas ir bekonai ima nešti apčiuopiamas ūkiui pajamas. Nuo čia prasideda ekonominis ūkio kilimas.

Išmokamos šeimos nariams priklausomos dalys, pasistatomi nauji ir modernūs ūkio trobesiai, įsivedamas net telefonas. Vaikai siunčiami į aukštesnias mokyklas. Prasideda pilnakraujis pažangaus Lietuvos ūkininko gyvenimas. Tačiau su prasidėjusiu II D. karu ima niauktis ir Lietuvos padangė. Pagaliau įvyksta Lietuvos okupacija ir įjungimas jos į Sovietų Sąjungą. Visa tai aukštyn kojomis apverčia visą mūsų tautos gyvenimą. Seka hitlerinė okupacija, kuri dar labiau ekonomiškai nuskrudina ir taip jau bolševikų apardytą Lietuvos ūkį.

1944 m. antrą kartą bolševikams priartėjus prie Lietuvos sienų, I. Straukas su visa savo šeima pasitraukia į vakarus, tikėdamas greit grįžti į laisvą Lietuvą.

Autorius savo išgyvenimus aprašo santūriai ir natūraliai. Visas pasakojimas įdomus ir patrauklus. Jame rasite beveik visą nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, jos ūkinį ir kultūrinį kilmą, vidaus ir užsienio politiką, kiek tai domino ir lieti Lietuvos ūkininką. Pasakojama ir apie kaime vykusią rezistenciją abiejų okupacijų metu.

Skaitytojo dėmesį patraukia ne tik kultūringa knygos išvaizda ir techniškas apipavidalinimas, bet ir taisyklinga lietuvių kalba.

Izidorius Straukas, NUO LAUKUVOS IKI ČIKAGOS. Pergventi beveik šimtmečio atsiminimai. Viršelis ir aplankas dail. Petro Aleksos. 430 psl. Spaudė "Draugo" spaustuve. Kaina nepažymėta.

Br. St.

Kalifornijos lietuviai protestuoja prieš Sov. Sąjungos įsiveržimą į Afganistaną ir lietuvių jaunimo siuntimą į sovietines nekaltų žmonių žudynes. Demonstracija įvyko 1985 m. rugsėjo 23 d. Los Angeles mieste prie JAV rūmų. Ji buvo suorganizuota R. ŽIRGULIO pastangomis. Nuotr. Algirdo Gustaičio

Lenko vienuolio išpūdziai Vilniuje

STEPAS VARANKA

Kanadoje leidžiamas lenkų laikraštis "Związkowiec" 1985 m. 69 nr. išspausdino dominikono Aleksandro Hauke-Ligowskio straipsnį "Vilnius vakar ir šiandien", kuriame jis aprašo savo viešnagę Vilniuje.

Paminėjęs, kad Lietuva yra katalikiškas kraštas, autorius nurodo klaidingą statistiką — esą visame krašte yra 60% lietuvių, 10% lenkų, likusieji — rusai, gudai, žydai. Iš kitų šaltinių yra žinoma, kad Lietuvoje yra 80% lietuvių. Rašo minėtasis autorius, kad Vilniuje dabar esama 40% lietuvių, 20% lenkų. Tai pasenusi statistika. 1970 m. buvo 42,8% lietuvių, 18,3% lenkų. Dabar lietuvių Vilniuje yra per 50%. Lenkų skaičius yra sumažėjęs.

Pasak autoriaus, dabartinėje Lietuvoje esama 250,000 lenkų, kurių 80,000 gyvena Vilniuje. Esą ten lengvai galima susikalbėti lenkiškai, sunkiau — rusiškai, nes vietiniai gyventojai rusų kalbos nemoka, o jei moka — vengia ją kalbėti.

Veikiančios šventovės

Vilniuje esą veikia kelios katalikų šventovės, kurių tik viena paskirta lenkams, būtent dominikonų. Jų aptarnauja du kunigai — vienas senukas lenkas ir vienas lietuvis gana gerai kalbantis lenkiškai. Be to, lenkiškos pamaldos šalia lietuvių, laikomos šiose šventovėse — Šv. Petro ir Povilo, Šv. Teresės. Dar keturiose vietose laikomos lietuviškos pamaldos. Vilniuje yra trys cerkvės, viena sinagoga ir vieneri sentikių maldos namai.

Prie visų šventovių matyti lentelės su įrašais lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis. Lietuviškas ir lenkiškas tekstas vienas, bet rusiškas skirtingas — jame pažymėta, kad čia katalikų šventovė, įeinant reikia nusimti kepurę, nevalgyti, negerti, nerūkyti ir garsiai nekalbėti.

Uždarytosios Vilniaus šventovės naudojamos įvairiems reikalams, o katedroje įrengta paveikslų galerija. Pastarosios rūšys yra karalių karsai, lengvai prieinami užsienio turistams, ypač lenkams, bet ne vietos gyventojams. Katedroje lenkiškos pavarės po paveikslais sulietuvinos. Pz. vietoje Kryžanowski parašyta Križanovičius ir t.t.

Kultūriniai paminklai

Lietuviai esą stengiasi išsaugoti kultūrinius paminklus. Pz. akademine Šv. Jono šventovė atremontuota, neišskiriant nė klausyklių. "Kai paklausiau kas čia bus", gavau atsakymą — universiteti salė. "Kam tad remontuojamos klausyklos?" Atsakė: "Jos yra paminklinės ir priklauso prie vidaus visumos". Iš to vienuolis padarė išvadą, kad Lietuvoje paminklai geriau saugomi nei kitose Sov. Sąjungos dalyse. Praeityje esą buvo daug vandalizmo, sunaikinusio net Kalvarijų koplytėlės, bet dabar to nesa.

Ateizmo muziejuje

Šv. Kazimiero šventovėje esąs įrengtas ateizmo ir religijų muziejus. Jame surinkti kultūros reikmenys ne tikai krikščionijos, bet ir kitų tikybų — mahometonų, karaimų. Sudarytas genealoginis medis, rodantis evoliuciją, kuri prasidėjusi

nuo kažkokio batelio ir priėjusi prie žmogaus. Matyti ir maktas, kuriame pavaizduotas Vatikanas — "popiežiaus dviras". Jame susitapūs įvairiaspalvės lėlės — popiežius, kardinolai, kanauninkai, gvardijos kariai. Apačioje įrašas: "Kam ir kokiame tikslui XX šimtmeityje reikalingi tokie persirengėliai?"

Tame ateizmo muziejuje esąs ir nuotraukų rinkinys, kuriame išryškintas lietuvių kapelionų dalyvavimas partizanų daliniuose 1952-53 m. (rašoma "banditų gaujose"). Dauguma tų kunigų rodomi kaip pranciškonai, apregti habitais ir sutonomis. Jų veikla aprašyta lietuvių ir rusų kalbomis. Esą jie žudė sovietinius pareigūnus.

Pasak vienuolio, muziejuje lankosi nemažai jaunimo — prievarta atvesto ir savanoriškai atėjusio, ypač partizanų skyriuje. Nemokėdamas lietuvių kalbos, svečias nesupranta ką tas jaunimas tarp savęs kalbėjo, bet iš jo laikysenos susidaręs įspūdis, kad jis tų "reakcinių" kunigų nesmerkė.

Kitos įdomybės

Besilankantis vienuolis norėjo aplankyti ir ateizmo muziejaus rūsyje įrengtą inkvizicijos skyrių, bet nebuvo įleistas. Gavęs kasininkės ar vedėjos atsakymą: "Niet, niet, siwodnia onkwizycja nie rabotaju" (šiandieną inkvizicija neveikia). Vėliau tas vienuolis sužinojęs, jog muziejus "riedko rabotajet", t. y. retai kada veikia.

Aušros Vartai atremontuoti. Dalis votų (padėkos ženklų) sulietuvinata, bet nesėkmingai, nes 80% esą lenkiškos kilmės. Bazilijonų vienuolynas atremontuotas. Jame kadaise buvo uždarytas rašytojas Adomas Mickevičius, o archimandritu buvo šv. Juozapas Kuncevičius. Dabar tame vienuolyje įrengtos kažkokios laboratorijos.

Lenkiškos parapijos

Pasak vienuolio, dabartinėje Lietuvoje į grynai lenkiškas parapijas siunčiami kunigai, nemokantys lenkų kalbos. Vienoje parapijoje netoli Gudijos sienos lietuvis kunigas turėjęs išmokti lenkų kalbą, kad galėtų susikalbėti su savo parapijiečiais. Jis, sužinojęs apie lenko vienuolio lankymąsi Vilniuje, pakvietė jį sekmadienio pamaldoms. Paprastai tokiame pakvietimui reikia sovietinės valdžios leidimo, bet šiuo atveju kažkodėl jo nereikėjo, nors už tai gresia bausmės. Svečias atlaikęs visas pamaldas, tik vietoj pamokslų turėjęs pasakyti sveikinimo žodį, kuris užėmęs visą pusvalandį. Mišioms patarnavo 30 ministrantų nuo 5 iki 30 metų amžiaus, nors sovietinė valdžia draudžia vesti vaikus į šventoves iki 10 metų amžiaus.

Sekandieną dieną svečias atlaikęs laidotuvių apeigas, nes klebonas turėjęs išvažiuoti, į kapines, apsirengęs liturginiais drabužiais, važiuojo kolchozo autovežimiu, kurį vairavo taip pat kolchozo šoferis.

Lenkų privilegijos

Pats išpūdzio autorius pastebė, kad lenkų katalikų parapijos turi daugiau privilegijų nei lietuvių. Kas galima lenkams, negalima lietuviams. Ir dabar Lietuvoje tebesanti jaučiama įtampa tarp lietuvių ir lenkų, nors ne tokia didelė,

Savivaldybiniai rinkimai 1985 metų lapkričio 12, antradienį

Ar jūsų pavardė yra balsuotojų sąrašė?

Jūs turite teisę balsuoti savivaldybiniuose Toronto miesto rinkimuose, jeigu esate Kanados pilietis arba Britanijos valdiny, 18 metų amžiaus arba vyresnis lapkričio 12 dieną ar prieš ją.

- gyvenęs Toronto mieste bet kuriuo laiku tarp 1985 m. rugsėjo 3 ir spalio 23
- jeigu jūs arba jūsų sutuoktinis negyvena Toronte, tačiau yra nuomininkai arba žemės savininkai Toronto mieste.

Patikrinkite savo pavardę balsuotojų sąrašė savo apylinkės bibliotekoje arba paskambinkite telefonu 947-7800.

Jeigu jūsų pavardė praleista arba klaidingai įrašyta, galite reikalauti įrašymo arba pakeitimo sąrašė, kreipdamiesi į vieną iš sekančių peržiūros įstaigų:

Miesto centre (downtown)
Miesto rotušė — 8.30 v.r. iki 8.30 v.v. tik darbo dienomis

Rytuose
1904 Queen Street East (Fire Hall 17)
2.30 - 8.30 v.v. tik darbo dienomis

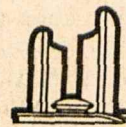
Šiaurėje
16 Montgomery Ave. (Fire Hall 28)
2.30 - 8.30 v.v. tik darbo dienomis

Vakaruose
1285 Dufferin Street (Fire Hall 14)
2.30 - 8.30 v.v. tik darbo dienomis

Paskutinė diena balsuotojų sąrašė peržiūrai — spalio 23, trečiadienis

Roy V. Henderson,
miesto raštvedys ir
balsavimo pareigūnas

TORONTO MIESTAS

SAVIVALDYBINIAI RINKIMAI – lapkričio 12, antradienį

Balsavimo pažymėjimai ir pareiškimai

Turį teisę balsuoti Toronto miesto gyventojai, kurių pavardės yra praleistos balsuotojų sąrašė, gali gauti BALSAVIMO PAŽYMĖJIMĄ, asmeniškai kreipdamiesi į miesto raštvedį rotušėje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 8.30 v.r. iki 4.30 v.p.p., o šeštadienį, lapkričio 2, nuo 9 v.r. iki 3 v.p.p.

arba

padaryti PAREIŠKIMĄ ant nustatytos formos blanko balsavimo pareigūno pavaduotojo akivaizdoje rinkimo balsavimo būstinėje rinkimų dieną. Tuo atveju reikia pateikti atitinkamą tapatybės dokumentą.

Asmenys, kurie gavo pilietybės dokumentus 1985 m. spalio 24 dieną arba po jos ir atitinka balsavimo reikalavimus, čia žemiau išvardintus, gali gauti balsavimo pažymėjimą arba padaryti pareiškimą balsavimo būstinėje rinkimų dieną. Tuo atveju reikia pateikti pilietybės įrodymą.

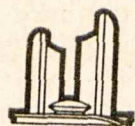
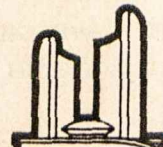
Kas turi teisę balsuoti?

Jūs turite teisę balsuoti Toronto mieste, jeigu: esate Kanados pilietis arba kitoks Britanijos valdiny; turite aštuoniolika metų amžiaus ar daugiau 1985 m. lapkričio 12 dieną arba prieš tai; esate arba

- gyvenęs Toronte bet kurį laiką tarp 1985 metų rugsėjo 3 — spalio 23 dienos, arba
- jūs pats bei jūsų sutuoktinis-nė, nors ir negyvena Toronte mieste, bet yra nuomininkai ar žemės savininkai.

1985 m. spalio 22 d.
Roy V. Henderson,
miesto raštvedys ir
balsavimo pareigūnas

TORONTO MIESTAS

Toronto miestas

**Grįžtama į standartinį laiką
1985 m. spalio 27, sekmadienį**

Miesto tarybos nutarimu buvo paskelbtas raštas, primenantis miesto gyventojams laikytis dienos šviesos taupymo meto nuo 1985 metų balandžio 28 iki spalio 27 dienos. Dabar miesto gyventojai prašomi pasukti savo laikrodžių rodyklės vieną valandą atgal spalio 27 dieną 2 valandą ryto.

Arthur Eggleton,
burmistras

Lietuvių demonstracijoje prie Toronto miesto rotušės 1985.X.12 dalyvavo ir jaunimas, protestuojantis prieš kalinimą Sov. Sąjungoje tautiečių, kovojančių už žmogaus teises. Nuotraukoje — Kanadoje gimęs lietuvis su kaliniu dr. ALGIRDO STATKEVIČIAUS atvaizdu. Nuotr. St. Dabkaus

Daug svarstybų, mažai veiklos

Č. SENKEVIČIUS

Mūsų periodikos puslapiuose apstu skelbiamų posėdžių, suvažiavimų, simpoziumų, svarstybų ir nutarimų. Tai rodo, kad įvairiose lietuviško gyvenimo šakose planuojama, galvojama, stengiamasi leisti ir rūpimų problemų gelmes. Ir platesnės visumos būdu, ir atskirų būrelių metodais, ir anketomis, ir dar kaip kitaip norima užimti kiek galima platesnį besidominčiųjų ratą, įtraukti daugiau nuomonių, sujungti visus, kad keliamais klausimais pagyventume, prie jų praprastume ir tas problemas savo gyvenimo dalimi laikytume. Be abejonės, tai yra reikšmingos ir naudingos pastangos. Rūpimų klausimų kėlimas bet kokiomis formomis yra reikalingas ir būtinas.

Tačiau būtų jau nebe gerai, jei tas klausimų kėlimas, jų svarstymas bei išvadų pareiškimas taptų sau tikslu. Kai kuri praktika rodo, kad veiklos organizatoriai jau nebe daug ką veikia, o tik organizuoja svarstymą, posėdžiaujimą, skelbia nutarimus, o kartais ir ne. Todėl ar čia nepasinešama tapti gražbiais parlamentariais, ar nejučiomis nekopiama į viršūnes, per daug jau nebesijaudinant, kad kamienas braška ir gali greitai nebeatlaikyti ten sulipusių?

Taigi, kaip minėta, gera ir naudinga yra svarstyti, pasisakyti, siūlyti, nutarti. Viskas būtų gerai, jei nepritrūktų vykdytojų arba ir iš viso nebūtų tokių nutarimų, kurių šiandieninės sąlygos, nepakankamas laikas ar kitos rimtos priežastys neleidžia vykdyti. Veikla yra veikla. Ji juk negali būti „popierinė“. Planuotojai ir išvadų skelbėjai turėtų iš arčiau pamatyti veikiančiųjų pajėgumą. O svarstybose dažnai į tai

per mažai kreipiama dėmesio, lyg būtų noras profesionalizacijai, gabiai pasirodyti, kitus nusteibinti. Bet visa tai dažnu atveju lieka tik graži teorija. Nurodinėti, kas ir kaip turėtų būti daroma, poreikių netrūksta. O pasidairius matome, kad mūsų lietuviškas gyvenimas stokoja ne tiek išminties, kiek kantrių ir tylių rankų. Jei planuotojai ir išvadų skelbėjai bent kiek daugiau pasiimty ir vykdomo pareigų, planavimo ir darbuotės balansas būtų skaidresnis.

Net jau ir kai kurių jaunimo organizacijų vadovybės yra išpuštos, perkrautos planuotojais, gabiais posėdžiautojais, svarstybų specialistais. O tie nusiskundimai dėl vadovų trūkumo niekada nesibaigia. Arba labai dažnas ateina į susirinkimą su iš anksto nustatyta tvirta mintimi, kad jokių siūlomų pareigų neisiimsias, jei tai atsitiktų. Žinoma, kiekvienam yra laisvė pasirinkti tą ar kitą, būti šen ar ten. Vis dėlto visokių pažiūrų ir kategorijų žmonės turėtų atsistinti, kad šnekėjimų, nors ir labai įdomių ir gražių, lietuviškai veiklai neužtenka. Jei sunku rasti šiandien pareigūnų, gal ir yra kaip tik ženklas klaidingo veiklos suvokimo arba užsimerkimo prieš dabarties reikalavimus vis su tais pačiais atodūsišiais žvelgiant atgal: „Kai mes buvome jauni, darydavome taip ir taip...“

Bookbinding Studio “SAMOGITIA”

meniškai įrašo knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station “B”
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

AŲA VINCUI JUODELIUI mirus,

dukterį ALDONĄ su šeima, sūnus — VYTAUTĄ ir ALGIRDĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiu —

Jurgis Strazdas

AŲA ILONAI BAKIENEI iškeliauvus negrižtamai,

jus vyrą dailininką JUOZĄ BAKĮ nuoširdžiausiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Anastazija ir Antanas Tamošaičiai

Kunigas ir ekonomistas

Kunigo Juozo Vailokaičio žurnalistinė, visuomeninė, politinė ir ekonominė veikla

KAZ. GAPUTIS

1985 m. pasirodė Jono Sako-Sakevičiaus parašyta ir Popiežiaus Leono XIII literatūrinio fondo išleista knyga „Kunigas Juozas Vailokaitis“.

Kun. J. Vailokaičio veikla iki Lietuvos nepriklausomybės buvo susijusi su tėvynės laisvinimu, o nepriklausomybės laikais — su ekonominiu krašto stiprinimu.

J. Vailokaitis gimė 1880 m. gruodžio 17 d. Piktiškių k., Gintautų vls., Šakių (anksčiau Naumiesčio) aps., pasiturinčioje šeimoje. Iš Marijampolės gimnazijos, kur tuo metu vyravo stipri tautinė srovė, įstojo į Seinų kunigų seminariją. Ten rado slaptą lietuvių klierikų organizaciją, suorganizavo slaptą knygyną ir lietuviškų laikraščių skaitymą. Kaip gabus klierikas seminarijos vadovybės buvo pasiūstas į teologinę Petrapilio akademiją, kurią baigęs magistro laipsniu 1905 m. buvo įšventintas kunigu. Pusantrų metų vikaravo Suvalkų Kalvarijoje, Seinų vyskupijoje, buvo perkeltas į Seinus, kur pradėjo redaguoti „Šaltinį“ bei kitus leidinius ir aktyviai veikti organizacijoje. Už patriotinį lietuvišką raštą ir žodį rusų administracija pradėjo kelti jam bylas ir skirti bausmes.

Po trečio Lietuvos-Lenkijos padalinimo rusai pradėjo Lietuvos žemių kolonizaciją. Tada kun. Vailokaitis pasirodė kaip gabus ekonomistas: įsteigė „Brolių Vailokaičių ir Bendrovės“ draugiją su stipriu kapitalu. Jos tikslas — supirkti nėti dvarus ir perleisti lietuviams lengvesnėms sąlygoms.

Kai 1917 m. vasario mėn. 11 d. iš atskirų partijų ir dūmų atstovų buvo sudaryta lietuvių tautos taryba, kuri sušaukė garsų Petrapilio seimą, kun. V. apgynė tautininkų katalikų partijos teisėtumą ir vadovavo krikščioniškos demokratams.

1918 m. kun. V. Vilniuje pradėjo lietuviams burti ir „Liaudies sąjungą“, o po tos sąjungos suorganizuoto koncerto nepriklausomybės metinėm paminėti jis pateko į kalėjimą. 1919 m. vėl plačiai įsijungė į politinį ir visuomeninį darbą: buvo katalikų veikimo centro pirmininkas, krikščionių demokratų partijos centro komiteto narys, 1920 m. steigiamajam, vėliau pirmojo ir antrojo seimo narys. Čia jis pasirodė kaip aktyviausias. Steigiamajame seime dalyvavo 257 posėdžiuose ir kalbėjo net 128 kartus aktualiais klausimais. Tuo pačiu metu jis tvarkė savo ir brolio Jono įsteigtas institucijas bei pramonės įmones, iš kurių žymiausias: ūkio bankas, akcinės bendrovės — „Palemonas“, „Metalas“, „Maistas“, „Medis“, „Linai“ ir kitos.

Broliai Vailokaičiai ypač išgarsėjo įsteigę su kitais ūkio banką su centru Kaune ir 28 skyriais kituose Lietuvos miestuose. Ūkio bankas tapo jų visų įmonių administraciniu centru. Visą turimą kapitalą ir daugiau trečdalia indėlių buvo sudėję į savo įmones — „Palemoną“ ir „Metalą“. To banko kapitalas siekė 150 mil. litų. Kun. V. neeiliniai gabumai pasirodė naujos valiutos — lito įvedime. Jo iniciatyva ūkio bankas supirkinėjo markėmis litus. Lito vertė labai pakilo. Tai įvertino ir Lietuvos bankas: įsigijęs markių ir

svetimos valiutos, įsijungė į lito stiprinimą, ir taip litas laimėjo.

Tuo laiku broliai Vailokaičiai išliko kaip turtingiausi Lietuvos milijonieriai, nors kun. Vailokaitis gyveno kukliai ir asmeninio turto nei Lietuvoje, nei užsienyje neturėjo. Jis juos tik valdė ir kontroliavo. Kun. V. iniciatyva ūkio bankas skyrė dideles pinigų sumas užsienyje studijuojantiems, kurių Lietuvai taip labai reikėjo, daug tūkstančių litų išdalino kultūrinėms organizacijoms, draugijoms, 25,000 litų paskyrė Klaipėdos atvadavimui.

Kai kas priekaištauja, kad kun. Vailokaitis daugiau dirbo politinį ir ekonominį darbą, bet ne pastoracinį, tačiau tas priekaištas nebuvo tikslus. Jis redagavo katalikų laikraščius „Šaltinį“ ir „Vadą“, suorganizavo „Liaudies sąjungą“, buvo Katalikų veikimo centro pirmininku, Sibire teikė religinius patarnavimus tikintiesiems, buvo Paštuvos parapijos klebonu.

II D. karo metu rusams okupuojant Lietuvą, Jonas Vailokaitis, Lietuvos nepriklausomybės signataras, seimo narys, kun. Juozo brolis, pasitraukė į Vakarų ir 1944 m. gruodžio 16 d. mirė Vokietijoje, Blankenburgėje. Kun. V. paliko Lietuvą. Bolševikai, 1940 m. užėmę Lietuvą, visas Vailokaičių įmones nacionalizavo ir viską konfiskavo. 1941 m. birželio 14 d. kun. V. su kitais lietuviams tremtiniais buvo išvežtas į Altajaus kraštą.

Apie kun. V. gyvenimą Sibire, atrodo, knygos autorius emė žinias iš pasikalbėjimo užrašų žurnalisto Vl. Ramojaus su O. Sukiene, kuri po 18 m. Sibire 1977 m. grįžo į Lietuvą, o vėliau atvyko į Kanadą pas savo šeimą.

O. Šukienė su kun. V. ir septyniais kitais lietuviams dirbo Brovkos kolchoze, Tomsko srityje. Kun. Vailokaitis po trejų metų, dar tebevykstant karui, buvo grąžintas į Vilnių. Be eilinių kolchozo darbų Sibire, jis, kaip kunigas, atlikinėjo ir religinius patarnavimus tikintiesiems. Visi ten žinojo jį kaip labai nuosirdų ir garbingą žmogų. Sibire, o vėliau ir Lietuvoje, buvo kalbama, kad Justas Paleckis, sovietų paskirtas Lietuvai prezidentu, kuriu kun. V. daug padėjęs nepriklausomybės metais, kreipėsi į Staliną, kad grąžintų jį į savo kraštą.

Grįžęs Lietuvon kun. V. su palaužta sveikata prisiglaudė Vilkių apylinkėje esančioje mažoje Paštuvos parapijoje kaip klebonas, kur 1953 m. gruodžio 16 d. mirė. Gausiai susirinkusiųjų palaidotas kaip visų artimas ir gerbiamas kunigas Juozapas.

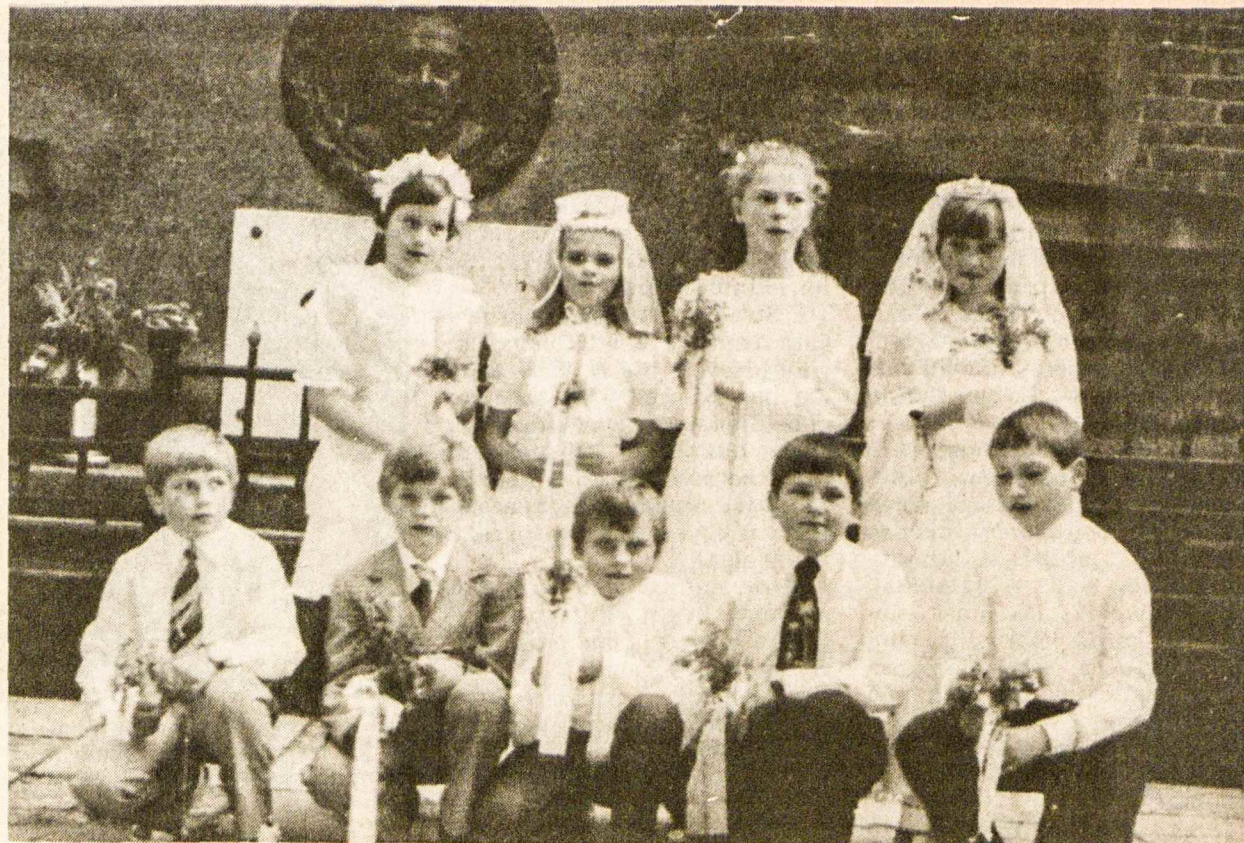
Metinė „TEVIŠKĖS ŽIBURIŲ“ prenumerata — \$20, JAV-se — \$20 amerikietišku. Naujam skaitytojui — \$15.00.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Britanijos Londono-Chelsea burmistras, dalyvavęs torontiško „Aro“ koncerte ir priėmęs jo dovaną (viduryje). Iš kairės: dirigentas V. VERIKAITIS, choristai — ST. VALICKIS, VYT. PEČIULIS. Burmistras savo kalboje išgrynė choro dainavimą. Nuotr. J. Laurinavičiaus

Grupinis vaikų paruošimas pirmajai Komunijai sovietų okupuotoje Lietuvoje uždraustas. Tėvų paruošti vaikai gali būti patikrinami kunigų. Nuotraukoje — keletas pirmosios Komunijos vaikų prie Kauno arkikatedros-bazilikos ties Maironio kapu, kurį lanko ne tik tai kauniečiai, bet ir gausūs turistai

Sveikintina pabaiga

SESUO ONA MIKAILAITĖ

Kunigo profesoriaus Antano Rubšio „Raktas į Senąjį Testamentą“ trečioji dalis „Tiltai ar sienos?“

SESUO ONA MIKAILAITĖ

Jau išėjo ir paskutinis tomas kun. Antano Rubšio penkiaknygės, apimančios Senąjį (3 tomai) ir Naująjį (2 tomai) Testamentą. Ši trečioji senoji Testamento studijos dalis pavadinata „Tiltai ar sienos?“ Tai gana mįslingas pavadinimas. Šis veikalas aptaria paskutiniojo prieškrėtinio laikotarpio Šventraščio knygas, parašytas, kai iš Babilonijos tremties grįžė žydai (539 m. pr. Kr.) vėl susibūrė ir atkūrė savąsias religines bei kultūrinės institucijas protėvių žemėje, Persijos imperijos globoje. Autoriaus „Tiltai ar sienos“ nurodo tuometinės žydijos gana paradoksišką nusiteikimą: „Statyti tiltus visuotiniam Dievo rūpesčiui pasauliui ir žmonijai... ir reikalą apsitverti tvoromis, kad išliktų tikrąjį Dievą garbinanti Sendoros bendrija“ (psl. 73). Ši gija, galima sakyti, jungia visą knygą, nes autorius mėgsta vis grįžti prie tos minties ir jo sugalvotos jos metaforinės išraiškos.

Potremtinė žydija nebuvo tiek kūrybinga, kiek organizuojanti, išlaikanti tradicines institucijas bei papročius ir besistengianti juos kiek galint apsaugoti nuo svetimų įtakų. Retai skaitomose Ezro ir Nehe-mijo knygosse galima susiekti pagrindus judaizmo, kurį sutinkame Naujajame Testamente Jėzaus laikais ir net dar vėliau iki antrosios Šventyklos sunaikinimo 66 m. po Kr. Potremtinėje žydijoje susikuria visa Jėzui pažįstama religinė bei kultūrinė aplinka.

Autorius ne tik aptaria, bet ir stengiasi kritiškai vertinti potremtinį judaizmą. Iš vienos pusės labai daug ir plačiai apimančios įtakos: „... šis atskiroji potremtinė bendrija išsaugojo dvasinį kraitį, kuris ilgainiui praturtino tautas ir kultūras Gerosios Naujienos išsūkio jėga, duodamas Vakarų kultūrai naują turinį ir kryptį“ (psl. 191). Be abejonės, jis čia turi galvoje krikščionybę, gimusią judaizmo lopšyje.

Atstatyta šventykla Jeruzalėje, nors mažai ir nelabai imponuojanti savo architektūra, ir kunigai bei jų Mozės įstatymo interpretacija buvo itin galingi magnetai, apie kuriuos sukosi potremtinės žydijos gyvenimas. Kasdieninis gyvenimas tapo neišardomai perpintas religija ir religiniais klausimais. Tačiau ir judaizmo šulai, laikui bėgant, išskyrė, pastebė autorius, smarkiai palakdamas vėlyvesniojo judaizmo apraškas: Dievo garbinimo pamaldos Šventykloje ilgainiui tapo bemaž tušiomis apeigomis be nuodėmių apgalėjimo, nuosirdumo ir džiaugsmo. Atsivadamas Mozės įstatymui ilgainiui nukrypo nuo Dievo valios vykdydmi į įsakymų vykdymą... „Nejučiomis išryškėjo du būdingi judaizmo bruožai: kartus nepasitenkinimas savo dalia ir išdidus pasitenkinimas savimi“ (psl. 203).

Pranašų įtaka potremtinėje žydijoje nebuvo tokia dramatiška, kaip pvz. laikotarpyje prieš tremtį, kai veikė didieji pranašai, tačiau jų buvo. Au-

torius juos apibūdina atitinkamuose istoriniuose laikotarpiuose, bet tik vienu atskiru skyriumi. Skyrius apie antrąjį Izaiją yra itin išsamus ir įdomus — su įsijautimu ir įkvėpimu nagrinėjami jo raštai ir asmuo, kuris ir dabar tebėra viena iš labiausiai intriguojančių bet dar neišaiškintų Senojo Testamento paslapčių. Autoriaus didelė pagarba jam gana ryški. Jis tebesilaiko tradicinio nusiteikimo, kad antrasis Izaijas — tai slenkstis į Naująjį Testamentą.

Didysis potremtinės žydijos laimėjimas, anot A. Rubšio, tai Psalmynas ir išminties raštija. Šios Šventraščio knygos, atrodo, ir jam pačiam yra arti širdies. Jis psalmyną nagrinėja per vieną ištisą skyrių, o gana įvairius išminties raštijos pagrindinius bruožus aptaria kituose dviejuose skyriuose, ypač daug dėmesio skirdamas Jobo knygai. Pastarosios analizė yra patraukli ir imponuojanti. Darydamas išvadą, kad Jobo knygos pirmas klausimas yra apie žmogaus su Dievu santykio pobūdį (psl. 308), jis atstoja daugumos filosofinių Jobo knygos nagrinėtojų priešpriešoje; nagrinėtojų, kurie įžiūrė gerio-blogio arba nekalto sąlygos problemą. Čia tuojau prisimena A. Maceinas „Jobo dramą“. Ir vėl iš naujo ją peržvelgia, nuostabu, kad Maceina ir Rubšys stovi visai netoli vienas kito. Maceina teigė: „Jobas visas gyvena Dievuje. Jis ir maištaudamas į jį kreipiasi. Jis ir bylinėtis su Juo nori. Nors ir jausdamas esąs nekalts, Jobas nenusigrįžta... Priešingai, jis dar arčiau prie Dievo glaudžiasi, dar intensyviau Jo šaukiasi... Religija apima visą egzistenciją ir todėl ji visa turi būti Viešpačiui atverta“ (Jobo drama, psl. 191-192).

Šventraščio vadinamoji išminties literatūra savaime yra įdomi net ir nereliginio žmogaus. Potremtiniam laikotarpiui ji klestėjo. Mažai kreipdama dėmesio į šventyklą ar į dvasiškumą, ji rūpinosi esminiais žmogaus būties klausimais. Autorius sumaniai nagrinėja įvairius jos žanrus, bandydamas mus suartinti su anuometine galvosena bei jos išraiškomis, samoningai įsiekdamas atgarsių mūsų laikų nuotakose. Pavyzdžiui, tradicinio pavadinimo Ekleziasto knyga, hebrajų kalba Qohelet, kurį Lietuvoje išvertė Pamokslininku, jis stengiasi mums priartinti, jos autorių praminidamas „Niūraus nerimo pamokslininku“ arba „paskaitininku“. Dėmesį taip pat traukia jo paties vertimas dažnai girdėtų šios knygos įžanginių eilučių vietoje

Tuštybių tuštybė, sako Pamokslininkas; Tuštybių tuštybė, ir viskas yra tuštybė (ark. Skvirecko)

Jis mums duoda tikslesnį tų žodžių vertimą, kuris labiau pagauna vaizduotę:

Rūkų rūkas! (Sako Kokoletas). Rūkų rūkas! Visa yra rūkas! (Koh 1,2; 12,8).

Potremtinėje Šventraščio raštijoje pasirodė ir veikalų,

kurie visiškai priešinosi vyraujantiems anuometiniams įsitikinimams: pavyzdžiui, Jonos istorija arba pasakojimas apie neklusnų pranašą, Rutos knyga arba pasakojimas apie dievobaimingą pagonę. Šiuose raštuose, kurie ir savo forma, ir turiniu gerokai skiriasi nuo daugelio Šventraščių knygų, autoriaus teigimu, priskirtini prie istorinių romanų su religine mintimi. Daugumai skaitytojų tai gali būti visiškai nauja įžvalga ir akiračio praplatinimas. Šiose knygose visuotinis Dievo galeistumas žmonėms yra pagrindinė tema, sumanią išvystyta, panaudojant asmeninės biografijos duomenis. Mintis, kad Dievas myli kiekvieną žmogų, kuris nuoširdžiai jį ieško, buvo gana radikali šiam religiniam ir tautiniam konservatyvumui pasižymėjusiam laikotarpiui. Sako autorius: „Dabar Sendoros bendrija buvo uždara svetimtaučiams. Tačiau būta ir skirtingų srovių. Jas atspindi Psalmynas ir bevadė išminties raštija, sukurta persų valdymo metu... judėjų uždaram atskirumui stiprėjant, reikėsi išminties mokytojai, nagrinėdami gyvenimo prasmę labiau tarptautiniame negu izraelietiškaime fone...“ (psl. 331). Tai ypač reikšminga, nes ir pats Jėzus buvo toks išminties mokytojas ir jo palyginimai, kalbėjimo būdas atspindi ilgalaikę išminties tradiciją.

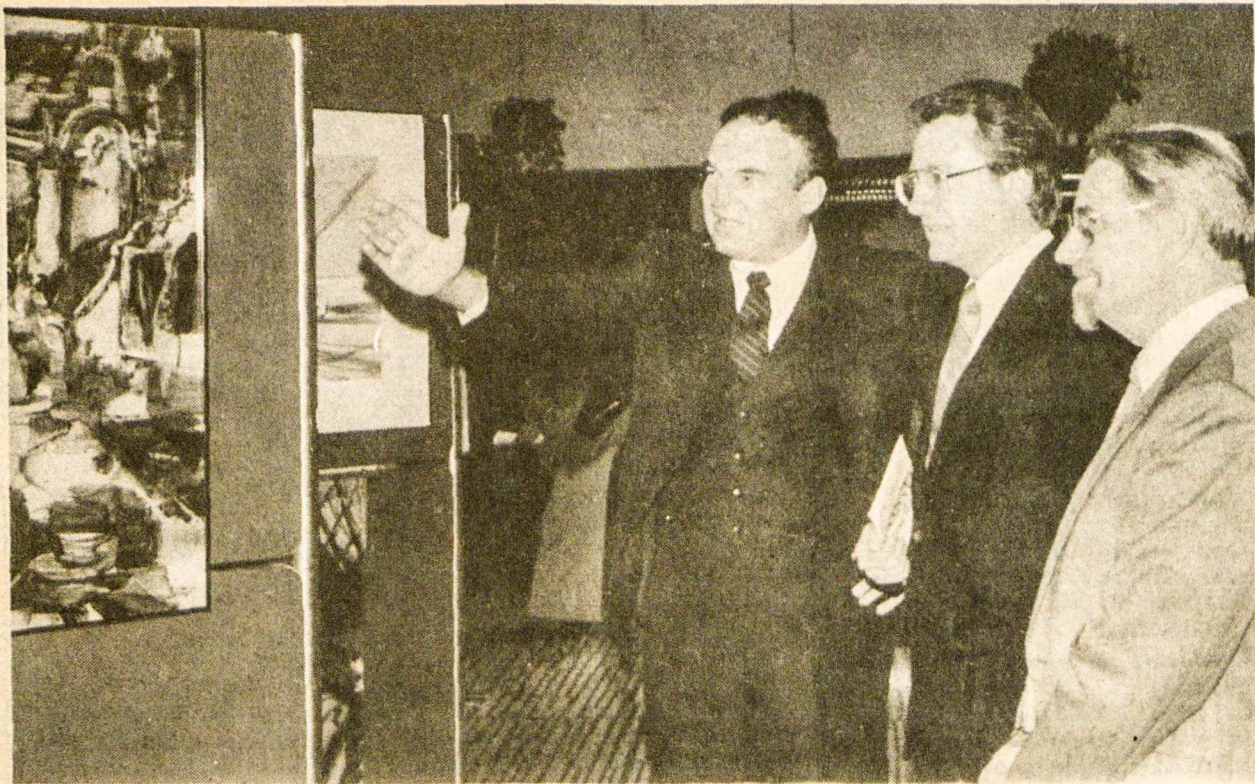
Kas jau yra susipažinęs su šiomis kun. Rubšio Šventraščio studijomis, apsidžiaugs jų apvairinamumu šiuo paskutiniuoju tomu. Jis gausia medžiaga vėl susikirsto į dešimtį skyrių su mintį pagonaunčiais pavadinimais. Knyga sklidina nuotraukų, braižinių ir piešinių skaitytojo studijoms palengvinti.

Tiesa, reikia priprasti prie autoriaus stiliaus, kuris yra savitas. Jis jau yra susikūręs ir savo nukaltą išsireiškimų bei terminų žodyną, labai stengiasi vartoti lietuviškus žodžius vietoje tarptautinių. Retkarčiais tas kūrybingumas gali ir nusteibinti: pavyzdžiui, įprastinį žodyne duodamą žodį „kronikininkas“ jis pakeičia savu „kronistu“. Gal tai ir leistina, bet kai kur prašyte prašosi paaiškinimų. Šiaip knygoje išnašų gausu, o paskutiniai puslapiai pilni visokių rodiklių.

Beliaka viltis, kad šios knygos būtų skaitomos ir studijuojamos. Jos tikrai vertos atidaus dėmesio. Šventraščių studijų bare mes, lietuviai, esame tik kūdikėliai vystylose, tad verta mums pasidomėti, kas šioje srityje kitų pasiekta.

Antanas Rubšys, RAKTAS Į SENĄJĮ TESTAMENTĄ, trečioji dalis, Tiltai ar sienos? Kieti viršeliai, 525 psl. Išleido „Krikščionių gyvenime“, leidykla, kurios šis yra 24-sis tomas. Kaina: \$10.00.

• Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo reikia pradėti Kristuje atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į patį save, glesnio išširėjimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs iššizdėjimo...
ARKIV. JURGIS MATULAITIS

Lietuvių dailės parodoje Toronto rotušėje jos organizatorius KESTUTIS RAUDYS aiškina burmistrai ART EGGLTONUI (viduryje) išstatytus paveikslus. Prie burmistro — KLB Toronto apylinkės valdybos pirm. ALGIS VAIČIŪNAS. Paroda veikė nuo spalio 12 iki 18 dienos

Lietuva 1916 metais vokiečio akimis

Vokiečio įspūdžiai, rašyti I Didžiojo karo metu

J. VAIČIŪNAS

Į mano rankas pateko 1916 m. vokiečių kalba išleista knygelė apie Lietuvą — „Bilder aus Litauen“, 95 puslapių, kietais viršeliais. Joje daugiau nuotraukų, negu teksto. Nuotraukos darytos anų laikų foto aparatais, todėl nėra ryškios. Tą knygelę paruošė ir išleido civilinė vokiečių valdžia, kuri tada valdė Lietuvą, teisingiau sakant, šiaurinę jos dalį. Neskaitant vokiečių karinės vadovybės, kurios būstinė kurį laiką buvo Kaune, ano meto pavergtą Lietuvą valdė civilinė vokiečių valdžia, kurios vyriausias vadovas buvo Franz Joseph Fuerst von Isenburg-Birstein. Jis tos knygelės pradžioje mini, kad ji išspausdinta su Rytų fronto vado maršalo Hindenburgio ir jo pagalbininko gen. Ludendorfo leidimu. Vėliau tas leidimas buvo gautas ir iš naujo Rytų fronto vado — Bavarijos princo Leopoldo, nes jis 1916 m. jau vadovavo tam frontui.

Tai knygai medžiagą surinko dr. Schlichting, o spausdinimui pasirūpinęs Kauno laikraščio redaktorius leit. Osman. Tos knygos paruošėjas dr. Schlichting įžanginiame žodyje mini bendradarbius, kurie jam padėjo tą knygelę paruošti.

Apie Lietuvą rašoma tik tiek, kiek ji buvo surišta su karo veiksmams Lietuvoje. 1915 m. balandžio 27 d. Hindenburg vadovaujamos armijos kairysis sparnas veržėsi pr Smalininkus, Raseinius, kur ilgiau su rusais kovėsi prie Dubysos upės. Kiti daliniai veržėsi toliau į šiaurę ir gegužės 8 d. užėmė Liepojos uostą. Rugpjūčio 15 d. krito Kauno tvirtovė. Tai gi tais metais buvo užimta beveik visa Lietuva ir dalis Latvijos — Kuršas arba Kurlandija.

1915 m. rugpjūčio 18 d. maršalas Hindenburgas Lietuvos valdymą perleido civilinei vokiečių valdžiai, kuriai vadovavo Fuerst Franz Joseph von Isenburg-Birstein. Tą vokiečių civilinę valdžią kurį laiką veikė Tilžėje; į Kauną persikėlė 1916 m. balandžio 20 d. Tuo laiku užimtoje Lietuvos teritorijoje buvo sudarytos 25 apskritys. Vokiškos apskritys buvo mažesnės: 5-6 valsčiai, todėl kai kurių apskričių centrai buvo mažuose miesteliuose: Joniškėje, Joniškėlyje, Kelmėje, Skaudvilėje, Jonavoje ir kitur, neskaitant tikrų Lietuvos apskričių miestų. Apskrities turėjo apskirties viršininką — kreishauptmaną.

Pažymėta, kad 1916 m. Kaunas turėjo 80.000 gyventojų. Telsiai — 9.000, Šiauliai — 23.000, Panevėžys — 14.000, Šėduva — 6.000, Raseiniai — 8.500, Ukmergė — 15.000. Rusų okupacijos laikais Kauno gubernija turėjo 6 apskritis: Telsių, Šiaulių, Panevėžio, Raseinių, Ukmergės ir Kauno.

Apie gyventojus pateiktos tokios žinios: trijų apskričių — Rokiškio, Južintų ir Saldutiškio srityje 1916 m. liepos 15 d. buvo 1.066.104 gyventojai, kurių 287.178 vyrai, 395.800 moterų, 393.126 vaikai iki 14 metų amžiaus. Tautybės: lietuvių — 904.217, vokiečių — 7.987, latvių — 17.160, rusų — 9.120, lenkų — 75.057, žydų —

54.559, kaukaziečių — 6. Katalikų — 965.634, evangelikų — 37.291, ortodoksų — 8.414, žydų (Mozės) — 54.559, mahometonų — 6. Pažymėta, kad gyventojų viename kv. km buvo 28, rusų valdymo laikais — 43. Daug Lietuvos gyventojų to karo metu pabėgo į Rusiją. Žydai gyveno miestuose, versdamiesi prekyba bei amatais. Daug miestiečių, dvarininkų ir kunigų buvo sulenkeje.

Lietuviai esą vidutinio ūgio, mėlynakiai, šviesiaplaukiai. Jie nėra slaviai, artimesni vokiečių rasei (?). Lietuvių dauguma — ūkininkai ir darbininkai. Jie myli arklius. Prie lietuvių namų esą sodeliai, gėlių darželiai. Darzuose augina ir apynių, nes daug kur lietuviai daro naminių alų. Jie esą geri katalikai. Prūsijos lietuvių dauguma — evangelikai. Lietuviai turi gražias dainas, kurias dažnai palydi balalaika (Lietuvos kaimas naudojosi daugiausia armonika, balalaika nebūdinga lietuviams, Aut.).

Rašoma, kad tada Lietuvoje žemės ūkis buvo žemo lygio, nes turėjo tik dvi žemės ūkio mokyklas — Dotnuvoje ir Joniškėlyje. Esą civilinė vokiečių valdžia į Lietuvą atnešusi daug kultūros.

Tuo metu Lietuva turėjusi 224.000 ha valdiškų miškų ir apie 30-40.000 ha privačių miškų. Privatus miškai greitai buvo iškirsti, liko tik krūmai. Nepasakyta, kiek Lietuvos miškų medžiagos buvo išvežta į Vokietiją, tik pažymėta, kad prieš I D. karą iš Lietuvos Nemunu į Vokietiją kasmet išplukdydavo iki 3.000 sielių, kurių vertė buvo apie 20 mil. markių.

Nuotraukos

Antrą ir didesnę tos knygos dalį sudaro nuotraukos ir piešiniai. Pirmoje vietoje idėta tuometinio Lietuvos civilinės valdžios vadovo Franz Joseph Fuerst von Isenburg-Birstein ir jo įstaigos namo nuotrauka Kaune. Idėtas ir tuometinis Lietuvos žemėlapis. Teisingiau sakant, šiaurinės Lietuvos žemėlapis, kuriame rytinis-pietinis Lietuvos pasienis eina į rytus nuo Rokiškio, netoli geležinkelio Vilnius-Daugpilis, Saldutiškis, Jona-va, Kaunas. Kam priklausė pietinė Lietuva su Vilnium ir Gardinu, nepasakyta; tos srities žemėlapyje nėra.

Kauno Igulos šventovė vadinama katedra ir pažymėta, kad 1916 m. — ji yra igulos šventovės evangelikams. Gražus vaizdas — Neries įtekėjimas į Nemuną. Pasvalio šventovė nufotografuota nuo kairiojo Lėvens kranto. Kitoje nuotraukoje — Pasvalys prie Lėvens upės (Posvol an der Lavena). Matyti Konstantinovo gatvė, vadinama Dorfstrasse in Konstantinovo, Joniškėlio apskrityje. Nors šias eilutes rašančios Joniškėlį ir jo apylinkes gerai pažįsta, bet tokio miestuko neteko nei girdėti, nei matyti. O jau pirmoje gimnazijos klasėje, kai mokėmės Lietuvos geografijos, turėjome išskaičiuoti ir žemėlapyje parodyti visų Lietuvos apskričių miestus ir valsčių miestelius, bet Konstantinovo jų skaičiuoti nebuvo.

Idėta Panevėžio prekybos aikštė, kurioje buvo žydų prekybos namas, nugriautas Lie-

tuvos laisvės laikais. Dabar ta aikštė paversta parku.

Didžiųjų dvarų rūmai pavadinti pilimis — „Schloss“. Rokiškio dvaro rūmai tikrai kaip pilis — beveik trijų aukštų. Joniškėlio dvaro rūmai pavadinti „Herrensitz“ — dvarininkų gyvenamas namas. Tų rūmų nuotrauka padaryta žiemą ir nakties metu, mėnesienoje. Jie nelabai dideli — vieno aukšto. Tuos rūmus mačiau daug kartų, nes Joniškėlio apylinkėje išgyvenau 15 metų.

Atspausdintas ir Kauno katalikų katedros skiecinis piešinys. Keli vaizdai iš Pažaislio vienuolyno — „Klosterkirche in Pozajascie“. Idėta nuotrauka — kazokų šventovė Kaune. Ji labai primena buvusį senąjį Karo muziejų. Ar tai tikrai tas pats pastatas — nežinia. Idėta vieno vokiečio didiko kapo nuotrauka Kelmėje. Tai „Heldengrab des Prinzen Ernst von Sachen-Meiningen“. Jis palaidotas tada ten buvusios komendantūros sode.

Idėta nuotrauka, kurioje parodyta, kaip lietuvaitės puošia vokiečių karių kapus Joniškėje. Taip pat idėta nuotrauka žuvusiems vokiečių kariams paminklo Kaune, Vytauto prospekto kapinėse. Raudonieji okupantai sunaikino karių ir civilių kapus Kaune, sunaikino ir tą vokiečių karių paminklą. Idėti trys tipiški žydai iš Tryškių miestelio. Gana gausi kaimo vestuvinių nuotraukų. Vyrai tamsiais drabužiais ir su kepurėmis, o moterys vienplaukės, baltomis bliuskutėmis ir tamsiais sijonais. Priekyje vestuvinių — trys muzikantai: smuikas, harmonika ir čelo. Idėtas ir gražus skiecinis lietuvių ūkininkės piešinys.

Žinoma, laisvės laikais Lietuvos miestai ir kaimai labai pasikeitė, nes po to karo vyko didelė statyba, kaimai kėlėsi į vienkiemius ir statėsi naujus trobesius. Vienas vokiečių 1923 m. apie Kauną pasakė, kad Kaunas esąs prastas paveikslas gražuose rėmuose, o 1938 m. tas pats vokiečių sakė Kaunas esąs gražus paveikslas gražuose rėmuose.

Lietuva po I D. karo kėlėsi iš karo griuvėsių. Po 10-12 metų lietuviai jau turėjo gerų namų, gyvulių, paukščių, vėžimų, darbo įrankių, apsirėmimo ir buvo sotūs. Tik nauji karai ir žiaurūs priešai Lietuvai vėl sužlugdė, kad ji neapėjė iš karo griuvėsių pilnai atsikelti ir per 40 metų, nes trukdo okupacija ir komunistinė sistema. Patys komunistai prisipažįsta, kad jų sistemoje darbo našumas yra silpnas.

Jei I D. karas Lietuvai sudarė sąlygas atgauti laisvę, kad ir per kovas, tai II D. karas vėl sužlugdė Lietuvą ir kai kuriuos kitus kraštus. O tą karą pradėjo Hitleris ir Stalinas, puldami Lenkiją iš abiejų pusių. Paskui Maskva užpuolė Suomiją, Lietuvą, Latviją, Estiją. Pastarasis tris okupavo.

Ši knyga yra mažas prisiminimas Lietuvos iš 1916 metų. Tos knygelės knygų rinkoje nėra, nes tai sena laida ir vokiečių kalba. Joje idomūs duomenys iš šiaurinės Lietuvos gyvenimo 1916 m.

“Aidinčios upės”

A. TYRUOLIS

“Aidinčios upės” — naujas Aldonos Veščiūnaitės (Jana-vičienės) poezijos rinkinys. Nuo jos debiutinio rinkinio “Žodžiai kaip salos” (1976) praėjo devyneri metai. Dabar išleistoje knygoje randame 51 eilėraštį, tad metams tektų po kokius 5-6 eilėraščius. Savo metu A. Jakštas barė Putiną, kad šis savo eilių rinkinį išleido po tokio laiko tarpo, jog metams būtų tekę irgi tik po kelėtą eilėraščių. Be abejonės, kiekvieni ne visada sekasi nugaleti kokybę. O A. Veščiūnaitės poezijai būdingas ne tik žodžio retumas, bet ir jo taupumas, kai su maža žodžių pasakoma daug, kaip pvz.:

Nesudrumst
Žalievį ežerai
dalinasi
kasdien
su apylinkių

miškais
gintaro saule.
(Gintaro saulė, p. 55)

Gal kiek manieriška, bet savita forma čia pasidarytas ištisas eilėraščių iš kelių žodžių. Atranką gauni, kai “Gūdžius ieškojimus kasdien užrašinėji. Perrašai. Suplėšai” (“Poetui”, p. 69). Tokiam kūrybos procesui, be abejonės, reikia laiko.

Sis A. Veščiūnaitės poezijos rinkinys yra, galima sakyti, jos pirmoji, debiutinio rinkinio tęsinys, rinkinio, kuris jau buvo išleistas irgi brandesniais poetės metais, dėl to ir brandesnio turinio.

Čia irgi ta pati modernistinė forma, panašus turinys, panašios ir išraiškos priemonės. Knyga padalinta į 4 skyrius, kur sudėta po 11-14 eilėraščių. Skyrių pavadinimai tik apytikriai nusako į juos sudėtą eilėraščių turinį. Net vieno eilėraščio pavadinimas “Niuansai” būdingas visam rinkiniui. “Aidinčios upės” yra tik vieno eilėraščio įvaizdis, bet irgi simbolingas; aidėjimas čia tolygus reminiscencijai.

Jeigu pirmajame A. Veščiūnaitės poezijos rinkinyje buvo keletas eilėraščių su “aš”, tai šiame rinkinyje, berods, tėra vienas, visi kiti yra “objektivūs”, kur nėra asmeninio jausmo išraiškos ar jausmų įtampos, o yra vien vaizdavimas, aprašymas, ekspresionistinė išraiška. Visa įvilktą į gan įmantrią tiek išorinę, tiek iš vidinės formą. Tai likiminės buities sukeltų įspūdžių poezija. Dėl to ne vienam eilėraščiui būdingas uždaramas, hermetiškas. Bet to sunkiau išsivaduojamo uždaramo čia kur kas mažiau, negu kai kurių kitų mūsų modernistinių poetų kūryboje. Ir poetinė disciplina čia kur kas didesnė: iškreiptų, siurrealistinių vaizdų kaip ir nėra.

A. Veščiūnaitės poezijai būdingas dinamizmas. Tą poetinę sąvaybę čia išreiškia tokie įvaizdžiai, kaip *žemė plyštanti daigais, žaibuojanti vaivorykštė, alsuojantis ar susunkantis kalnas*, etc. Toks sugyvinimas, animizmas būdingas ir mūsų liaudies poezijai. Muzika ir taptyba irgi turėjo įtakos šiems eilėraščiams. Poetė žavosi Prokofjevas savo “disonansine harmonija” ar Palladio savo “architektūrinio testinumu”. Šalia jų nebet pasigestum ir mūsų Čiurlionio su jo vizijine kūryba. Jau buvo gerai, kad Leonardo da Vinci kūrė “sparnuotai ateiviai”, o dar geriau, kad senasis Herodotas savo istorijų knygoje paminėjo ir Baltijos gintarą. “Calace preliudus” poetė nuneša iki “gonkelių valso”, tai jau gimosios žemės pergyvenimų užuomina. Mūsų išsivijos poetams tenka stovėti ant dviejų kultūrų ribos: senoji vejasi atsiminimais, naujoji supa savo betarpiška aplinka.

Ir A. Veščiūnaitės poezijoje randame nemaža to dvylypumo. Šalia Northamo ežero sužvilga Nemuno srovė, upės pasidaro aidinčios. Nuo to, kiek į tą “poetinį audimėlį” bus idėta lietuviško elemento ataudų, priklausys pati būdingoji jo vertė. Šiuo požiūriu rinkinyje randame užuominų iš aiškių praeities, netgi tokių dinamiškų vaizdų, kaip Pilenų žuvas. Nepamiršta lieka, kad ir užuominom, pakietosios tėvynės dalia ar nos-talgiška jos praeitis (eilėraščiai “Poetui”, “Kad būtų”, “Gri-

žimas” ir kiti). Išnirimas iš svetimo srauto, iškilimas į savą, prigimtą paviršių ypač linkėtina dorybė mūsų naujai išsivijos poezijai.

“Aidinčios upės” teka laisvo eiliavimo ritmais. To tekiimo ritmینگumas primena muzikinį taktą, iš to ir eilių skambumas be tradicinio ritmo. Vis dėlto kartais ir šis, gal nesąmoningai, prasimuša vienoj ar kitoj eilutėj, nuskambėdamas savotišku akordu.

Išorinės formos atžvilgiu A. Veščiūnaitės eilėraščiams būdingas vieno žodžio nukėlimas į kitos eilutės galą vietoj pradžios. Kai kas gal tai vadins maniera, bet autoriui tai būdinga sąvaybė, jei nepasivainta iš kitur. Bet “pavienius žodžių” eilėraščiai primena J. Meko “Pavienius žodžius” (1967), taigi tą metą, kai tai buvo lyg ir naujovė, nors K. Binkio redaguotuose pirmuosiuose “Vainikuose” (1921) jau Tyru Duktė davė ne vieną tokį eilėraštį.

Rinkinyje yra keletas eilėraščių su tradicine ženklų skyryba, yra ir be jokios skyrybos, turbūt tam tikram tipografiniam įspūdžiui, ir tik retkarčiais tos skyrybos nebuvimas trukdo sugauti tikrąją prasmę.

Žodis A. Veščiūnaitės poetinėje kalboje yra kaip gerų karolių vėrinys. Jie jau paklusta net šalutiniui sakiniui pradėdant eilėraštį, kaip pvz.:

Laukai
kad būtų švarūs.
Akį variantys.
Be akmenų, be krūmų,
rudens arimui
nesuvelinti.
(“Kad būtų”, p. 73)

Taisyklinga ir rašyba, išskyrus nebent vietą kitą žodį, kaip tekėmė (vt. tekėmė), sluogsnis (vt. sluoksnis).

Knygą atitinkamai apipavidalino dail. Viktoras Siman-kevičius, kiekvienam skyriui duodamas būdingą simbolinį piešinį.

Aldona Veščiūnaitė. **AIDINČIOS UPES**. Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas. Spaudė M. Morkūno spaustuve. Chicago, IL, 1985 m., 74 psl. Kaina — \$7.00.

VYTAUTAS KASTYTIS

Prieš keturiasdešimt metų

IR LIKO DIEVAS

Sudievu! —
Einu naujos dalios sutikt.
Ir liko liūdnas vienmarškinis
Dievas
Rasotam pabaly. . .

Neliusk, Dievuli! —
Tau motina po kryžium guli,
Tau mūsų, tremtinių, svaja
Jaunojo išsivijos širdyje.

Pernakt nerimo kaimo šunys,
Nusvirusių beržų viršūnėm
Aidėjo skausmo drebulys:
Ar išvežti namo sugrįš? . . .

Sugrįš, Dievuli! —
Ir motina, kuri po kryžium guli,
Ir tremtiniai, našlaičiai be
Tavęs,
Gimti laukai visus namo parves.

Narvikas, Norvegija,
1945 m. kovo 9 d.

ISMOKIME MYLĖT VIENS KITĄ

Tu man sakei — žiedai nuvyto,
Sakei — visi žiedeliai mirė.
Neliusk, brangi, kad
išsiskyrėm,
Išmoksime mylėt viens kitą.

Ką man davei, širdy nešiosiu.
Ką tau daviau — neatimu,
palieku.

Nukirs kirtėjai žalia liepa,
Maniejį meilės žodžiai liks.

Palaistyk žiedlapius daržely,
Žiedai numirę atsigaus,
Ir mudviejų skausmingą dalį
Palaimins Dievas iš dangaus.

Sakei — žiedai nuvyto,
Sakei — visi žiedeliai mirė.
Neliusk, ne amžiams
išsiskyrėm:
Tiktai išmokyti mylėt viens kitą!

Narvikas, Norvegija,
1945 m. vasario 27 d.

Supažindinkite savo draugus bei pažįstamus su “TEVIŠKES ŽIBURIAIS”, pranešdami jų adresu “TŽ” administracijai. Keletą numerių jie gaus nemokamai.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Poeto vysk. Antano Baranausko 150 metų gimimo sukaktis bus paminėta spalio 27 d. Nektal Pr. Marijos seselių vienuolynė Putname, kur tada vyks šios vienuolijos rėmėjų suvažiavimas. Visa kultūrinė suvažiavimo programa bus skirta poetui vysk. A. Baranauskui. Apie jo kūrybą kalbės “Darbininko” red. Paulius Jurkus, poezijos pavyzdžius skaitys aktorė Izabelė Žmuidzinienė.

Sol. Daivos Mongirdaitės, lyrinio soprano, koncertas Tėvų pranciškonų vasarvietėje įvyko rugpjūčio 3 d. Akompanavo iš V. Vokietijos atvykęs astrofizikas dr. Vytenis Vasyliūnas, pasižymėjęs vargonų muzikos koncertais. Sol. D. Mongirdaitė koncertą pradėjo klasiškų kūrinių — G. Pergolesio “Nina”, trimis F. Schuberto dainomis, įskaitant ir jo “Serenadą”. Operų pasauliui atstovavo arija iš K. V. Banačio “Jūratės ir Kastyčio”. Po to buvo padainuotos trys St. Šimkaus dainos, ištrauka iš G. Gershvino “Porgy and Bess”. Koncertą užbaigė gražūs italų klasiško L. Arditi valsų “Bučkis”.

Dr. Birutė Ciplijauskaitė, profesorijanti Madisono universitete, Wisconsin, jau keli metai sėkmingai skleidžia svetimtaučių spaudoje lietuvių poeziją. Pirmąjį stambesnį jos pluoštą — M. Martinaičio ir A. Nykos-Niliūno eilėraščius, išverstus į prancūzų kalbą (Nicole Laurent-Catrice talkinant), ji išspausdino 1982 m. literatūriname belgų žurnale “Journal des poètes”. Paskatinta kilusio susidomėjimo šiais metais jina pateiktė kitam žurnalui — “Chahiers de l’Archeipel” keturis Nykos-Niliūno eilėraščius, parinktus iš jo rinkinio “Vyno stebuklas”. Jie buvo išspausdinti š. m. kovo mėn. numeryje.

Lietuvių rašytojų draugija kasmet skelbia Aloyzo Barono vardo novelės konkursą. Siemot konkurso buvo gauti devynių novelių rankraščiai. Vertintojų komisija sudarė: pirm. Julija Švabaitė-Gylienė, nariai — Danutė Bindokienė ir Zigmantas Umbržiūnas. 1985 m. premija paskirta Juozui Toliušiu už novelę “Kalėdinis atgimimas”, pasirašyta Stanislovo slapvardžiu. Šiai premijai \$500 parūpino mecenatas dr. Petras ir Stefania Kisieliai, gyvenantys Cice-ro mieste prie Čikagos. Premija bus įteikta muzikos ir literatūros vakare Čikagoje, kai ten lapkričio 27-30 d. vyks V-sis mokslo ir kūrybos simpoziumas.

XXXV-ji romano konkursą paskelbė dienraštis “Draugas” Čikagoje. Siužetą laisvai pasirenka konkurso dalyviai. Romanas ar kitas dailiojo žodžio kūrinys turi bent 200 spaudos puslapių. Jis pasirasomas slapvardžiu. Atskirai užklijuotame vokelyje reikia pridėti kūrinio pavadinimą, autoriaus vardą, pavardę, adresą ir telefoną. Rankraščiai iki š. m. lapkričio 1 d. (pašto antspaudas) turi būti atsiųsti Romano konkurso komisijai, 4545 West 63rd St. Chicago, IL 60629, USA. Geriausias romanas bus įvertintas \$3.000 premija. Jeigu vertintojų komisija tokio nerastų, premija nebus paskirta. “Draugo” redakcija tada galės tartis su pasirinktu autoriumi dėl jo romano spausdinimo atkarpoje, išleidimo atskira knyga ir honoraro.

A. a. Izabelė Blaundžiūnaitė-Motekaitienė, solistė ir dainavimopedagogė, mirė Čikagoje rugpjūčio 28 d. Velionė gimė 1909 m. rugpjūčio 6 d. Geistariškių kaimu, Vilkaviškio apskrityje. Baigė Vilkaviškio Rygiškių Jono gimnaziją ir Vilniaus mokytojų seminariją. Kaune studijavo Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultete. Tuo pačiu laiku lankė ir Kauno konservatoriją, kur studijavo dainavimą pas prof. O. Marini. Kauno operoje debiutavo 1942 m. atlikdama Aidos vaidmenį G. Verdžio to paties pavadinimo operoje. Koncertavo radijone bei didesniuose Lietuvos miestuose. Pokaryje koncertinę veiklą tęsė lietuvių stovyklose ir netgi buvo išvykusi Anglijon. Į JAV atvyko 1949 m. Taip pat su koncertais lankėsi JAV ir Kanados lietuvių kolonijose. Čikagoje įsteigė savo dainavimo studiją, kurią lankė ir kur dainavimo pagrindus gavo daug mokinių. Palaidota spalio 2 d. iš Šv. Jurgio šventovės Šv. Kazimiero kapinėse, kur ilsisi jau anksčiau miręs jos vyras a. a. Kazimieras. Paliko sūnus Manigirdą ir Ramūną, brolių Jurgi Blaundžiūną Kanadoje. Lietuvoje liko: broliai Petras ir Kazys, seserys — Stasė Lazauskienė, Elena Matulaitienė ir Joana Kepenienė.

Lenkijos-Sov. Sąjungos draugystės namuose Varšuvoje buvo išstatyti Jonušo Šimansko kolekcijos lietuvių grafikų darbai. Šimanskis jau 20 metų renka lietuvių grafikų kūrinius, padedamas daugelio dailininkų. Išleistoje specialioje parodos brošiūroje matyti I. Daukšaitės-Guobienės, R. Gibavičiaus, V. Kalinausko, A. Kmiciausko, J. Plikiorytės-Bružienės, P. Repšio, D. Stepovičiūtės, M. Vikučio reprodukcijos.

Ukrainietė Nadija Neporožnia, baigusi lietuvių kalbos studijas Vilniuje, pradėjo versti lietuvių autorių knygas į ukrainiečių kalbą. Ji išvertė V. Bubnio apsakymų ir apysakų knygą “Baltas vėjas”, V. Žilinskaitės — “Mano neapykanta stipresnė”. Ukrainiečius ji supažindino su kitų lietuvių rašytojų kūryba, lietuvių patarlėmis ir priežodžiais. Naujausias N. Neporožnios vertimas — V. Mykailačio-Putino romanas “Altorių šešėly”. Jį 50.000 egz. tiražu išleido leidykla “Dnipro”. Romaną papildė įžanginis J. Lankučio straipsnis apie V. Mykailačio-Putino gyvenimą ir kūrybą. Šis romanas dar yra išverstas į rusų, estų, latvių, lenkų, čekų, vengrų ir kai kurias kitas kalbas.

Kauno menininkų namų renginius praėjusį sezoną stebėjo 30.000 žiūrovų ir klausytojų. Daugiausia žiūrovų susilaukė neseniai įsteigto kamerinio teatro spektakliai, kai jiems rež. G. Padegimas su aktoriais V. Kochanskyste, R. Bagdzevičiumi, L. Zelčiumi ir R. Grabšto vadovaujama džiazo ansamblių paruošė ilgį šiol niekur nevaidintą J. Vaičiūnaitės pjesę “Kasandra”. Kamerinis menininkų namų ansamblis buvo paruošęs J. S. Bacho ir jo sūnų kūrinių programą. Čia taigi buvo surengti Klaipėdos dramos teatro aktorės E. Kautaitės, Kauno lėlių teatro aktorės N. Vaitkevičiūtės pasirodymai, susitikimai su poetais, jaunaisiais prozininkais.

Tapybės darbų galerija atidaryta pirmojoje vidurinėje Mažeikių mokykloje. Ji skirta dail. Jono Švažo šešiasdešimtiesimio gimimo metinėms. Skulptūrinis J. Švažo portretą sukūrė jo brolis skulptorius K. Švažas. Galeriją užpildė tapybės darbai vilniečių ir kauniečių dailininkų — S. Armono, J. J. Bagdonavičiūtės, J. Daniiliausko, L. Drazdauskaitės, P. Gudačio, O. Jablonskio, R. Katiliūtės, M. Ostrausko, A. Pakal-kos, A. Stasiulevičiaus, A. Šimkaus, B. Uoginto, jn., G. Uogintaitės, A. Vaitkūno ir S. Meško-nės, viešnios iš Rygos. Tie dailininkai galerijai skirtus paveikslus sukūrė specialioje stovykloje per dvi savaites. Dauguma jų — J. Švažo kolegos ar studentai. Stovyklavę ir kūrę dailininkai daug keliavo po Žemaitiją ir pamari. Vidurinę mokyklą Mažeikiuose yra baigę keli dailininkai — J. Švažas, K. Švažas, B. Valantinaitė-Jokūbonienė, M. Ostrauskas, V. Gečas. Šioje mokykloje mokytojavęs dail. C. Kontrimas buvo įsteigęs moksleivių dailės būrelį. Mažeikiuose dabar pastatyta daug skulptūrų, planuojamas ištisas jų parkas.

Senovės bitininkystės muziejus buvo pradėtas steigti buvusioje privačioje Ignalinos rajono Striukeičių kaimo sodyboje. Muziejaus steigimas užbaigtas pernai. Jis apima dvi bitininkystės raudas — medžioklinę ir sodybinę, atskleidžia senovėje sukurtas legendas, tada galiojusius papročius ir teisinius aktus. Muziejus turi lauko skyrį, kurį sudaro 0,5 km ilgio takas, prie jo išdėstytos ažuolinės skulptūros, vaizduojančios bitininkavimo metodus, papročius, priemones, senovinių avilių rinkinį. Atnaujintame sodybos name yra muziejaus etnografijos skyrius, kuriame sutelkti XIX š. pabaigos bitininkystės įrankiai, nuotraukos, T. Patiejūno sukurti bareljefai bitininkavimo papročių temomis. Čia taigi yra nemažai literatūros, išleisto XIX š. pabaigoje ir XX š. pradžioje. Knygas padovanojo J. Šiliūnas, bitininkystės žinovas iš Kupiškio. Medaus gamybos skyrius įrengtas kėtelėje. Muziejaus lankytojų čia laukia medaus, žieddulkių, vasko ir gėrimų su medumi pavyzdžiai, medingų augalų piešiniai, įvairios diagramos ir skaidrės. Ūkiniame pastate, įsikūrusiame muziejaus bitininkavimo dirbtuvės skyriuje, rodomi darbo įrankiai, avilių gamybos pavyzdžiai, medžio drožiniai. Muziejuje dabar sutelkta apie 350 įvairių senovinės bitininkystės rodučių.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	8 1/4 %
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	9 %
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 1/2 %
Penkadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-ta	9 %
Sekmadieniais	9-12.30	spec. taup. s-ta	7 1/2 %
		taupomąją s-ta	7 %
		depozitų-čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	11 %
		mortgičius nuo	9 3/4 % - 11 1/2 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.
Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal sutaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuolienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mano rūpestis.
2. Pasirinkdami mane, jūs pasirinkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 239-3991, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.
tony genys
pardavėjas
an independent member broker
"RE/MAX professionals inc."
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
bus: (416) 239-3991
res: 231-2839

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechanikai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Modelistė E. PETRAUSKAITE iš Ontario Londono madų parodoje, kurią surengė KKK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronto ir turėjo didelį pasisekimą

Ateitininkų žinios

Federacijos vado J. Polikaičio paskaita studentams ir moksleiviams bus spalio 26, šeštadienį, 1 v.p.p., Prisikėlimo parapijos klebonijoje, posėdžių kambaryje.

Studentų ir moksleivių kandidatų egzaminai — spalio 26, šeštadienį, 12 v., taip pat posėdžių kambaryje.

Jaunučių ir jaunesniųjų moksleivių susirinkimai — tuoj po šeštadieninės lietuviškos mokyklos pamokų pas seses.

Laukiame visų gausaus dalyvavimo įdomioje vakaronėje šeštadienį 6 v. Parodų salėje.

Sekmadienį jaunučiai, jaunieji moksleiviai ir studentai su vėliavomis renkasi salėje 9.30 v.r. Įžodžio iškilmės — Prisikėlimo šventovėje 10 v.r. Po Mišių bus agapė Parodų salėje.

Studentų susirinkimas buvo praėjusį sekmadienį. Išrinkta valdyba: pirm. Z. Prakupaitė, vicepirm. R. Prakupas, sek. L. Daukša, išd. D. Dirmantaitė, korespondentas G. Uleckas.

Nuoširdžiai užjaučiame Žibutę Vaičiūniene, jos mamytę mirus Čikagoje. O. G.

Skautų veikla

• Spalio 20 d. skautų būklė įvyko sk. vyčių sueiga. Dalyvavo 9 vyčiai su draugininku s.v.v.sl. Petru Petrausku. Nutarta veikiančią draugovę, turinčią vieną būrelį, pavadinti Kalantos sk. vyčių būreliu. Išrinktas naujas būrelio vadas sk.v.v.sl. Gintas Sendžikas.

• Lapkričio 17 d. Hamiltono "Širvintos-Nemuno" tuntas minės 35 metų veiklos sukaktį. "Rambyno" tuntas kviečiamas toje šventėje dalyvauti.

• DLK Mindaugo dr-vės d-ko pavaduotojas sk.v.v.sl. Paulius Karoas išvyksta į provincijos policijos akademiją Timminse. Į jo vietą ateina sk.v.v.sl. Juozas Zinkevičius. Abiem vyčiams linkime geriausios sėkmės.

• Spalio 4-7 d.d. Beaumont, Ohio, stovyklavietėje įvyko II-ji tuntininkų konferencija. Dalyviai, suvažiuavę iš įvairių JAV miestų, Anglijos ir Kanados, svarstė bendras problemas. LSS vyriausiu skautininku pavaduotojai — j.v.s. M. Vasiliauskiene ir ps. A. Senkus paruošė įdomią ir praktišką programą dabartiniais ir būsimiems tuntininkams.

• Spalio 27, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių bus skautų būklė lauzavėdžių kursai. Vėdeja — muz. ps. D. Viskontienė.

D. Barzdžiūtė
Aukotojai liuanistikos katedrai

"TŽ" 42 nr. įsibrovė klaida; \$25 katedrai aukoto ne Br. Šeskevičius, bet Br. Staškevičius iš Montrealio. Siunčiant aukas, čekius galima rašyti dvejopai: Liuanistikos katedros lėšoms telkti komitetas arba trumpai — Liuanistikos katedra, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

Liuanistikos katedros lėšoms telkti komitetas

• Jei turi širdies žaidimą, lieski ją kuo mažiau. Nuo širdies skausmo tėra du vaistai — viltis ir kantrybė (Pytagoras)

Ekonominė konferencija Floridoje

Amerikos ir Kanados lietuviams rūpi ne tik Lietuvos laisvinimo ir lietuviybės išlaikymo reikalai, bet ir jų pačių individualinė gerovė bei tos gerovės įtaka bendriems tikslams.

Tai minčiai išryškinti ir jai pagilinti yra ruošiamas ekonominis lietuvių konferencija Marco Island, Floridoje. Marco Island yra pietinės Floridos vakarinėje pakraštyje prie Gulf of Mexico įlankos. Vietovė pasiekiamas atskrendant į Fort Myers ir iš ten gerą pusvalandį autobusu ar automobiliu į pietus, pro Naples miestelį, tiesiai į Marco Island kurortą. Kitas keliavimo būdas yra skristi lėktuvu į Miami ir iš ten automobiliu per Everglades parką į Marco Island.

Oficialioji konferencijos dalis vyks dvi dienas — lapkričio 9 ir 10 (šeštadienį ir sekmadienį). Esant reikalui, programa bus tęsiama ir pirmadienį.

Konferencijos dalyviams ir svečiams yra užsakyta eilė kurortinių butų "Beach Club of Marco" ir kituose viešbučiuose. Kambariai užsakyti nuo lapkričio 6 iki 13, todėl dalyvaujantieji konferencijoje yra kviečiami pabūvoti ilgiau ir paatostogauti šiltoje Floridos pajūryje. Atostogaujantiems numatytos ekskursijos po apylinkę, žuvinimo ekspedicijos ir kitos pramogos.

Kadangi viešbučio kambarių skaičius yra ribotas ir lėktuvo kelionės kainos gali neužlgo pabrangti, patariama kuo greičiau užsisakyti kambarius ir nusipirkti kelionės bilietus. Abiem atvejais kreiptis į "Vytis International Travel Service" (2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229, USA. Tel. (718) 769-3300. Dėl kitų informaci-

jų kreiptis į "Lito" arba "Kasos" įstaigas Niujorke: Litas Investing Co., 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418, USA. Telefonuoti: (718) 441-2811, arba (718) 441-6799.

Ekonominės konferencijos programoje numatyta informacinio pobūdžio paskaitos apie investavimą, privataus verslo kompiuterius, oro linijų padėtį po kontrolės panaikinimo ir lietuvių verslininkų bei profesionalų užduotį išeivijos gyvenime. Taip pat bus pašnekesiai apie Lemonte steigiamą lietuvių centrą, galimybes įsigyti Marco Island vasarvietes ir t.t.

Prelegentais ir diskusijų vedėjais yra numatyti šie atitinkamų sričių žinovai: archit. A. Kerelis, socialinės tarnybos atstovas V. Kleiza, dr. J. Maldutis, dr. T. Reimekis, dr. J. Ulėnas, dr. R. Vaitaitis, ekonomistas V. Vebeliūnas ir kt.

Pažymėtina, kad ekonominės konferencijos dalyviai turi teisę kelionės ir buto išlaidas nurašyti nuo valstybinių mokesčių. Kurie susidomės ir nusipirks Marco Island vasarajimui butą, tiems bus apmokėtos visos kelionės išlaidos.

Ekonominę konferenciją rengia "Lito" investavimų bendrovė ir Lietuvių federacinė kredito unija "Kasa", kurios tarnautojams ir vadovybei vyks darbo ir informacijos seminaras lygiagrečiai su ekonomine konferencija.

Visi lietuviai, kurie domisi finansais, ekonomija ir investavimo galimybėmis, kviečiami dalyvauti konferencijoje ir susipažinti ne tik su ekonomijos uždaviniais, bet ir su gražioju Marco Island pajūriu. Alg. Š.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:	IMA:
8 1/4 % už 90 dienų termin. indėl.	už asmenines paskolas nuo 11 %
8 1/2 % už 6 mėn. termin. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
9 % už 1 m. termin. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
9 1/2 % už 2 m. termin. indėlius	1 metų 10 1/2 %
9 1/2 % už 3 m. termin. indėlius	2 metų 11 %
9 % už pensijų planą	3 metų 11 1/2 %
7 1/2 % už specialią taup. s-tą	(fixed rate)
7 % už taupymo s-tas	su keičiamu nuosimčiu
6 % už čekių s-tas (dep.)	1, 2 ar 3 metų 9 3/4 %
	(variable rate)

AKTYVAI virš 46 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta sutaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.
KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)
A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6
Alfonas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgičių. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas st. west
isington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

ISLINGTON-RATHBURN gražus, vieno aukšto namas, trys miegamieji, dvi prausyklos, užbaigtas rūsys. Švietus, erdvus, trumpoje, tylioje gatvėje. Kaina — \$159,900.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojimą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Blūdžius
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

LAISVĖS ŽYGIS

Tik "Tėviškės žiburiai" ir "Lietuvių dienos" supratę Taikos ir laisvės ryžto žygio svarbą bei reikšmę, taipgi jaunimo ryžtą toje laivo kelionėje dalyvauti. Juk tai buvo surišta ir su tam tikra rizika ir nemažomis asmeniškomis išlaidomis bei vargu.

Pagarba jaunimui ir laikraščių "TŽ" ir "LD" redakcijoms bei jų korespondentams Stasiui Daliui ir Vincui Skirui.

"TŽ" pridedu mažą auką \$50.00, o St. Dalių kviečiu būti mūsų namų mielu svečiu, kai jis bus Angelių mieste (Los Angeles).

Dar kartą nuoširdus ačiū!

Aleksandras Dabšys

P.S. Be reikalo St. Dalius kuklinasi: "Ar pavyks tą žygį suguldyti į popieriaus lapus..." Jei būtų geriausio korespondento rinkimai (kaip pvz. gražuolės), neabejoju, kad jis laimėtų pirmą vietą.

A.D.

VISĄ LIETUVĄ PAŽINTI

Š. m. "Gimtojo krašto" 34 nr. rašoma apie lituanistinius kursus Vilniuje. Įdėta ir nuotrauka, kurioje matyti Edvardas Tuskenis, Nakas, Indrė Ardytė, Dainius Barzdukas. Tai kruopštūs Amerikos studentai, praleidę 6 savaites Vilniuje. Jie per tą laiką matė tikrai vieną kitą Lietuvos miestą, bet nesupazino su jos kaimu. Lietuva yra žemės ūkio kraštas, bet duoną perka Kanadoje. Todėl studentas negali būti teisingai informuotas apie Lietuvos kaimą, kurio gyvenimas visai skirtingas. Studentas iš Amerikos randa Lietuvoje apkrautus stalus miestuose, bet nemato kokie yra darbininkų stalai. Maskva jau 40 metų tuština Lietuvos kaimą. Kolchozai, atidavę Maskvai savo duokles, likusias gėrybes išdalina savo darbininkams pagal dardadienius. Bet apie tas skriaudas niekas nerašo.

Rusai jieško mirusių lietuvių turto užsieniuose, bet kodėl laisvojo pasaulio žmonės nepadeda gauti Lietuvoje mirusių palikimo? Aš laukiau 20 metų, kol gavau palikimo pripažinimą. Patyriau, kad ir savi tautiečiai traukdė.

H. Viluckienė,
V. Vokietija

"MY RUSSIA"

Perskaiciu straipsnį "TŽ" 31-32 nr. "Televizinės serijos "My Russia" belaukiant ir susidariau nuomonę, kad esate ne visai įsigilinęs į P. Ustinovą rašus, ypač į "My Russia". Neidamas į smulkmenas kas ir kodėl reiškia savo nuomonę, noriu pabrėžti, kad ta knyga įrodė, jog P. Ustinovas yra sovietų naudojamas kaip įrankis savo politikai skleisti. Negaliu įrodyti, bet tikiu, kad ir ta knyga yra ne jo parašyta, bet jam paruošta sovietų propagandistai. Labiau prosovietiškos knygos neparašytų nei pats Stalinas ar Leninas.

Kad Ustinovas nuolat važinėja ne tik į Sovietų Sąjungą, bet ir į Baltijos kraštus, yra žinoma seniai. Baltijos kraštus jis traktuoja kaip "broliškas respublikas", kuriom jokių būdu nereikia sovietų baidytis. Jis mano, kad rusai ar sovietai niekad jokiai tautai jokios skriaudos nėra padarę ir nemano padaryti, kad Stalinas nors ir žudė žmones, bet be jo sovietai karo nebūtų laimėję, kad jis dėl to yra "nemirtingas".

Ustinovas yra susipykęs su visų pavergtų tautų veikėjais, yra istumtas iš anglų ir amerikiečių priešsovietinės visuomenės, nebe-gauna stambesnių vaidmenų filmuose, yra reikalingas pinigų ir todėl dirba sovietų propagandai. S.S.

Red. pastaba. Priekaištai būtų pagrįsti, jei mūsų bendradarbis L. V. būtų siekusi išnagrinėti bei aptarti Ustinovo "My Russia" knygą. To nebuvo. Atidžiau įsiskaitęs L.V. straipsnį S.S. būtų pastebėjęs, jog jį išrinko vien vietas, kur kalbama apie Lietuvą ir minimi lietuviai bei baltiečiai.

Straipsnyje tai pažymėta. Jei tačiau yra užuominų, užgaulių Lietuvali, kurių L. V. nepaminėjo, būtume dėkingi, jeigu jis jas nurodytų.

Kadangi televizinė serija "My Russia" netrukus pasirodys televizijoje, skaitytojai patys įsitikins, kiek Ustinovas yra nusikaltes padlaižiavimu Sov. Sąjungai.

IS LIETUVOS GRĮŽUS

Beveik du trečdalius savo gyvenimo išgyvenęs išeivijoje ir per "uždraustą sieną" apibrėžtomis teisėmis aplankęs Lietuvą, pastebi keliaropai išsiplėtusius miestus, bet susidaryti vaizdą apie pačių gyventojų kultūrinę lygį dabartinėje gyvenimo tėkmėje dėl gyventojų santūrumo, at-sargumo nėra lengva. Dauguma jų, kurie sovietinėje santvarkoje išaugo, yra atleidus savo sistemai, mėgstama viską užglostyti ir mano, kad sovietinė dogma yra aukščiausioje žmonijos pakopoje. Jie panašiai jaučiasi savo akivaizdoje, nors ne visuomet su rytu europiečiams įgimtu pomėgiu psichologiškai įkasti, kaip kanadietis ar amerikietis gimęs savo krašte imigrantas akivaizdoje arba kaip nerukantis prieš rūkan-tį. Todėl objektyviai išsikalbėti ir į pajusti jų kultūrinį ar moralinį lygį nėra lengva.

Į pagalbą atėjo rašytojas, premijos laureatas Juozas Baltušis. Jis š. m. "Svyturys" (13 nr.), turinčiame apie 139.000 skaitytojų, šalia kitų Lietuvos gyvenimo problemų pasisako apie bendrą kultūros atsilikimą, girtavimą ir moralinį gyventojų lygį. Toje su laikraščio redakcija pasikalbėjimo dalyje jis sako: "O labiausiai jaudina ir gerokai neramina tie gana aštrūs prieštaravimai, nuolatos išskylančius mūsų gyvenime. Žinau jų priežastis: tai spartaus ir visokeriopo mūsų augimo sunkumai. Deja, ne visose srityse vienodai vystosi mūsų gyvenimas. Štai ir toks reikšmingas: žmonių raštingumas šiandien Lietuvoje jau išaugo iki tokio lygio, koks nebuvo pasiekęs nuo pat Martyno Mažvydo laikų, tačiau šito nepasakysiu apie mūsų žmonių bendros kultūros augimą. Lėtai, labai lėtai kultūroje. Tai gana keista ir sunkiai tesuprantama. Juk tarybinės santvarkos dėka mūsų nacionalinė tarybinė kultūrai vystyti turime tokias sąlygas, kokių irgi neturėjome nuo Martyno Mažvydo laikų. Turime, bet... nepanaudojame jų! Ir užsimirštame, kad būtent iš čia, iš kultūrinio mūsų atsilikimo kyla daug negerovių, dažnai labai skaudžių, sunkiai nugalimų. Pirmiausia turiu galvoje smarkiai paplitusį girtavimą. Alkoholis, kaip žinia, tai ne vien darbingumo praradimas, ligos, šeimų irimas, nesulaikomi augantis nusikalstamumas. Didžiausia nelaimė yra toji, kad alkoholis susiaurina žmogaus akiratį, numukdo jo mintiją iki paties žemiausio primityvumo, gyvenimo "sulig ta diena", išugdo jame pasibaisėtiną egoizmą, įniršį ir neapykantą žmonėms, nuožmų troškimą daužyti visas visuomenės gyvenimo normas, lauzyti įstatymus, kaltinti visus, išskyrus, žinoma, patį save, dėl ištikusio jo sunkumų. Buvo žmogus — nebėra žmogaus. Tikuos, nesuklysiu pasakęs, jog alkoholis žymiausia dalim sukelė žmonių su-svetimėjimą, jų gėsumą, siekimą bet kokiomis priemonėmis, neven-giant ir nusikalstamų, kaupiti materialines gėrybes, jų niekinantį požiūrį į sąžiningą darbą, moralę, atsakomybę, ištikimybę..."

Galima būtų, kaip visame pasaulyje, kaltinti ir televiziją, bet Lietuvoje gyventojai dėl nelankstaus maisto paskirstymo praleidžia daug laiko buities reikalams. Taip pat prisideda atitrūkimas nuo pasaulinio kultūros lobyno, o ką kalbėti apie plačiai išplitusį "blatą", kuriam skiriama nepaprastai daug laiko. Apie tai kažkodėl J. Baltušis niekur neužsiminė. A.G.

Kanados lietuvių dienų dalyviams rūpėjo ir okupuotoje Lietuvoje bei Sov. Sąjungoje kalinami tautiečiai už savo tautos bei žmogaus teisių gynimą. Protesto demonstracija buvo surengta 1985.X.12 Toronto miesto rotušės aikštėje ir sulaukė 200 dalyvių — senimo ir jaunimo

Nuotr. St. Dabkaus

Redaktoriau, mes dar gyvi!

Moksleivių ateitininkų laiškas, atsiliepiantis į pastabas spaudoje

GERB. REDAKTORIAU,

Be abejonės, jūs nustebsite gavę šį laišką nuo "mažai tesireiškiančių" ateitininkų.

Mes, Prezidento Aleksandro Stulginskio kuopos ateitininkai moksleiviai Hamiltone, skaitydami straipsnį apie naujos orientacijos kongresą ir Toronto žinias apie ateitininkų kongresą ("TŽ" 38 nr.) labai nusivylėm.

Nors sąlygos ne idealios, t.y. kuopa buvo nusilpusi, ir atgaivinti nelengva, mes vis dėlto veikiam. Gal ir mūsų kaltė, kad nemokam savęs reklamuoti visuomenei.

Jubiliejinio leidinio redaktorių po kanadiečių sveikinimo tekste aiškiai pasisako už Toronto, Montrealio ir Hamiltono ateitininkų veiklą. Be to, 42 psl. rasime nuotrauką ir aprašymus. Kongrese hamiltoniečių buvo 10 su dviem vėliavom, torontiečių — apie 20 su vėliava. Nėra ko nusiminti — mes dar gyvi!

Šia proga norim pranešti, ką mes veikiame. 1985 m. rugpjūčio 25 d. susirinkom išrinkti naujos valdybos. Susilaukėm septynių narių ir trijų kandidatų. Valdybą sudaro pirm. Dana Grajauskaitė, vicepir. Ona Stanevičiūtė, ižd. ir red. Ona Žukauskaitė, sek. L. Lilija Liaukutė, narys Algis Dziemionas.

Edmonton, Alberta

ATSISVEIKINDAMI su senosios imigracijos tautiečiu a.a. Jonu Pašukoniū ir kartu atsidėkodami už jo veiklą, Edmontono lietuvių auklojo Kanados lietuvių fondai: \$20 — J. E. Karosai, B. J. Filipaičiai, Vl. Dovydaitis, K. Vaitkūnas, E. V. Kadis, A. Karpas; \$10 — J. Augis, A. B. Kadis, A. Dudaravičius, K. B. Žolpiai, M. Gudjurgienė, T. E. Uogintai, J. Bajorienė, D. A. Mitalai, O. J. Popikaitis, A. F. Kantautai, M. Andriulevičienė, V. Kasperavičius, Ed. Malikauskas, F. E. Kosciuski, A. F. Pašukoniai, Ed. Pašukonis; \$5 — O. Druteikienė, J. Viskelienė, R. Kirdeikis, J. Bendoraitis.

Nuoširdi padėka visiems aukojusiems! Padėka priklausio ir KLF įgaliotinei E. Karosienei už pastangas surinkti \$300 auką vietoje greit nuvystančių gėlių. KLF

ADVOKATAS A. PUTERIS

nuo 1985 metų spalio 1 dienos perkėlė savo raštinę į

3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

1985 metų ekskursijos į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

Spalio 3 - 11 \$1421.25

Visos kainos — kanadiškais doleriais. Į šias kainas įskaityta: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda. Norintiems nupirkti automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.

Sudaromi išskirtiniai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniui ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČENAS All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių
reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

SAVIVALDYBINIAI RINKIMAI

1985 metų lapkričio 12 dieną

Balsavimo valandos

Rinkimų dieną galite balsuoti savo apylinkės balsavimo būstinėje nuo 11 v. r. iki 8 v. v. Jeigu jūs pavarė įrašyta balsuotojų sąrašą, turėsite gauti kortelę, nurodančią kur balsuoti. Įsidėmėkite savo balsavimo būstinę.

Jei pakeitėte savo gyvenamąją vietą nuo 1985 metų spalio 23 dienos, privalote balsuoti buvusios gyvenvietės balsavimo būstinėje arba išankstinio balsavimo vietoje.

Jei negavote kortelės, galite sužinoti balsavimo būstinę skambindami tel. 947-7800.

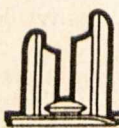
Balsuokite anksti!

Jei norite išvengti spūsties bei laukimo, balsuokite prieš 5 v.p.p.

1985 m. spalio 22 d.

Roy V. Henderson,
miesto raštvedys ir
balsavimų pareigūnas

TORONTO MIESTAS

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303

Toronto, Ontario M6S 4W3

Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:

(staigos) (416) 762-7393

namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS

B.A. M.L.S. LL.B.

3425 Dundas St. W., Suite 201

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonai:

(staigos) (416) 763-4319

namų 848-0234

SOLD

x. De LIMA

REALTY INC.

1280 Dundas St. W.

Tor.

1280 Dundas Street West,

(prie Dovercourt Rd.)

Toronto, Ont. M6J 1X7

(staigos telefonas: 535-2500

Namų telefonas: 445-9469

Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė

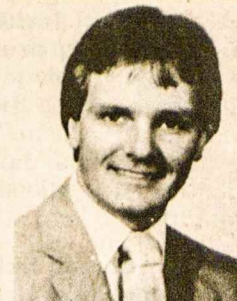

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west

toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniai - 10 v.r. - 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

DRAUDA

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA

• 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

TORONTONT

Anapilio žinios

— Lietuvių kapinių lankymas Vėlinių proga bus lapkričio 3, sekmadienį, 3 v.p.p. Mišių metu pamokslą pasakys kun. dr. J. Gutauskas. Specialus autobusas iš požeminio traukinio stoties Irlingtone veš maldininkus Anapilį 2.30 v.p.p., grįš į Irlingtoną 6 v.v.

— Anapilio sodybos korporacijos narių metinis susirinkimas — lapkričio 28, ketvirtadienį, 7 v.v., parapijos salėje.

— Pakrikštytas Jono ir Rose-Ann (Costello) Raubų sūnus Paulius Jonatas.

— A. a. Vytautas Lenauskas, 59 m., palaidotas lietuvių kapinėse spalio 16 d.

— Rengiasi tuoktis Vida Gaigalaitė su Brian Bunt.

— Parapijos tarybos sekcijų pirmininkų posėdis — lapkričio 21, ketvirtadienį, 7.30 v.v., posėdžių kambaryje.

— Paukojo Anapilio sodybai \$500 Marija Jurekšienė; parapijai \$150 — E. Draudvilienė; \$100 — Jonas Juzėnas, Al. Balsienė, dr. Vytautas ir Aldona Lenauskai.

— Mišios Wasagoje, Gerojo Ganitojo misijos patalpose, bus lapkričio 3, sekmadienį, 11 v.v.

— Mišios spalio 27, sekmadienį, 10 v.v. — už a.a. Juozą Kriauciūną, 11 v.v. — už a.a. Feliksą Noriką ir Motiejų Pilipij.

Išganytojo parapijos žinios

— Spalio 20, Padėkos ir pūties dienos proga, pietų metu buvo moterų draugijos pagerbti parapijos nariai, sulaukę 80 m. amžiaus.

— Spalio 27, Reformacijos diena, pamaldas 11.15 v.v. laikys kun. P. Dilys.

— Lapkričio 3, sekmadienį, pamaldas 11.15 v.v. laikys parapijos tarybos nariai. Kun. P. Dilys vyks į Čikagą ir grįš lapkričio 9 d. Jis lapkričio 7-8 d.d. dalyvaus Atlantoje, Georgia, Pasaulio reformuotų bažnyčių sąjungos teologinio komiteto posėdyje. Parapijos reikalais prašome kreiptis pas Mariją Dambarienę tel. 536-1433.

— Parapijos choras renkasi pirmadieniais 7.30 v.v. parapijos salėje.

Lietuvių namų žinios

— 1985 m. spalio 11 d. LN biuletenyje yra korektūros klaidos. Paskutinio puslapio TLN balanso priešpaskutinėje skiltyje vietos \$1,906,005 turi būti 1,096,005.

— Į LN pobūvių koncertą 1985 m. lapkričio 9 d. įėjimas nemokamas tik tiems LN nariams, kurie iš anksto užsisakys bilietus LN raštiniėje arba sekmadienį popietės metu.

— Praėjusį sekmadienį popietės metu LN lankėsi Toronto miesto burmistras Art Eggleton ir aldermanas Ben Grys su žmona.

— Šiuo metu liginėse gydyosi: A. Dauginienė, I. Antanaitis, M. Norkienė, J. Inčiūra, M. Kybartienė. Žinantieji apie kitus liginius ar asmenis, reikalingus pagalbos, prašomi pranešti LN raštinei tel. 532-3311 arba vakarais 536-1433.

A. a. Ilonos Bakienės atminimui Algirdas ir Vida Šukiai, Vincas ir Veronika Kubiliai paukojo "Tėviškės žiburiams" po \$20.

Pagerbdamas a.a. Mečį Kojelį, St. Dargis paukojo KLB valdybos veiklai \$50.

A. a. Petro Jurkšto 20-tųjų mirties metinių proga jo žmona Marija paukojo "Tėviškės žiburiams" \$300. Ji yra "TŽ" skaitytoja ir dosni lietuviškos spaudos rėmėja. Jai priklauso nuosirdi šio laikraščio leidėjų padėka.

A. a. Antanui Šukiui, kūrėjui savanoriui, mirus St. Catharines, Ont., jo atminimui paukojo "Tėviškės žiburiams": Vanda ir Juozas Jasinevičiai \$20, Stasė ir Sigitas Zubrickai \$20, Jonas Kazlauskas \$10.

A. a. Vytautui Lenauskui mirus, jo laidotuvių vietą gėlių savo aukas paskyrė lietuviškai spaudai — "Tėviškės žiburiams": kun. Algimantas ir Rūta Žilinskai \$50, Marytė ir Vacys Vaitkai \$25, Ursulė Bleizgienė \$20, R. J. Dūda \$20.

"The Observer" yra naujas lietuvių mėnraštis, spausdinamas Čikagoje. Š. m. rugsėjo numerįje surengta aktualioji informacinė medžiaga, liečianti išeivijos lietuvių ir okupuotą Lietuvą. Daug rašoma apie Laisvės žygį Skandinavijoje, Kopenhagoje surengtą teismą sovietams, lenkų šovinizmą, išeivijos lietuvių jaunimą ir t.t. Mėnraščio adresas: The Observer, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629, USA. Metinė prenumerata JAV-se — \$10, kitur \$15.

Prisikėlimo žinios

— Pakrikštėti: Petras-Stasys, Birutės ir Stasio Obelių sūnus; Noah-Raymond, Edmundo B. ir Heather Gataveckų sūnus.

— Susituokė Ronaldas L. Oleka su Jacqueline Smeaton.

— Spalio 15 palaidotas a.a. Romas Michalauskas, 62 m., spalio 16 — Vladas Stočkus, 71 m.

— Parapijos tarybos jaunų šeimų sekcijos suorganizuotas vaikų mišios Mišios spalio 20 d., 5 v.p.p., sutraukė daug vaikų ir jų tėvelių. Mišias laikė ir pamokslą pasakė Aug. Simanavičius, OFM.

— Ryšium su Lietuvos krikšto sukaktimi Lietuvoje ir laisvajame pasaulyje prasideda pasiruošimo darbai. Vienas pagrindinių tikslų — dvasinis atsinaujinimas. Prisikėlimo parapijos tarybos religinė sekcija planuoja septynių sesijų seminara, kuris prasidės lapkričio 6 d., 7.30 v.v., Mišiomis mūsų šventovėje. Seminaras vyks trečiadieniais 7.30 v.v.

— Uždaroms moterų rekolekcijoms, kurias organizuoja KLB moterų dr-jos Prisikėlimo parapijos skyrius lapkričio 29 — gruodžio 1 d.d., King City, Mary Lake rekolekcijų namuose, vadovaus kun. St. Šileika, SDB, Montrealio Šv. Kazimiero parapijos klebonas. Registruotis pas J. Marciniūną 759-8118, L. Senkevienę 233-7312 arba parapijos raštiniėje.

— Pirmosios Komunijos pamokos jau prasidėjo šeštadienį mokykloje. Vaikučius, kurie mokyklos nelanko ar nekalba lietuviškai, prašoma registruoti parapijos raštiniėje. Paruoš N. Pr. M. seserys

— Labdaros sekcija, kuriai pirmininkauja dr. J. Čuplinskienė, vėl pasitvėrė Lenkijoje gyvenantiems lietuviams 27 siuntinius. Iš viso jau pasiuntė 913 siuntinių.

— Parapijai aukojo: \$100 — P. Gaidelis, S. Puvaskis; \$60 — I. A. Žemaitis; \$50 — V. I. Biskai.

— Mišios spalio 27, sekmadienį, 8.30 v.v. — už a.a. Henriką Liubavičių, 9.30 v.v. — už a.a. Praną Kazlauską, 10.15 v.v. — už a.a. Feliksą ir Kunigundą Saplius, a.a. Petrą Špoką, ateitininkų int., 11.30 v.v. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Praną Valaitį.

Daugiakultūrų savaitgalį (Heritage Toronto '85) spalio 25-27 paskelbė Toronto miesto burmistras A. Eggleton. Ta proga Toronto istorijos taryba miesto rotušės salėje rengia istorinio pobūdžio parodą, kurioje bus pavaizduotas daugelio tautinių grupių įnašas į miesto gyvenimą. Iš paruošto plakato matyti, kad dalyvaus ir lietuviai. Spalio 26, šeštadienį, įvyks konferencija miesto rotušės patalpose nuo 8 v.v. iki 5 v.p.p. Telefonai informacijai: 947-8041 arba 595-1567.

Laikrodžių rodyklės reikia pasukti vieną valandą atgal — spalio 26, šeštadienį, prieš einant nakties poilsio. Oficialiai standartinis laikas prasideda spalio 27 d., 2 v.v.

Dail. Valentinos Balsienės keramikos ir papuošalų paroda rengiama lapkričio 2-3 d.d. Anapilio Parodų salėje. Ji su savo meniškais darbais yra gerai žinoma ne tik lietuvių visuomenėje, bet ir kanadiečių. Parodos atidarymas bus lapkričio 2, šeštadienį, 4 v.p.p. Parodą globoja KLB moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius.

Lietuvių kapinių lankymo diena, t. y. lapkričio 3, sekmadienį, "Tėviškės žiburių" administracija bus atidaryta nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

Rinkimai į švietimo vadybas bus lapkričio 12, antradienį. Pasak "The Toronto Sun", 1985. IX. 13, viešųjų mokyklų vadyboje vytaujanys socialistai (NDP). Ju patikėtiniai panaike Viešpaties maldą mokyklose, rėmė homoseksualų reikalavimus, darbo unijų politiką. Šiais metais jie esą suinteresuoti dalyvavimu atskirųjų mokyklų vadybos rinkimuose ir stengiasi laimėti daugiau balsų savo kandidatams. Pirmojoje rinkiminėje apylinkėje (High Parko) kandidatuoja partijos nepriklausantis ukrainiečių kilmės pedagogas V. Melnykas, antrąją apylinkę estas Kay.

Šveicarijoje gyvenusių lietuvių sąskrydis rengiamas š. m. lapkričio 30 d. Lietuvių jaunimo centre, Čikagoje. Apie savo dalyvavimą prašoma pranešti Birutei Prapuolenienei, 4335 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60632, USA. Tel. (312) 927-2989.

Baltiečių muzikos diena

š. m. spalio 26, šeštadienį, Toronto universitete University College, West Hall

Rytinė programa: 9.30-12.30 pirmoji paskaita — apie

estų liaudies dainas, antroji paskaita — apie lietuvių liaudies dainų įtaką kompozitorių Igorio Stravinskio, Karlo Orffo ir modernių lietuvių muzikų kūrybai. Ją skaitys muz. DARIUS LAPINSKAS iš Čikagos.

Popietinė programa: 2-4.30 paskaitos apie latvių ir estų dainas.

Po jų — vyno ir sūrio vaišės.

Telefonas informacijai: K. Raudys 239-7090 (vakarais).

Baltiečių muzikos dieną rengia ir visus dalyvauti kviečia —

Baltistikos studijų draugija (AABS)

Tradicinis Toronto Lietuvių namų POBŪVIS KONCERTAS

Muzikinę programą atliks

sol. Rūta Pakštaitė iš Baltimorės, JAV, ir fleitistas Tomas Regina, akompanuojant Jonui Govėdui.

Po koncerto — šokiai, įvairių gėrimų baras, šiltų valgių bufetas, loterija.

Įėjimas: suaugusiems — \$5.00, pensininkams ir studentams — \$4.00, Lietuvių namų nariams — nemokamas.

Stalai numeruoti. Bilietai gaunami LN raštiniėje (tel. 532-3811) ir sekmadienį popietėse.

Pageidaujama, kad LN nariai bilietus pasiimtų iš anksto.

Maloniai kviečiame visus torontiškius

ir apylinkės lietuvius dalyvauti!

Toronto Lietuvių namai

N. Pradėtosios M. Marijos seserų ir Toronto skrybiaus rėmėjų šventė — lapkričio 24, sekmadienį. Ta proga rengiama vakarienė ir koncertas Prisikėlimo salėje. Meninę programą atliks sol. Linda Marcinaitė ir poetė Edita Nazaraite, neseniai išleisidusi savo eilėraščių rinkinį "Medaus ir kraujo laisai".

Klivlando dainos — muzikos vietas "Uzdainuokim", vadovaujamas Algirdo Bielskavos, š. m. gruodžio 1, sekmadienį, pasirodys Anapilio salėje. Išgirsime lietuvių kompozitorių įdomiai stilizuotų dainų, panaudojant pučiamuosius instrumentus, kankles, ragelį ir t.t. Toronte — Misissaugoje jie dainuos pirmą kartą. Koncertą rengia Lietuvos kankinių parapijos kultūrinė komisija.

Dabartinis Ontario premjeras D. Petersonas š. m. spalio 17 d. surengė priėmimą etninės spaudos atstovams parlamento rūmuose. Dalyvaavo apie 70 spaudos, radijo ir televizijos darbuotojų. Savo žodyje premjeras pareiškė norįs palaikyti gyvą ryšį su etninėmis bendruomenėmis, kad jos jaustųsi aktyvia provincijos gyvenimo dalimi. Priėmimo taip pat dalyvavo ministrai — daugiaukultūrų reikalų dr. L. Munro ir T. Ruprechtas, finansų R. Niksonas, švietimo S. Conway, vidaus reikalų I. Scott. Iš lietuvių dalyvavo — J. Karka, V. Matulaitis ir kun. Pr. Gaida.

Šiauliečių sambūris š. m. spalio 19 d. Lietuvių namuose surengė pobūvį, kuriame dalyvaavo gausus būrys šiauliečių. Ta proga buvo paminėtas Vytauto Jonaičio 65-sis gimtadienis. Viešnia iš Klivlando A. Balasaitienė buvo pagrindinė kalbėtoja.

Naujagimiai. Ramūnė ir Algis Jonaičiai susilaukė dukrelės Livijos-Elenos, Tomukui sesutės. Žibutė ir Vaidotas Vaičiūnai, "Volungės" choristai, susilaukė sūnaus Petro-Liūdo, Austei broliuko.

"Volungės" koncerto bilietai jau yra gaunami. Kaina — \$17.50 apima koncertą, vakarienę ir šokus. Per klaidą vakarienė ir šokiai nepaminėti ant bilietų.

Maloniai kviečiame atsilankyti į Toronto

ATEITININKŲ VAKARONĖ

š. m. spalio 26, šeštadienį, Prisikėlimo parapijos Parodų salėje.

Bus meninė programa ir vakarienė.

Pradžią — 6 v.v. Suaugusiems — \$8,

jaunimui — \$4. Bilietai gaunami pas

dr. O. Gustainienę, L. Kuliaviene,

A. Karkienę, St. Prakapą

(sekmadieniais po Mišių

Prisikėlimo parapijos knygyne),

pas J. Andriulį ir Lietuvos kankinių

parapijos knygyne (sekmadieniais po Mišių)

Toronto ateitininkai

Šeštoji baltistikos diena, skirta estų, latvių ir lietuvių muzikai, rengiama Toronto universitete (University College West Hall) š. m. spalio 26, šeštadienį, nuo 9.30 v.v. Apie lietuvių muziką priešpietinėje sesijoje kalbės Darius Lapinskas tema "Lietuvių liaudies dainų įtaka Igorio Stravinskio ir Karlo Orffo kūrybai" (žiūr. skelbimą). D. Lapinskas yra baigęs (Landstheater), Stuttgarto ir Liubeko operose kaip asistentinis dirigentas. Yra dirigavęs Stuttgarto ir Mannheimio simfoniniams orkestrams, taip pat radijo orkestrui (South German Radio). Įsteigė "New Opera of Chicago". Yra laimėjęs Württembergo valstybinę premiją ir Ilinojaus meno tarybos premiją už operą "Dux Magnus". Jo kūrinių buvo atlikti Darmstadto moderniosios muzikos festivalyje. Visi kviečiami į jo ir kitų baltiečių paskaitas. Registracija visai dienai — \$20, rytinei sesijai — \$10, popietinei sesijai — \$15; pensininkams ir studentams visa programa — \$15, popietinė sesija su vynu ir sūriu — \$10. Rengia ir visus kviečia dalyvauti — Baltistikos studijų draugija (AABS).

LYDIJA prašau rašyti į P. O. Box 1958, Gravenhurst, Ont. ir duoti savo tikslų adresą.

Rūta Stančikaitė žurnaliste susituokė su David Lovett (architektu) rugsėjo 27 d. Barrie mieste. Dalyvaavo Zuzana ir Aleksandras Stančikai, iš Rochesterio atvyko Rūtos sesuo Živilė Vidmantienė su vyru Eugenijumi ir vaikais.

Ontario pilietinių ir daugiaukultūrų kultūrių ministerija kasmet apdovanoja žmonėmis nusipelnčius asmenis įvairiose kultūrinio gyvenimo srityse. Jie turi būti savanoriai, dirbę 5, 10 arba 15 metų. Kandidatus gali siūlyti kiekviena nepelno organizacija iki 6 asmenų. Anketoje gaunamos: Volunteer Service Awards, Ministry of Citizenship and Culture, 5th Floor, 77 Bloor St. W., Toronto, Ont. M7A 2R9. Tel. (416) 965-7505. Užpildytas anketas reikia įteikti minėtu adresu iki š. m. gruodžio 15 d. Žymens bus įteikti specialiosios iškilnės sekancijų metų pavarai. Lietuvių organizacijos turėtų šiuo reikalu susidomėti. Kitos tautybės kasmet pateikia daug kandidatų ir tuo būdu pagerbia savo veikėjus. Siūlyti galima ne tik asmenis, bet ir atitinkamas organizacijas.

LIETUVAITĖ norėtų susipažinti su likimo draugu — pensininku ar panašaus amžiaus. Gal būsimas vienas kitam skirti. Paslaptį garantuoju. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, pažymint ant voko "Birutei".

MONTREALQUE

"Harmonija", Niujorko dainos vietas, atvyksta koncertuoti spalio 26 d., 7.30 v.v., AV parapijos salėje. Grupę sudaro: Viktoras Lora, Rasa Bobelytė-Brittain, Astra-Vilija Butkutė, Birutė Malinauskaitė, vadovas Viktoras Ralys ir akompaniatorius Garth Emigh. Dainuos įvairias lietuviškas dainas, daugiausia aranžuotas paties vadovo V. Ralio. KLB krasto tarybos nariai, tą dieną posėdžiavę Montrealyje, ir visi vietos lietuviai kviečiami šiam koncerte dalyvauti.

Sol. Gina Čapkauskienė su kitais trimis solistais spalio 20 d. koncertavo Beloeil — netoli Montrealio. Šio koncerto globėjas buvo "Provigo" bendrovė. Pelnas — vietos telekomunikacijos reikalams. Ši solistų grupė numato sezono metu aplankyti visą Kvebeko provinciją. Koncerto programą sudaro operų arijos, operėčių ištraukos, populiarios ir žinomos melodijos.

Spalio 27 d. Gina koncertuos Šv.

Kazimiero parapijos, Los Angeles, Calif., metinėje šventėje. Akompanuos R. Apeikytė. B. S. "The Gazette" 1985.IX.27 išspausdino M. Heroux pasisakymą apie karo nusikaltėlių įsėjimą Kanadoje ir Deschenes komisijos ketinimą naudotis sovietiniais dokumentais. M. Heroux primena, kad sovietai niekad nepasizymėjo teisingumu. Jeigu jie ką nors pažadėjo Littmanui, tai dėl to, kad nori sugriauti baltiečių ir ukrainiečių išeivijos patikimumą. Mat baltiečiai ir ukrainiečiai yra sovietinių nusikaltimų liudininkai. Nacių kolaborantų turėjo ir daug kitų tautų, neišskiriant nė žydų. "Taip, karo nusikaltėliai turi būti įsėjami, — rašo M. Heroux, — bet šmeižimas bei juodinimas ukrainiečių ir baltiečių (jų milijonai mirė nacių rankose) primena rasizmą ir sumaniai paslėptą KGB ranką, o ne teisingumą". Norint pasitarauti teisingumui, reikia bausti visus karo nusikaltėlius, ne tik nacių. Kor.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Certifikatus: min. \$1,000.00			
1 metų	8.75%	Nekilnojamo turto,	
Terminuotus indėlius:		asmenines ir	
1 metų	8.50%	prekybines.	
180 - 364 d.	8.25%	Paskolos	
120 - 179 d.	8 %	mirties	
60 - 119 d.	7.75%	atvejų	
30 - 59 d.	7.50%	draudžiamos	
Taupomosios sąskaitos:		iki \$10,000	
specialios	6.25%		
su draudimu	6 %		
kasdieninis %	5.75%		
Čekių sąsk.	5 %		

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS		3907A Rosemont
1475 De Seve		
Pirm. antr. treč.	9.00 - 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00 - 8.00	4.00 - 8.00
Penktadieniais	10.00 - 6.00	2.00 - 6.00

LIETUVIŲ VAIKU NAMAMS Toronte reikalinga mokytoja su ECE diplomu. Skambinti tel. 534-5773.

ISNUOMOJAMAS BUTAS "Vilnius Manor" rūmose nuo gruodžio 1 d. Skambinti tel. 762-1777 arba 766-4587 Toronte.

ISNUOMOJAMA RAŠTINĖ 700 kv pėdų dydžio, pilnai įrengta, su baldais, arti Kipling-Bloor požeminio. Tinka profesionalui arba verslui. Tel. 233-4741.

PARDUODU tautinius drabužius — sijoną (liemuo 26 inčiai), kikišką, prijuostę ir bliuzę. Sijonas baltas su mėlynais raštais, kikišką mėlynas su raudonais ir baltais raštais, prijuostę raudona, bliuzę balta su raudonais raštais. Kaina — \$600.00. Tel. 737-0253 Liuda Šalnaite.

JIEŠKOMA moteris prižiūrėti 5 mėnesių berniuką tris arba penkis dienas savaitėje. Skambinti tel. 767-7033 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir stalių darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofą (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

K. CIBAS atlieka visus stalių darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalių, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

REIKALINGA ŠVELNI MOTE-RIS priežiūrai senyvos moters, sėdinčios vežimelyje (wheel chair), ir savaitę 2-4 dienoms tarp 1 v. p. p. — 6 v. v., sutvarkyti jos kambarį ir paruošti pietus dviem senjoram. Prie High Park požeminio traukinio. Atlyginimas 4-5 dol. į valandą. Tel. 763-6498 Toronte.

NEBRANGIAI PARDUOTU radijo automobiliiu, naują, stereo su kasete; japoniškos firmos modelis 510. Skambinti — Stasiui tel. 767-0973 Toronte.

LIETUVIŲ MĖGSTAMAME Surfside rajone prie Atlanto išnuomojami kambariai ir butai (apartamentai). Didelė nuolaida iki Naujų metų. Kreiptis — B. Sergautis, ARBOR APTS., 9016 Collins Ave., Surfside, Florida 33154. Skambinti (geriausia 7-8 val. ryto) 1 (305) 672-4903.

NORIU PIRKTI Wasagoje (Springhurst) prie vandens vasarnamį tarp 50-64 gatvių. Skambinti į Otavą tel. (613) 733-7337 vakarais (mano sąskaiton).

NATŪRALAUS GYDYMO KLINI-KA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENI